

Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University

Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University was formerly known as Nakhon Phanom University Journal, ISSN Print 2651-2459, and ISSN Online 2651-2467. The journal deals with humanities and social sciences, which publishes research articles, academic articles and/or review articles. Its objectives are to publish articles as above-mentioned in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communications, linguistics, agricultural extension, art, culture and related fields for promoting the concept, technique and development of something new and to provide a platform for the presentation of academic outputs among the universities' personnel and people in general. It is issued every 4 months

Readers Journal ; Vol.10 No.2

Prof.dr. Chommanad Kijkhun	Retired Government Official	Asst.Prof.Dr.Phairoth Termtachaipongsa	Khon Kaen University
Assoc.Prof.Dr.Saran Nakrob	Kasetsart University	Asst.Prof.Dr.Sitsake Yanderm	Srinakharinwirot University
Assoc.Prof.Dr.Sasiwemon Sukhabot	Prince of Songkhla University	Asst.Prof.Dr.Poom Moolsilpa	Srinakharinwirot University
Assoc.Prof.Dr.Kijaodi Kongbenjapuch	Ramkhamhaeng University	Asst.Prof.Dr.Duanghathai Katwibun	Chiang Mai University
Assoc.Prof.Dr.Sittipon Art-in	Khon Kaen University	Asst.Prof.Dr.Anak Charanyananda	Mahidol University
Assoc.Prof.Dr.Sadayu Teeravanittrakul	Burapha University	Asst.Prof.Dr.Chade Sirisawat	Burapha University
Assoc.Prof.Dr.Vetcharit Angganapattarakajorn	Burapha University	Asst.Prof.Dr.Amnaj Chanawongse	College of Asian Scholars
Assoc.Prof.Dr.Sumet Ngamkanok	Burapha University	Asst.Prof.Dr.Panayu Chairatananonda	King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Assoc.Prof.Dr.Dhorn Suntrayuth	Retired Government Official	Asst.Prof.Dr.Wannika Chalakbang	Sakon Nakhon Rajabhat University
Assoc.Prof.Dr.Tassanee Bunterm	Retired Government Official	Asst.Prof.Dr.Samarn Ekkapim	Rajabhat Mahasarakham University
Assoc.Prof.Dr.Somsiri Arunothai	Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage	Dr. Chira Lumduanhom	Srinakharinwirot University
Asst.Prof.Dr.Anukoon Rotjanasuksomboon	Chulalongkorn University		

Editorial Board

Prof.Dr.Kulthida Tuamsuk	Khon Kaen University	Assoc.Prof.Dr.Kasemsarn Chotchakompan	National Institute of Development Administration
Prof.Dr.Poomthan Rangakulnuwat	University of the Thai Chamber of Commerce	Assoc.Prof.Dr.Thaveeslip Subwattana	Mahasarakham University
Prof.Dr.Monvika Phadoongsitthi	Thammasat University	Assoc.Prof.Dr.Prayoon Wongchantra	Mahasarakham University
Assoc.Prof.Dr.Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University	Assoc.Prof.Dr.Kiatsuda Srisuk	Chiang Mai University
Assoc.Prof.Dr.Phaithun Intakhan	Lampang Rajabhat University	Assoc.Prof.Dr.Supamit Pitipat	Chulalongkorn University
Assoc.Prof.Dr.Pajaree Polprasit	Kamphaeng Phet Rajabhat University		

Editor

Associate Editors

Operating team

Art designer

Editorial Office

Publication Frequency

Place of Publication

Assoc.Prof.Dr.Kornchai Phornlaphatrachakorn

Asst.Prof.Dr.Parama Kwangmuang

Mrs.Supawadee Sutakot

Mrs.Sasiwimol Arkkasriworn

Mr.Watchara Sutakot

Nakhon Phanom University Journal Office

3 issues per year

Kalasinprinting Co.,Ltd., 338/12-13 mueang distict, kalasin province. 46000. Tel: 0-4381-1140, E-mail : kalasinprinting@hotmail.com

Dr.Poonnatree Jiaviriyaboonya

Ms.Suwaphat Keekat

Ms.Julalux Boonkusol

Issue 1, January-April and Issue 3, September-December

Issue 2, May-August

Every article undergoes double-blind peer review for the academic correctness by 2 qualified persons outside at least. The opinions in Journal Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University Journal belong to the authors; do not belong to the Publisher. Thus, Nakhon Phanom University denies to be held responsible for them. And copyrights of the digital files of articles belong to the Journal

สารบัญ

The Faces of Teens: The Exhibition of Multiple-identity in Social Media.....	1
Bhubate Samutachak, Kullatip Satararujji and Reena Tadee	
ผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายในและคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจ.....	9
ของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย	
Effects of Internal Marketing, Internal Supply Chain Integration and Internal Service Quality	
on Employee Satisfaction in Convenience stores in Thailand	
ณัฏฐ์ บุญดวง และ วรพล วังขนานนท์	
Natt Boonduang and Worrapon Wangkananon	
กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	17
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
Strategies for Effective Internal Quality Assurance in Small Primary Schools under	
the Office of Basic Education in The Northeast	
บุญธรรม อ้วนกันยา ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ วาโร เฟ่งสวัสดิ์ และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว	
Boontam Uankanya, Tanongsak Koomkhinam, Waro Phengsawat and Pornthep Satennapaklo	
การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่.....	25
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3	
The Operational Development Model of Buddhist Oriented Schools in The 4.0 Era of Educational	
Institutions under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3	
พระมหาสมหมาย บริสาร และ ชุตินา มุสิกานนท์	
Phramaha Sommai Borisan and Chutima Musikhanon	
รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม.....	34
แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
The Linear Structural Relationship Model of Factors Affecting the Quality of Work Life of Teachers	
in Phrapariyattidhamma School, General Education Department in the Northeast	
ทิพย์ โอษฐงาม วาโร เฟ่งสวัสดิ์ วสันิกา ฉลากบาง และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว	
Thip Ostngam, Waro Phengsawat, Wannika Chalakbang and Pornthep Steannoppakao	
ความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด.....	43
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด	
Happiness at Work Affecting Teachers Organization Loyalty in Child Development Center	
under Local Administrative Organization	
รุ่งทิพา ศรีบรรเทา และ ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์	
Rungtiwa Sribantao and Thanyaphon Nualsing	

การพัฒนาแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	51
The Development of Music Teaching Model for Thai Folk Song (Luk Thung)	
Musical Band in Secondary School	
จิราณวัฒน์ ขันธจันทร์ พงษ์พิทยา สัพโส และ พิทยวัฒน์ พันธะศรี	
Jiranuwat Khuntajan, Pongpitthaya Sapaso and Pittayawat Pantasri	
สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย.....	59
Conditions and Problems of Instructional Management in Practical Skills	
in Western Vocal Course in Higher Education'Institutions in Thailand	
สุธาสินี ถิระพันธ์ และ ณรงค์รัชช วรรมิตรไมตรี	
Suthasinee Theerapan and Narongruch Woramitmitree	
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวความคิดการพัฒนาทักษะของซิมป์สัน.....	67
Development of learning activities for Thai music of Mathayomsuksa 2 students according	
to Simpson's skills development	
ปัญญา ไช้พรมราช และ ธนกร เฟ่งศรี	
Panya Khaiphrommarat and Thanaporn Bhengsri	
การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์.....	74
การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี	
The Perceived Aesthetics Value of Art and Recognizing the Importance of Waterfront	
Community Chantaboon through the Perceived Experience by the Community	
and Tourist as the Major Attractions of Chanthaburi	
ธนวัฒน์ กันภัย และ เบญจพร ประจง	
Thanawat Kanpai and Benchaphon Prachong	
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน.....	82
ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี	
Factors Related to behavior Juvenile Delinquency : Suphan Buri Juvenile and Family Court	
ธนชนม์ แจ่มจำ และ สุกัญญา อุบลเหนือ	
Thanatchon Jangkhum and Sukanya Aubonnea	
การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน.....	90
The Development of Western dance Activities for Group Office Worker	
ณัฐพร วิศาลธกรกุล ธรากร จันทนะสาโร และปิยวดี มากพา	
Nataporn Visalthorakul, Dharakorn Chandnasaro and Piyawadee Makpa	
การศึกษาการกำกับอภิปัญญาของของนักศึกษาวิทยาศาสตร์การกีฬาในรายวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน.....	99
A Study of Metacognitive Regulation of Sport Science Students	
in the Basic Chemistry Laboratory	
วิฑวัส หาญดี อีร์พัฒน์ ชันใจ วนิดา ลำพล และ ศศิประภา วิลาวลัย	
Witawas Handee, Teerapat Khanjai, Vanida Lumpol and Sasiprapa Wilawan	

การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง พอลิเมอร์.....	107
โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ Comparisons of Analytical Thinking Skills of Mathayomsuksa 6 Students on the Topic of Polymer Using the Learning Management based on STAD Cooperative Learning with POE Technique and Conventional Instruction Approach วชิรียา พรหมพันธ์ อรุณรัตน์ คำแห่งพล และ ถาดทอง ปานสุภาวัชร Watchareeya Prompan, Arunrat Khamhaengpol and Thardthong Pansuppawat	
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา.....	117
และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 The Development of Learning Activities Using STAD Cooperative Learning Model Focusing on Problem Solving and Mathematical Connections Skills on Linear Equation with One Variable for Mathayomsuksa 1 ปรียา เปะยัง นงลักษณ์ วิริยะพงษ์ และ มนชยา เจียงประดิษฐ์ Preeya Pejayoung, Nongluck Viriyapong and Monchaya Chiangpradit	
คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับ.....	127

The Faces of Teens: The Exhibition of Multiple-identity in Social Media

Bhubate Samutachak,¹ Kullatip Satararuj² and Reena Tadee³

Article History

Received: April 14, 2020

Revised: April 24, 2020

Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ใช้กรอบทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมเพื่อศึกษาการสร้างพหุอัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทยในพื้นที่สื่อสังคม แม้ว่าพฤติกรรมโดยทั่วไปของวัยรุ่นแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมระหว่างบุคคลไปจนถึงพฤติกรรมระหว่างกลุ่มจะยังคง ไม่เปลี่ยนแปลงระหว่างพื้นที่ออนไลน์และพื้นที่ออฟไลน์ บทความวิจัยนี้มีสมมติฐานว่าสื่อสังคมเปิดพื้นที่ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างอัตลักษณ์ที่หลากหลาย และสามารถช่วยจัดการอัตลักษณ์อันหลากหลายเหล่านั้น เนื่องจากมีช่องทางต่างๆ มากมายให้ผู้ใช้งานเลือกใช้อย่างเสรี วัยรุ่นสามารถใช้สื่อสังคมได้อย่างซับซ้อนจนสามารถสร้างพหุอัตลักษณ์ขึ้นมาได้ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม 16 กลุ่ม มีผู้เข้าร่วมเป็นวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี จำนวน 101 คน ผลวิจัยพบว่าวัยรุ่นการพัฒนาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นมักได้รับอิทธิพลจากผู้มีอิทธิพลทางความคิดในโลกสื่อสังคมหรือที่เรียกว่า เน็ตไอดอล และวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะแสดงอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละช่องทางของสื่อสังคมเพื่อลดการเป็นบุคคลชายขอบภายในกลุ่ม ในขณะที่การทำเช่นนี้เป็นบางครั้งทำให้วัยรุ่นรู้สึกเติมเต็มในสิ่งที่ต้องการ แต่บางครั้งนำไปสู่ความคับข้องใจและความขัดแย้งในตัวเอง

คำสำคัญ : พหุอัตลักษณ์ ; วัยรุ่น ; สื่อสังคม ; การสร้างอัตลักษณ์

ABSTRACT

Based on the social identity theory this paper investigates the development of multiple-identity of Thai teens engaging in social media. Although the range of behaviors from interpersonal to intergroup remains unchanged in both online and offline spheres, this article hypothesizes that social media offers more options for individuals to manage the development and the deployment of their identities. Hidden within the unfathomed and far-reaching space of social media are myriad of fragmented channels in which one can freely choose. Engagement in social media therefore has become more complicated and leads to the development of complex social identity and multiple-identity of teenagers. This qualitative research collected data through sixteen focus group sessions with 101 participants, aged 16-18 years old. Findings from this study reveal that online contents delivered by influencers, so called net idol, induce teens' characters and identities. Teens also tend to exhibit different identities in different social media platforms mainly to de-marginalize one-self among the members. While the exhibition of multiple-identity can be one's personal fulfillment, inner frustrations are controversial.

Keywords : Multiple-identity ; Teenager, Social Media ; Identity Formation

¹ Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

² Associate Professor, Graduate School of Communication Arts and Management Innovation, National Institute of Development Administration

³ Researcher, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

Introduction

It was one of the common high-schooler hangouts at a fancy mall restaurant in the downtown area of Bangkok. Everything looked normal and routine-backpacks, soft drinks, cool pants, stylish haircuts-except for one thing: everyone faced down at their smartphones, busy scrolling up and down the screen, switching from one application to another, occasionally pausing to take self-photos (or popularly called 'selfie'), and then back to the screen again. 'Face-down (Phubbing) society', as it is humorously called, is looming over Thailand and other countries, provoking both positive and negative comments (Barry, Sidoti, Briggs, Reiter & Lindsey, 2017).

According to the Global Digital Statistic Report 2019, internet penetration in Thailand was 82% in early 2019. The country has maintained remarkable rank in respect of mobile phone and social media usage. Social media penetration was 74%: Facebook alone had 50 million active users while its population is around 67 million. Mobile phone penetration was 133% with 92 million mobile subscribers while the world average is 67%.

Among the social media users, teenagers are among the most vulnerable groups as social media presents limited mechanism for content screening and surveillance, while there are endless opportunities for them to experiment with their identities (Kennedy & Lynch, 2016). What is to be concerned is their fragile volition and judgment. The limited capacity for self-regulation and susceptibility to peer pressure of teenagers exposes them to risky navigation and experiment in the world of social network (Stern & Odland, 2017).

The rapid advancement of digital device and social media create greater private space and time for users. Accessibility to and engagement in such space can be totally unseen even when they walk in the most crowded place or sit in front of their parents at the dining table. Once they face down against the light radiating from a smartphone in their hand, they flee into their wide virtual world.

Some of early literature on social media presents different limits of different site. Facebook, for example once had its limits on emotional expression, and photo and text-oriented nature. However, the later introduction of new features makes the site most possibly comprehensive. Now, one can decorate one's Facebook page and even post videos to display as much emotion, identity, and information as desires. Even a less sophisticated application such as Line, a chat platform, offers functions to display information of various forms. This development of site and application in turn develop personal strategies to express and display one's self and identity to better appeal and connect to other people.

Appearing in each online community, one can choose to display the true self or disguise in any characters as one can freely invent. In an effort to conform one's self to the normative behavior of the group, one develops different characters. Unconsciously, this results in multiple identities. And this makes the voyage through social media platform more exciting and stimulating, especially for the self-experimenting ages.

In this paper, the authors seek to report identity and multiple-identity developments of teenagers, through socialization in social media. The issue is addressed through the lens of social identity theory of intergroup behaviors. It is argued in this paper that social media can influence identity development in teenagers as they absorb and conform to the normative behaviors of the online groups in which they participate. And because social media presents opportunities to teenagers to expose themselves to various online groups, they are induced to develop different characters, thus multiple-identity, to fit each group.

Social identity theory, social media and identity development of teenagers

As a part of an attempt to reestablish the collectivist approach to the social psychology of the self and social group, (Robinson & Tajfel, 1996) introduced the social identity theory. The core tenet of the theory

explains that individuals derive self-concept from the social group and categories to which they belong. It is the attempt of members of the group to conform to the group's norms that makes possible the group's influence on members' behaviors. Desire to be accepted into the group either voluntarily motivate or pressure its members to follow the group norms (Hogg, 2016)

Roaming through the world of social media, teenagers pass through a plethora of social communities and choose in which to enlist. Information and experience provided by those social media sites are richer and of greater variety than traditional offline world. In conjunction with their psychological stage of identity formation (Crocetti, 2017), teenagers, either intentionally or unconsciously, develop their identity to conform to the group norms. Teenagers develop identity, create profile, and network with others in the online community (Boyd, 2014). A person strives to achieve 'positive distinctiveness' and demarginalize oneself (Hogg, 2016) among the group members, or even depersonalize only to fit in. The effort will remain as long as the group adds affirmative characteristics such as power, self-efficacy, and the need to belong, to the personal social identity (Cheng & Guo, 2015)

Identity experimentation of teenagers is particularly more convenient through internet communication and social media. Two fundamental characteristics of internet and social media stimulating the experimentation are reduced cues and reduced social repercussion (Hall, 2016). Different from face-to-face communication of the offline world, online communication is more flexible inasmuch as cue concern-a person can choose to reduce the auditory and visual effects. These reduced cues allow teenagers to easily emphasize, change or conceal their self. In addition, the ability, of the online communication, to conceal the self can help reduce social repercussion if things go wrong with the experiment.

Multiple-identity: many faces of teenagers

While the sense of belonging to a group makes a person conform to the group norms and influences self-identity, membership of multiple groups induces a person to develop multiple-identity. In this regard, social media plays an important role by offering a person opportunity to learn about a great number and variety of groups with most efficient means to join many groups simultaneously. Never before could a person enlist into as many groups at the same time as present. And this is possible only in the virtual world, mediated by social media. Of course, it is true that the world has been well connected since the invention and proliferation of internet. However, it is social media and the ease to access that make the connection faster and more time-efficient than ever since 2003.

Scouting and choosing groups to connect are parts of the identity experimentation. In order to effectively maintain these heterogeneous connections, one develops impression management skills (Roulin & Levashina, 2016). As the norms of each group demand different behaviors, a person produces virtual alternative identities when present in each respective group, motivated by the emotional fulfillment, according to the social identity theory, to fit into the desired groups. Multiple-identity is more convenient in the virtual world both because of the time efficiency and identity-concealing affordance in the online setting. It permits teenagers more opportunities to experiment. Curiosity in the abundance of excitement in the social media magnetizes teenagers to their devices, e.g. smartphone, notebook, tablet. Where will they be led and lured is beyond expectation-anywhere even traditionally taboo and restricted to the underage. In addition, multiple-identity is necessary in prohibited areas in the online world as well as in the offline. Being able to disguise themselves makes teenagers feel safer, from social reproach, to experiment and reside. Name and profile can be a mere front-anything that would be appealed and acceptable to other group members, anything that one aspires to be, or any qualifications that one desires to possess (Homayoun, 2017)

Method: Participants and Procedure

This qualitative study employs the focus group discussion technique to investigate the development of identity and multiple-identity of teens when engaging in social media. The technique is favored over the in-depth interview as it better reveal common experiences and opinions through discussions among the participants. The participants were 101 Thai students: 50 males, 51 females, aged 15-18 years old from high schools and vocational schools agreeing to participate in the project. Recruiting the participants, the researchers contacted teachers or guidance counselors of the selected schools and asked permission from the schools' principals. Participants were those who reported as regularly using social media and having their own smartphone. There were 8 high schools and 8 vocational schools agreed to participate in the project. Four of each school category were considered the schools of medium-to-high socio economic status, while the other four of medium-to-low socioeconomic status. In the total of 16 schools, 8 were located in Bangkok and the other 8 in Chiang Mai, a northern province. While the capital city Bangkok, according to the national statistics of internet usage in 2018 (National Statistical Office, 2018) reports the highest internet usage in the country, Chiang Mai was highest at the provincial and regional level. These two areas were chosen as the data-collection sites.

At each school, the researchers conducted two sessions of focus group discussion, one for male and the other for female students. The focus group sessions were arranged according to gender and socio-economic homogeneity to reflect their effects on social media use (Hsu, Tien, Lin & Chang, 2015 ; Nesi & Prinstein, 2015). Each group had 6-8 participants. The sessions lasted around 2 hours. The researchers conducted the sessions following the focus group discussion guidelines of Krueger and Casey (2014) The moderator's guideline comprises of 6 parts: Introduction (of the project background, moderator, and participants) and ice-breaking, daily life in and habit of using social media, communication in social media,

self-concept promotion, identity search, and self-presentation in social media. The moderator's guideline obtained the ethical approval no.COA 2018/10-287 from the Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Thailand. The focus group sessions were completed during January-March 2018.

In order to obtain most candid information, the moderator used various qualitative techniques, such as third-person technique, word association, picture frustration, sentence completion, etc. The recorded conversations were transcribed and the thematic analysis was conducted to reveal the participant's patterns of reality. The next section presents the results and discussion with exemplary quotes from the participants. Pseudonyms are used, showing in parenthesis with F for female, M for male, HS for high school, VS for vocational school, BKK for Bangkok, and CM for Chiang Mai, in order to preserve anonymity.

Results and Discussion

Teenagers and smartphone: an inseparable pair of pals

As a matter of fact, what teenagers are addicted to is not the device, but rather the conversation and information. The phrase '*play with my phone*' becomes very common among the participants, described as checking the Facebook, reading and answering to the Line, uploading photos and following their friends in the Instagram. These activities proceed in circle and can continue whole day long-as long as the time and occasion allows.

'It can be all day if I have nothing to do, especially during the weekend.' (Ben: M, HS, BKK)

'Breaking my eyes in the morning, I first check my (smart)phone before doing anything else, to see if there is any notifications and the updates of my friends (on Facebook). And just have it on for all day.' (Joe: M, VS, CM)

'From getting up in the morning until going to bed' (Pink: F, HS, BKK)

'It is not allowed in classroom. So, I do it on the way to school, during the lunch break, between classes, on the way back home... everywhere that is not in the classroom.' (Pim: F, VS, CM)

The emphasis here is by no means the smartphones, but rather the applications they used-all social media. After reading their responses, the researchers asked the participants to elaborate. All of them talked about their fun time watching drama series, concerts, or gossips about superstars on Youtube, updating their statuses on the Facebook and waiting to see how many 'likes' they would get, responding in repartee to the comments, posting photos on the Instagram, and chatting in the Line.

'Net Idol' and identity development of teenagers

The social identity theory explains how an individual attempt to blend into a circle of people with common interest, by creating positive distinctiveness thus developing identity. Social media influencer, 'Net idol', appear to be an important catalyst of such process. 'Net Idol', or popular figures in social media or internet idol, appears to be something that most of the participants referred to as an important source of influence. Net idol can be a superstar, Thai or foreign or even any local popular persons who become an issue of teen discussion. Following these net idols as fan club, these "idol disciples" (the term is literally used in the Thai context) exhibit shared identities, derive sense of pride, and feel confident. Thirty-three participants mentioned that they have their net idols who were superstar, while 15 had been following net idols that were seniors of their high school or other high school. They admitted that these net idols had influences on their habits, attitude, and behaviors.

'I love watching superstars giving interview when they have some kind of scandals. I think I learn a lot how to react when I have an argument with someone.' (Pook: F, VS, BKK)

'I read Pearypie (most popular blogger, writing about facial make-up tips) before going to bed every night. I think she possesses me. When I'm doing my make-up I think of her and it (make-up) came out just like her!' (Poom: F, HS, BKK)

'Pee Pang (a popular game caster) is super cool. She is a goddess of gamers. I can watch her demonstrating games all day' (Big: M, HS, BKK)

There were four participants who spoke so much about how social media influence them about their future career. They explained that it started from searching around Youtube and became interested in something, then following those topics until it came to what they wanted as a profession. Boom (M, HS, BKK) told that he wanted to be a doctor after he had watched a tumor operation on Youtube many years ago. He then started to study hard and seek for more information about preparations to be a medical student. Also, he followed the page 'Born to be Moh' (Moh means doctor in Thai) and actively frequented the page.

TiTi (M, HS, CM) decided that he wanted to be a documentary producer. He did not know why or when it happened: but he enjoyed searching for documentary of all kinds on Youtube, not for the content but the way it was shot and what the producer looked like. He became an amateur documentary producer of many VDO projects of his school, buying his own small camera and having a movie editing program at home. The other two participants had quite similar stories: surfed through Youtube, fell in love with a career, sought for more information, found their selves, and follow their dreams: one a judge, another a sound engineer.

It is not a new knowledge that social media is an important and huge source of information. Nonetheless, it is interesting to note that the exposure of these teenager to social media during their age of identity and character formation is particularly important. Social media has become the new environment, emerged during the 20th century, that can significantly shape teenagers' identity. Nowadays, they are exposed to worldwide contents

that are presented to them conveniently in their hands all most all day long. They can swipe and scroll their smartphone until they find the contents that attract them. They can revisit the thread of those content as often as they desire, and be inspired by them. We could also see that Poom (the participant who talked about how the facial-make up blogger influence her) was a girl wearing light make-up and looked like having experienced hands. Perhaps, the list of social media sites that a person frequently visit could be help to predict the identity of that person.

Multiple-identity: faces of a teenager

When asked the participants if their true self and self-presentation in social media were different, most of them positively confirmed. *'I am more confident and braver than my true self (when contact through social media),'* Kong (M, HS, BKK) backed up his answer. It was explained that because both sides of the conversation were not physically there, and they had more time to think how to react. They were less fear for face-loosing if anything went wrong. It was safer when not total identity presented. Making friends on Facebook or Line for courting and intimate purpose is common among teenagers.

There was a rare case of one female participant, (Fern: F, HS, BKK) who admitted that she was a 'Y' girl. Recently more prevalence, 'Y' girl in the Thai context is characterized by a girl who loves to make a match of boys to be gay lovers, in her imagination. The matched boys may not actually be gay. Watching gay male movies or reading novels of the kind makes her fulfilled and happy. Fern joined a gay host-club page, faked her profile as a gay to go after the web master.

'We have been talking to each other for two years. I think I like him very much and I think he likes me a lot. But neither of us asked for an actual meeting. Perhaps we are both a fake. It was a very happy moment chatting with him. We have our regular chatting time!' (Fern: F, HS, BKK)

Concerning the inconsistency between true self and online self-presentation, and multiple-identity, it is more likely to find in female than male teenagers. Particularly in the issue of social conflict among teenagers, multiple-identity was reported to most easily seen. When the conflict seemed to be settled and everyone agreed to normalize the relationship, bad temper might splash even harder on Facebook or Line.

'Many girls look very polite and sweet outside (offline), but on Facebook they are so spicy and dark.' (Tom: M, VS, CM)

'Girls fake online more than boys; I don't know. They are different person when online' (Ploy: F, VS, BKK)

'Boys are more real both online and offline, I think. Besides, I don't think boys do Facebook as much as girls.' (Petch: F, HS, BKK)

Participation in multiple groups is another reason for multiple identities. Protocols, expected manners and characteristics in each group may be greatly different. Group participation can be either compulsory or voluntary. In the space where members of many groups overlap, a person will be more cautious in expressing the self. This may include proper language, moderate photos, update of status and upload of information. Only in the closed group can a person present the selective self that fits the respective group.

'My elementary school group (on Facebook) and high school group are so different in characters. So I have to be different.' (Mint: F, VS, CM)

'When I have a night-out, I go with a different group: not from my school. Most of my classmates are nerds: they don't hangout too much. I have two Facebook accounts: one for each group. I can't let my classmate know what kind of night life I have.' (Eve: F, VS, BKK)

Although it seems evident in this research that social identity and multiple identity development were found more in female than male, we could not detect differences between the teens in the provincial (Chiang Mai) and capital city. These might suggest that social media, in a sense, provide an equal platform of influence to all

teenagers no matter where they are located. However, it can be seen that influences on career-related identities were found more among the cases of high-school than vocational.

Social media also allows a person to appear simultaneously in different channels, with unprecedented temporal efficiency. These online channels or communities features different functions, purposes, and, perhaps, members. It is perhaps because of various interests that induce a person to enlist in many different communities (Balkaya, Cheah, & Tahseen, 2019). Some community might be decent for public attention; some might be a guilty pleasure that must be kept private (Cookingham & Ryan, 2015). In attempt to be accepted and respected by other members, one tend to de-marginalize oneself by conforming to the norm of each group (Chua & Chang, 2016). This might include the attempt to construct different identity for each respective group.

Conclusion

Social media is a big world. It is an even bigger world for teenagers as they live a large part of their lives in it. Various countries have experienced rapid growth of

internet usage especially among young adult population. Smartphones and social media have become the closest friends of teenagers and instrumental in the development of their identity and multiple-identity.

In the case that the participants were strongly identified themselves with the group, the attempt to comply to the group norm was even stronger. Having opportunity to associate in multiple online communities at the same time, one can develop multiple-identity to fit each different community in which one participate. This can be helpful in human development strategies in many ways.

It is not the argument of this article that a person never develops multiple-identity before the social media is invented. But, rather, social media's nature offers more opportunities and even encourage a person, especially teenagers, to do so. This is manifested by the exhibition of different characters in different social media sites depending on the norms and collective character of the members. In a positive side, multiple-identity allow a person to more efficiently interact in the respective community, and reduce pressure of online interaction. On the other hand, it might create conflict and confusion within a person and among peers.

References

- Balkaya, M., Cheah, C., & Tahseen, M. (2019). The Mediating Role of Multiple Group Identities in the Relations between Religious Discrimination and Muslim American Adolescents' Adjustment. *Journal of Social Issues*, 75(2),538-567.
- Barry, C., Sidoti, C., Briggs, S., Reiter, S., & Lindsey, R. (2017). Adolescent social media use and mental health from adolescent and parent perspectives. *Journal of adolescence*, 61,1-11.
- Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. New Haven : Yale University Press.
- Cheng, Z., & Guo, T. (2015). The formation of social identity and self-identity based on knowledge contribution in virtual communities: An inductive route model. *Computers in Human Behavior*, 43,229-241.
- Chua, T., & Chang, L. (2016). Follow me and like my beautiful selfies: Singapore teenage girls' engagement in self-presentation and peer comparison on social media. *Computers in Human Behavior*, 55,190-197.
- Cookingham, L., & Ryan, G. (2015). The impact of social media on the sexual and social wellness of adolescents. *Journal of pediatric adolescent gynecology*, 28(1),2-5.

- Crocetti, E. (2017). Identity formation in adolescence: The dynamic of forming and consolidating identity commitments. *Child Development Perspectives*, 11(2),145-150.
- Global Digital Report. (2019). Retrieved from <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019>.
- Hall, K. (2016). Selfies and self-writing: Cue card confessions as social media technologies of the self. *Television New Media*, 17(3),228-242.
- Hogg, M. (2016). Social identity theory. In S. McKeown, R. Haji, & N. Ferguson (Eds.), *Understanding peace and conflict through social identity theory*. USA : Springer.
- Homayoun, A. (2017). The secret social media lives of teenagers. *The New York Times*.
- Hsu, M., Tien, S., Lin, H., & Chang, C. (2015). Understanding the roles of cultural differences and socio-economic status in social media continuance intention. *Information Technology and People*. 28(1),224-241.
- Kennedy, J., & Lynch, H. (2016). A shift from offline to online: Adolescence, the internet and social participation. *Journal of Occupational Science*, 23(2), 156-167.
- Krueger, R., & Casey, M. (2014). *Focus groups: A practical guide for applied research*. CA : Sage publications.
- National Statistical Office. (2018). *Information and Communication Technology Survey on Household*.
- Nesi, J., & Prinstein, M. (2015). Using social media for social comparison and feedback-seeking: Gender and popularity moderate associations with depressive symptoms. *Journal of abnormal child psychology*, 43(8),1427-1438.
- Robinson, W., & Tajfel, H. (1996). *Social groups and identities: Developing the legacy of Henri Tajfel*: Psychology Press.
- Roulin, N., & Levashina, J. (2016). Impression management and social media profiles. In *Social media in employee selection and recruitment*. Springer.
- Stern, S., & Odland, B. (2017). Constructing dysfunction: News coverage of teenagers and social media. *Mass Communication Society*, 20(4),505-525.

ผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายในและคุณภาพบริการภายใน ที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย Effects of Internal Marketing, Internal Supply Chain Integration and Internal Service Quality on Employee Satisfaction in Convenience stores in Thailand

ณัฏฐ์ บุญด้วง¹ และ วรพล วัฒนานนท์²
Natt Boonduang¹ and Worrapon Wangkananon²

Article History

Received : January 30, 2020

Revised : July 29, 2020

Accepted : July 31, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย และ 2) วิเคราะห์อิทธิพล เชิงสาเหตุของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานบริการส่วนหน้าร้าน 7-Eleven จำนวน 450 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามออนไลน์ เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการตลาดภายใน ได้แก่ การสื่อสาร การฝึกอบรม การมอบอำนาจ และรางวัล องค์ประกอบของการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน ได้แก่ การบูรณาการข้อมูลภายใน การบูรณาการวัตถุดิบภายใน การบูรณาการเทคโนโลยีภายใน และการบูรณาการบุคลากรภายใน องค์ประกอบของคุณภาพบริการภายใน ประกอบด้วย ความเชื่อมั่น การตอบสนอง การเอาใจใส่ การรับประกัน และการจับต้องได้ องค์ประกอบของความพึงพอใจของพนักงาน ประกอบด้วย ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน และ 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ : การตลาดภายใน ; การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน ; คุณภาพบริการภายใน ; ความพึงพอใจของพนักงาน ; ธุรกิจร้านสะดวกซื้อ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยศรีปทุม, Doctoral Student in Logistics and Supply Chain Management, Collage of Logistics and Supply Chain, Sripatum University

² อาจารย์ วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยศรีปทุม, Lecturer, Collage of Logistics and Supply Chain, Sripatum University

ABSTRACT

The purpose of this study were 1) to analyze the confirmatory factors of internal marketing, internal supply chain integration, internal service quality and employee satisfaction in convenience store in Thailand and 2) to analyze the causal influence of effect of internal marketing, internal supply chain integration, of frontline employee of 7-Eleven. Sampling was deriving from 450 informants. This study applied online survey as a research instrument with statistical techniques including percentage, mean, standard deviation, confirmatory factor analysis and structural equation modeling (SEM).

The results of the study showed that 1) components of internal marketing was included communication, training, empowerment and reward. Components of internal supply chain integration was consisted of internal information integration, internal material integration, internal technology integration, and internal actor integration. The components of internal service quality were covered reliability, responsiveness, empathy, assurance and tangibility. Components of employee satisfaction were compensation , promotion, co-worker and supervision. 2) The causal model develop appropriate and consistent to the empirical data.

Keyword : Internal Marketing ; Internal Supply Chain Integration ; Internal Service Quality ; Employee Satisfaction ; Convenience Store

บทนำ

ธุรกิจร้านสะดวกซื้อมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้สูงรองจากภาคอุตสาหกรรม และมีการจ้างงานมากเป็นอันดับสองรองจากภาคการเกษตร ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรงขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม พัฒนามาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงและกระจายสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้ค้าส่งไปจนถึงผู้ซื้อคนสุดท้าย (Aphiprachayasakul, 2014)

ปัจจุบันลูกค้าที่เข้าใช้บริการร้านสะดวกซื้อ มีจำนวนหลายล้านคนต่อวัน และมีพนักงานเป็นส่วนสำคัญในการติดต่อกับลูกค้าโดยตรง เป็นบุคลากรสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินธุรกิจ ด้วยความรู้ ความสามารถ และความเป็นมืออาชีพ (Back, Lee and Abbott, 2011) จึงต้องมีการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ วางแผนเพื่อพัฒนาระบบการจัดการด้านทรัพยากรบุคคล และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับองค์กร เพื่อให้เกิดความผูกพันในการทำงาน และส่งมอบบริการที่มีคุณค่าแก่ลูกค้า (Starkhammar, 2016)

โดยมีแนวคิดการตลาดภายใน (Internal Marketing: IM) ที่ให้ความสำคัญกับพนักงานเสมือนเป็นลูกค้า ดูแลพนักงานเทียบเท่ากับลูกค้า และมีองค์ประกอบสำคัญซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาพัฒนา คือ การสื่อสาร การฝึกอบรม การมอบอำนาจและรางวัล เพื่อเสริมการตลาดภายนอก สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและลูกค้าภายนอก ช่วยให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ รักษาความพึงพอใจและแรงจูงใจของพนักงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Kanyurhi and Akonkwa, 2016) ซึ่งการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร ต้องมีการทำงานแบบผสมผสาน มีการบูรณาการโซ่อุปทานภายในองค์กร (Internal Supply Chain Integration: ISCI) มีการแบ่งปันข้อมูล การวางแผนร่วมกัน เพิ่มความร่วมมือ และการทำงานแบบข้ามสายงาน จัดอุปสรรคในการทำงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Turkulainen, Roh, Whipple and Swink, 2017)

นอกจากนี้ องค์กรควรให้ความสำคัญกับคุณภาพบริการภายใน (Internal Service Quality: ISQ) ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งมอบบริการที่มีคุณภาพให้แก่พนักงานบริการส่วนหน้าจากพนักงานที่เหลือในองค์กร เพื่อให้พนักงานบริการส่วนหน้าส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ลูกค้า ด้วยความเชื่อมั่น ความเอาใจใส่ (Joshi & Chadha, 2016) ทั้งนี้การให้บริการที่มีคุณภาพภายในองค์กรจะช่วยเพิ่มความพึงพอใจของพนักงาน และ

ส่งผลต่อลูกค้าภายนอก ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้น ความพึงพอใจของลูกค้าจึงขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของพนักงาน (Bouranta, Chitiris and Paravantis, 2009) โดยที่ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction) เป็นทัศนคติทางบวกที่มีต่อองค์กรและงานที่ปฏิบัติ เป็นแรงผลักดันให้พนักงานทำงานด้วยความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน งานจนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กร (Bakotic, 2016)

ปัจจุบันธุรกิจร้านสะดวกซื้อมีจำนวนสาขาและลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก และเป็นที่ยอมรับ องค์กรจึงต้องทำให้พนักงานมีใจอยากให้บริการอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน โดยองค์กรควรให้ความสำคัญและใส่ใจกับเรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานร้านสะดวกซื้อ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจบริการเติบโต มั่นคง อันจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อการได้รับบริการจากพนักงาน ซึ่งพนักงานถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดขององค์กร เพราะเป็นหน้าด่านที่ต้องให้บริการและรับมือกับลูกค้า เมื่อพนักงานร้านสะดวกซื้อมีความพึงพอใจจะสามารถส่งต่อบริการที่ดีไปถึงลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและความพึงพอใจจนกลับมาใช้บริการอีก หากองค์กรสามารถสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับพนักงานได้แล้ว จะช่วยให้พนักงานมีทัศนคติที่ดีต่องาน และพร้อมทุ่มเทให้กับงานมากขึ้น รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ต้องการที่จะทำงานกับองค์กรและเกิดความผูกพันต่อองค์กร (Waratompai and Luksitams, 2018; Suwanmar and Phoemphian, 2016)

จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของพนักงานมีผลต่อประสิทธิภาพและศักยภาพขององค์กร ดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจให้แก่พนักงานจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายใน ซึ่งปัจจุบันยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายใน ที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงาน (leong and Lam, 2016) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์อย่างถึงต่อผู้มีส่วนได้เสีย ทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความเจริญก้าวหน้ากับระบบเศรษฐกิจสังคมและประเทศชาติฯ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการ ตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย
2. วิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

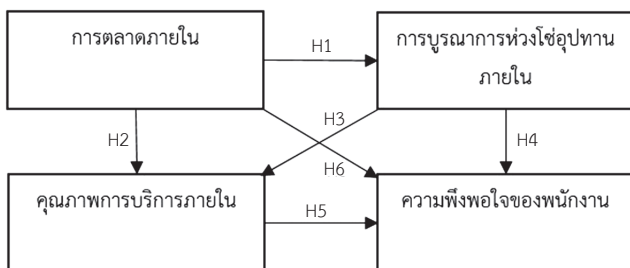
1. การตลาดภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน
2. การตลาดภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพบริการภายใน
3. การบูรณาการโซ่อุปทานภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพบริการภายใน
4. การบูรณาการโซ่อุปทานภายในมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมความพึงพอใจของพนักงาน
5. คุณภาพบริการภายใน มีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจของพนักงาน
6. การตลาดภายใน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความพึงพอใจของพนักงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การตลาดภายใน มีผลกระทบต่อพนักงานและเป้าหมายขององค์กร เนื่องจากการที่องค์กรจะทำให้ลูกค้าพึงพอใจได้นั้น องค์กรจำเป็นต้องทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ และทำงานอย่างมีความสุขได้ก่อน (Haghighikhah, Khadang and Arabi, 2016) การตลาดภายใน นับเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการตลาด แนวคิดของการตลาดภายในจึงมุ่งเน้นความสำคัญกับความพึงพอใจของลูกค้าภายในองค์กรเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรจะสามารถดำรงอยู่ในตำแหน่งทางการตลาดที่ดีกว่าในการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าภายนอก และจากการศึกษาของ Jacobs, Yu and Chavez (2016) พบว่า การบูรณาการโซ่อุปทานภายในมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของพนักงานและการบูรณาการโซ่อุปทานภายนอก ขณะที่ Al-Ababneh, Masadeh, Al-Shakhsheer and Habiballah (2018) พบว่า คุณภาพบริการภายในมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน จะเห็นได้ว่าการตลาดภายใน การบูรณา

การใช้อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายใน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของพนักงาน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ Haghighikhah et al (2016) ในการศึกษาการตลาดภายใน ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสาร การฝึกอบรม การมอบอำนาจให้พนักงาน และรางวัล ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Turkulainen et al (2017) ในการศึกษาการบูรณาการใช้อุปทานภายใน ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบูรณาการข้อมูลภายใน การบูรณาการบุคลากรภายใน การบูรณาการวัตถุดิบภายใน และการบูรณาการเทคโนโลยีภายใน ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Singh (2016) ในการศึกษาคุณภาพบริการภายใน ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อมั่น การตอบสนอง ความเอาใจใส่ การรับประกัน และการจับต้องได้ และประยุกต์ใช้แนวคิดของ Ismail and Sheriff (2016) ในการศึกษาความพึงพอใจของพนักงาน ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวนำมาประมวลรวมเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานบริการส่วนหน้าของร้านสะดวกซื้อ 7Eleven ในประเทศไทย จำนวน 80,909 คน (CP All Plc, 2019)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยทำการจำแนกร้าน 7-Eleven เป็นภูมิภาค และเลือกจังหวัดโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละจังหวัดแบบสัดส่วน (Proportional Allocation) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อายุงาน และตำแหน่ง เป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 การตลาดภายใน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ การสื่อสาร การฝึกอบรม การมอบอำนาจให้พนักงาน และรางวัล ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 การบูรณาการใช้อุปทานภายใน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการข้อมูลภายใน การบูรณาการวัตถุดิบภายใน การบูรณาการด้านเทคโนโลยีภายใน และการบูรณาการบุคลากรภายใน ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 4 คุณภาพบริการภายใน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อมั่น การตอบสนอง ความเอาใจใส่ การรับประกัน และการจับต้องได้ โดยมีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของพนักงาน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน โดยมีข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องรายด้าน (Item Object Congruence, IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า แบบสอบถามทุกข้อ มีค่า IOC มากกว่า 0.60 จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่างระหว่างวันที่ 1-31 ตุลาคม 2562 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจำนวน 450 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการตลาดภายใน การบูรณาการใช้อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย
- วิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการใช้อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS มีเกณฑ์การวัดความกลมกลืนดังนี้ค่า Chi-square/df มีค่าน้อยกว่า 2 ค่า Goodness of fit index (GFI) และค่า Adjusted goodness of fit index (AGFI) มีค่ามากกว่า 0.95 ค่า Root Mean square Residual (RMR) และค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 (Vanichbuncha, 2019)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตัวชี้วัด	Items	Factor loading	SE	t	R ²
การตลาดภายใน (Cronbach's alpha=.89)					
การสื่อสาร	6	0.69*	0.03	18.00	0.48
การฝึกอบรม	6	0.66*	0.03	14.47	0.44
การมอบอำนาจให้พนักงาน	5	0.71*	0.03	19.37	0.50
รางวัล	7	0.66*	0.03	15.60	0.44
Chi-square=2.33, df=3, Chi-square/df=0.78, p=0.51, GFI=0.99, AGFI=0.99, RMR=0.04, RMSEA=0.04					
การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน (Cronbach's alpha=.88)					
การบูรณาการข้อมูลภายใน	4	0.72*	0.03	20.06	0.52
การบูรณาการบุคลากรภายใน	4	0.71*	0.03	19.65	0.50
การบูรณาการวัตถุดิบภายใน	4	0.70*	0.03	18.36	0.49
การบูรณาการด้านเทคโนโลยีภายใน	4	0.70*	0.02	18.53	0.49
Chi-square=1.99, df= 3, Chi-square/df=0.99, p=0.88, GFI=0.99, AGFI=0.99, RMR=0.04, RMSEA=0.04					
คุณภาพบริการภายใน (Cronbach's alpha=.90)					
ความเชื่อมั่น	4	0.69*	0.03	20.03	0.48
การตอบ สนอง	5	0.62*	0.03	19.52	0.38
ความเอาใจใส่	5	0.61*	0.03	17.37	0.37
การรับ ประกัน	5	0.62*	0.03	18.10	0.38
การจับต้องได้	5	0.63*	0.03	18.12	0.40
Chi-square=5.45, df=4, Chi-square/df=1.36, p=0.60, GFI=0.99, AGFI=0.99, RMR=0.03, RMSEA=0.04					

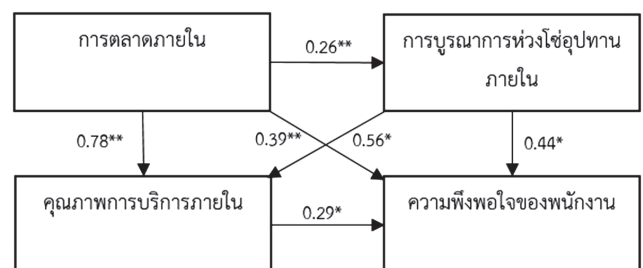
ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความพึงพอใจของพนักงาน (Cronbach's alpha=.89)					
ค่าตอบแทน	8	0.79*	0.03	20.02	0.62
การเลื่อนตำแหน่ง	4	0.80*	0.03	19.99	0.64
เพื่อนร่วมงาน	5	0.74*	0.03	18.89	0.55
หัวหน้างาน	5	0.74*	0.03	18.00	0.55
Chi-square=3.13, df=3, Chi-square/df=1.04, p=0.38, GFI=0.99, AGFI=0.98, RMR=0.04, RMSEA=0.04					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจ มีค่าน้ำหนักเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าองค์ประกอบของดังกล่าวสามารถวัดการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทยได้

2. การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ Chi-square=48.05, df=37, Chi-square/df=1.29, p-value=0.11, GFI=0.99, AGFI=0.95, RMR=0.01, RMSEA=0.02 ซึ่งตัวแปรในโมเดลอธิบายความพึงพอใจของพนักงานได้ร้อยละ 78 ดังแสดงในภาพที่ 2 และสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในที่มีต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ความสัมพันธ์	ผลทดสอบ
H1: การตลาดภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน	DE= 0.26 R2 = 0.65	สอดคล้อง
H2: การตลาดภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพบริการภายใน	DE= 0.78 R2 =0.52	สอดคล้อง
H3: การบูรณาการโซ่อุปทานภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพบริการภายใน	DE= 0.39 R2 =0.47	สอดคล้อง
H4: การบูรณาการโซ่อุปทานภายในมีอิทธิพลมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความพึงพอใจของพนักงาน	DE= 0.44 IE= 0.52 TE= 0.96 R2 =0.61	สอดคล้อง
H5: คุณภาพบริการภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจของพนักงาน	DE= 0.29 R2 = 0.61	สอดคล้อง
H6: การตลาดภายในมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความพึงพอใจของพนักงาน	DE= 0.56 IE= 0.33 TE=0.89 R ² = 0.53	สอดคล้อง

R²ISCI=0.61, R²ISQ=0.61, R²SAT=0.78

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของพนักงาน พบว่า ความพึงพอใจของพนักงานได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน โดยมีอิทธิพลรวม 0.96 เป็นอิทธิพลทางตรง 0.44 และอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณภาพบริการภายใน 0.52 รองลงมาคือ การตลาดภายใน โดยมีอิทธิพลรวม 0.89 เป็นอิทธิพลทางตรง 0.56 และอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณภาพบริการภายใน 0.33 และคุณภาพบริการภายใน มีอิทธิพลทางตรง 0.439 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน คุณภาพบริการภายใน และความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตลาดภายในได้แก่ การมอบอำนาจให้พนักงาน สอดคล้องกับ Haghighikhah et al. (2016) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดภายใน ความพึงพอใจ และการบอกต่อของพนักงาน ซึ่งพบว่าองค์ประกอบสำคัญของการตลาด

ภายใน ได้แก่ การสื่อสาร การฝึกอบรม การสนับสนุนจากหัวหน้า และการมอบอำนาจให้พนักงาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน ได้แก่ การบูรณาการข้อมูลภายใน สอดคล้องกับ Turkulainen et al. (2017) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน ซึ่งพบว่า การบูรณาการข้อมูลภายในเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการบูรณาการโซ่อุปทานภายใน องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณภาพบริการภายใน ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคุณภาพบริการภายในได้แก่ ความเชื่อมั่นซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Singh (2016) ที่ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพบริการภายในต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่าความเชื่อมั่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพบริการภายใน และปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อ ความพึงพอใจของพนักงาน ได้แก่ การเลื่อนตำแหน่ง สอดคล้องกับ Amisah, Gamor, Deri & Amisah (2016) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมโรงแรมของกานา พบว่า ค่าตอบแทน หัวหน้างาน การเลื่อนตำแหน่ง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อของความพึงพอใจมากที่สุด

2. การวิเคราะห์สมการโครงสร้างของผลของการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในมีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Huo, Ye, Zhao and Shou (2016) ที่พบว่า ความผูกพันองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบูรณาการโซ่อุปทาน และการจัดการทรัพยากรมนุษย์มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงาน โดยความพึงพอใจของพนักงานทำให้เกิดความผูกพันและลดอัตราการเปลี่ยนงาน มีความสุขในการทำงาน ทำให้ร้านสะดวกซื้อประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ leong and Lam (2016) ที่ทำการศึกษา บทบาทของการตลาดภายในต่อการรับรู้ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน และพบว่าการตลาดภายในต่อการรับรู้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานมีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของพนักงาน และ สอดคล้องกับการวิจัยของ Kanyurhi and Akonkwa (2016) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการตลาดภายใน ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน และการรับรู้ผลการดำเนินงานขององค์กรที่ พบว่า การตลาดภายในมีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน ช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานที่จะส่งมอบบริการที่ดียิ่งขึ้น และก่อนที่พนักงานจะให้บริการที่ดีแก่ลูกค้าภายนอกนั้น พนักงานจะต้องได้รับการบริการจากพนักงานภายในองค์กรด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bakotic (2016) ที่พบว่าทุกคนในองค์กรมีลูกค้าและลูกค้าภายในที่ต้องได้รับการบริการและจะต้องมีความสุขในการทำงาน

ความพึงพอใจของพนักงานเป็นความรู้สึกที่มีต่อการทำงาน และรู้สึกว่าคุณภาพบริการภายในเป็นความรู้สึกผูกพันที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้พนักงานทำงานได้ดีขึ้น มีความเชื่อมั่นสูง และคุณภาพบริการภายในเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างพนักงานกับร้านสะดวกซื้อเข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายในมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของพนักงานในธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย ดังนั้นผู้บริหารขององค์กรร้านสะดวกซื้อต้องให้ความสำคัญและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายใน โดยกำหนดเป็นนโยบายสำคัญขององค์กร มีวางแผนกลยุทธ์และกำหนดเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่ชัดเจน กำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสนับสนุนการตลาดภายใน การบูรณาการโซ่อุปทานภายใน และคุณภาพบริการภายใน สนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางขององค์กร มอบอำนาจให้พนักงาน

ได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการข้อมูลภายใน การแบ่งปันหรือการใช้ข้อมูลร่วมกันภายในองค์กร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พนักงานทุกระดับ และยกระดับความพึงพอใจของพนักงานและระบบงานของร้านสะดวกซื้อ รวมถึงการสร้างสรรค์และสร้างเสริมยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพนักงานให้เป็นมืออาชีพ เพื่อให้พนักงานทำงานอยู่ในองค์กรได้อย่างมีความสุข รู้สึกผูกพันกับองค์กร และทำงานอยู่กับองค์กรในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้จากมิติอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อให้สามารถยกระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนของธุรกิจร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะพนักงานร้านสะดวกซื้อเท่านั้น รวมถึงการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติอื่นๆ เพื่อให้ได้มุมมองการวิเคราะห์ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น แบบจำลองสมการโครงสร้างชนิดกลุ่มพหุ (Multilevel Structural Equation Modeling) หรือเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นต้น

References

- Al-Ababneh, M. M., Masadeh, M. A., Al-Shakhsheer, F. J., and Habiballah, M. M. A. (2018). The impact of internal service quality on job satisfaction in the hotel industry. *Research in Hospitality Management*, 8(1), 55-62.
- Amissah, E. F., Gamor, E., Deri, M. N., and Amissah, A. (2016). Factors influencing employee job satisfaction in Ghana's hotel industry. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 15(2), 166-183.
- Aphiprachyasakul, K. (2014). *Khwaṁrū būāngton kiēokap thurakit kha plīk [Introduction to Retail Business]*. Bangkok : Focus Media and Publishing.
- Back, K.-J., Lee, C.-K. and Abbott, J. (2011). Internal relationship marketing: Korean casino employees' job satisfaction and organizational commitment. *Cornell Hospitality Quarterly*, 52(2), 111-124.
- Bakotić, D. (2016). Relationship between job satisfaction and organisational performance. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 29(1), 118-130.
- Bouranta, N., Chitiris, L., & Paravantis, J. (2009). The relationship between internal and external service quality. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*.
- CP All Plc. (2019). *Bukkhalaḱōṇ khoṅg rao [Our Workforce]*. Retrieved December 2019, from <https://www.cpall.co.th/>
- Haghighikhah, M., Khadang, M. and Arabi, M. (2016). Internal Marketing: Employee Satisfaction and Word of Mouth in Guilan's Saderat Bank. *International Journal of Marketing Studies*, 8(2), 147.

- Huo, B., Ye, Y., Zhao, X. and Shou, Y. (2016). The impact of human capital on supply chain integration and competitive performance. *International Journal of Production Economics*, 178,132-143.
- leong, C. Y. and Lam, D. (2016). Role of internal marketing on employees' perceived job performance in an asian integrated resort. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 25(5),589-612.
- Ismaila, W., and Sheriffb, N. M. (2016). *Impact of Internal Marketing on Job Satisfaction Among Bank Employees in Yemen*.
- Jacobs, M. A., Yu, W. and Chavez, R. (2016). The effect of internal communication and employee satisfaction on supply chain integration. *International Journal of Production Economics*, 171,60-70.
- Joshi, P. and Chadha, S. K. (2016). Measuring internal service quality in business schools. *International Journal of Services and Standards*, 11(4),357-379.
- Kanyurhi, E. B. and Akonkwa, D. B. M. (2016). Internal marketing, employee job satisfaction, and perceived organizational performance in microfinance institutions. *International Journal of Bank Marketing*.
- Singh, K. (2016). Influence of internal service quality on job performance: a case study of Royal Police Department. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 224,28-34.
- Starkhammar, V. (2016). Exploring the Roles of Front-Line Employees in the Service Innovation Process: A Service-Dominant Logic Perspective. *Otago Management Graduate Review*, 14,57-65.
- Suwanmar, P. and Phoemphian, T. (2016). Næōthāng kānsāng khwām suk nai kānthamngān khōng phanakngān radap patibōtibat kān rān saduāk sū nai phūnthī Krung Thēp Maha Nakhōn lāe parimānthon [A case study of creating operational employees happiness guideline in the workplace: some convenience stores located in Bangkok and Merropolitan]. *Panyapiwat Journal*, 8(2),122-133.
- Turkulainen, V., Roh, J., Whipple, J. M. and Swink, M. (2017). Managing internal supply chain integration: integration mechanisms and requirements. *Journal of Business Logistics*, 38(4),290-309.
- Vanichbuncha, K. (2019). *Kān wikhro samakān khroṅgsāng (SEM) duāi AMOS [Analysis of structural equations (SEM) with AMOS]*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Waratornpaibul, T. and Luksitams, P. (2018). Khwāmsamphan rawāng prasopkān khwāmphungphōṇchai lāe khwām phakdī khōng phūbōṛiphōk rān saduāk sū frāENCHAI nai prathē Thai [Relationship between consumer experience, satisfaction, and loyalty behavior of franchise convenience stores in thailand]. *Panyapiwat Journal*, 10(3),28-41.

กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Strategies for Effective Internal Quality Assurance in Small Primary Schools under the Office of Basic Education in The Northeast

บุญธรรม อ้วนกันยา¹ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ² วาโร เฟ่งสัวส์ดี³ และ พรเทพ เสถียรนพเก้า⁴

Boontam Uankanya,¹ Tanongsak Koomkhinam,² Waro Phengsawat³

and Pornthep Satennapaklo⁴

Article History

Received : September 25, 2019

Revised : July 24, 2020

Accepted : July 29, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เพื่อร่างกลยุทธ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก จำนวน 3 แห่ง และกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบกลยุทธ์ จำนวน 359 โรงเรียน โดยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan และ การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน .05 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก ระยะที่ 2 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินงานการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร และกลยุทธ์ที่ 4 การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ 2) ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์การบริหารงานที่มีประสิทธิผล ; งานประกันคุณภาพภายใน ; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctor Student in Educational Administration and Development, Faculty Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3} รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Associate Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

⁴ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Associate Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ABSTRACT

The purpose of this research was to 1) develop the administrative strategies for effective internal quality assurance of small elementary schools working under the Office of the Basic Education Commission in the northeast region of Thailand 2) to examine the appropriateness and feasibility of the effective internal quality assurance's administration strategies of the small primary schools. target group in the interview for drafting strategy. The first case study is taking from the interviewing nine qualified experts who are working at-three schools that has presented the excellent performance of internal quality assurance management. The second group of informants are nine experts who participated the focus group discussion on how to investigate strategies of 359 schools by applying the tables of Krejcie & Morgan and simple random sampling by specifying the level of error at .05, while also using a specific selection. The research method were divided into two phases: phase one is included the structured interview with the qualified experts with the case study of the schools who have shown the excellent result of internal quality assurance. Phase two applies the questionnaire with scaling for five levels. The statistics applying in this research are included frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings suggest two elements 1) there are four strategies of effective internal quality assurance administration of small elementary schools working under the Office of the Basic Education Commission in the Northeast of Thailand are included(1) promoting participation of stakeholders and personnels ; (2) applying the results of internal quality assurance to improve and develop strategies; (3) The development of teacher and personnel and strategies; (4) information system management. 2) the results of the examination of the effective internal quality assurance administration strategy of the small elementary schools, who are working under the Office of the Basic Education Commission in the northeast region, suitable and feasible due to the high score level.

Keywords : Effective Management Strategy ; Internal Quality Assurance Work ; Small Primary School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 เป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ การบริหารโรงเรียนในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนวิธีการหรือแนวทางการบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่รู้และพัฒนาโรงเรียน ในมาตรา 47 และมาตรา 48 ระบุให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง

ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรับการประเมินภายนอก ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้เกิดความมั่นใจในสถานศึกษานั้น (Ministry of Education, 2018) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจ 2) การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน และ 3) การแสดงภาระรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเป้าหมาย (Goals) ที่ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องได้รับรู้ เพื่อการพัฒนาร่วมกัน และเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

ของสถานศึกษา (Bureau of Educational Testing Service, 2011)

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ก็มีเป้าหมายให้ไปสู่คุณภาพที่เท่าเทียมกัน แต่การใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการคุณภาพภายใน ย่อมแตกต่างกันตามขีดความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ จึงน่าจะมีปัญหาและกลยุทธ์การบริหารงาน การประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันไปตามโรงเรียนขนาดอื่นๆ โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาบุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในระบบการประกันคุณภาพ ปัญหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ปัญหาการไม่นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา และปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งปัญหาด้านอื่นๆ ดังนั้น การศึกษาเพื่อหากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

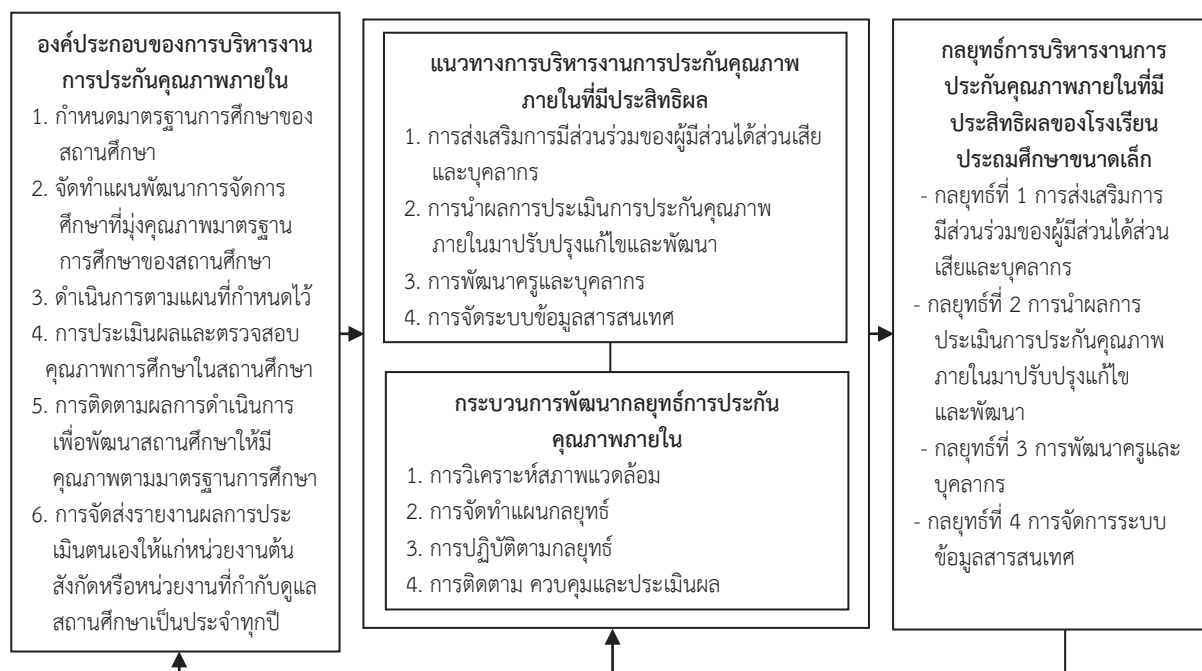
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์โดยนำแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจาก Mitsupap (2018); Meksin (2015); Thadathamrongwet (2015) สามารถสรุปแนวทางการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ได้ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร 2) การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา 3) การพัฒนาครูและบุคลากร 4) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ และมีกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ 4) การติดตาม ควบคุม และประเมินผล
2. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จาก Aphaiso (2015); Thanomchayathawat (2015) สามารถสรุปได้ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร 2) การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา 3) การพัฒนาครูและบุคลากร 4) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามระยะการวิจัย ไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 ใช้กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนที่มีความรู้ความสามารถ ด้านการประกันคุณภาพ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กรณีศึกษาโรงเรียน จำนวน 3 แห่ง และกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน และ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ระยะที่ 2 ใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3,318 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 359 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน และครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิและกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีกระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพที่มีเกณฑ์คะแนนระดับดีมาก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 0.50 ขึ้นไป (Sisa-at, 2012) ซึ่งผลการพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามใช้ได้ เพื่อใช้เป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ก่อนนำมาใช้ในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ระยะที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Sisa-at, 2012) การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามใช้ได้และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45 – 0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษา โรงเรียนต้นแบบ ระหว่างเดือน มีนาคม 2561 และจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2561

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์และติดอากรแสตมป์ซองเปล่าให้ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 359 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 357 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.44 ระหว่างเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 นำผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กรณีศึกษาโรงเรียนที่มีการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล และผลจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) มาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 นำผลจากการตอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ในการแปลความหมาย (Sisa-at, 2012)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุปจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบ สรุปเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร กลยุทธ์ที่ 3 การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากร และกลยุทธ์ที่ 5 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และผู้วิจัยได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้จัดกลุ่มกลยุทธ์ใหม่ เป็น 4 กลยุทธ์ และใช้ชื่อกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำ การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างงานประกันคุณภาพภายใน 3) ผู้บริหารมอบหมายงานและฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ผู้บริหารจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินงานการประกันคุณภาพมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา ประกอบด้วย 1) มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงงานการประกันคุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารและบุคลากรนำแผนสู่การปฏิบัติ 3) ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม และนำผลมาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร ประกอบด้วย 1) จัดให้มีการประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการด้านประกันคุณภาพภายใน 2) ส่งเสริมความตระหนักให้เห็นคุณค่า ความสำคัญ การประเมินคุณภาพภายใน 3) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 4 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) จัดระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน พร้อมใช้งาน 2) มอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดวางระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงกับเครือข่ายทางการศึกษา 3) นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและจัดการ

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม

กลยุทธ์ การบริหารงาน การประกัน คุณภาพภายใน	ความเหมาะสม		ความ หมาย	ความเป็นไป ได้		ความ หมาย
	(n = 1,436)			(n = 1,436)		
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร	4.19	0.47	มาก	4.24	0.54	มาก
การนำผลการประเมิน การประกันคุณภาพ ภายในมาปรับปรุงพัฒนา	4.22	0.43	มาก	4.23	0.56	มาก
การพัฒนาครู และบุคลากร	4.23	0.48	มาก	4.23	0.57	มาก
การจัดการระบบข้อมูล สารสนเทศ	4.22	0.41	มาก	4.21	0.49	มาก
เฉลี่ย	4.21	0.34	มาก	4.23	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.=.34) เมื่อพิจารณาเป็นกลยุทธ์ พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากร ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.48) ($\bar{X}=4.19$, S.D.=.47) ตามลำดับ

ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.51) เมื่อพิจารณาเป็นราย กลยุทธ์ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร และส่วนด้านที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}=4.24$, S.D.=.54) ($\bar{X}=4.21$, S.D.=.49) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้

มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินประกันคุณภาพมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องมาจากกลยุทธ์เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นขั้นที่ต้องมาประเมินสถานการณ์โดยรวมและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคมาวิเคราะห์เพื่อจะดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กลยุทธ์สอดคล้องกับผลการศึกษาคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buranachet (2018) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดพะเยา พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐาน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาการให้บริการหอพักนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phetchabun (2013) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเขต 2 พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 กลยุทธ์ได้แก่ 1) เพิ่มศักยภาพของบุคลากรในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและภาระงานที่ได้รับมอบหมาย 2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายในโดยใช้เทคโนโลยี 3) เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ปรับวิธีการทำงานโดยเชื่อมโยงงานประจำกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) ปรับปรุงกระบวนการประเมินผลระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ส่งเสริมการติดตาม ประเมินผลปัจจัย และกระบวนการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายใน 7) พัฒนางานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่พัฒนาขึ้น พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ทั้งนี้ เนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพ และจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานกระทรวง ศึกษาธิการจึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับ และสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริงเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน เพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน รวมทั้งพัฒนาผู้ประเมินภายในให้มีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มาก แนวทางการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะเน้นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา ไม่เพิ่มภาระการจัดทำเอกสารให้สถานศึกษาปรับกระบวนการทัศน์ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability) (Office of the Basic Education Commission, 2016) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wongnaya (2016) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการประเมินแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลยุทธ์ทั้งหมดมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม

ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับ Mitsuphap (2018) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลจากการศึกษางานวิจัย ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ไปส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วนเพิ่มมากขึ้น
2. ควรนำผลจากการศึกษางานวิจัย ไปจัดทำแผนกลยุทธ์ และเป็นข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาต่างๆ นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร ที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารงาน การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ควรศึกษารูปแบบการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

References

- Aphaiso, T. (2015). Khwāmsamphan rawāṅg thaksa kāmboṛihān kap kāmnamnōēn ngān prakan khunnaphāp phāinai khōṅg sathan suksā tām krabūānkan PDCA khōṅg phubōṛihān sathan suksā sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksa nakhōṅ phanom khēt Sōṅg [The relationship between management skills and internal quality assurance operations of schools under the PDCA process of school administrators. Under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area, Zone 2]. *Journal of Nakhon Phanom University*, 5(2),41-51.
- Buranachat, S. (2018). Konlayut kāmboṛihān chatkān suksā khōṅg sathan suksāhan phūnthān nai bōṛibot sangkhom phahu watthanatham chāngwat Phayao [Educational Management Strategies for Basic Educational Institutions in Multicultural Society in Phayao Province]. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 11(4),27-41.

- Bureau of Educational Testing Service. (2011). *Ēkkasān kānprakan khunnaphāp kānsuksā phāinai sathān suksā radap kānsuksā naphun thān rabop kānprakan khunnaphāp* [Internal quality assurance documents for education Basic education level, quality assurance system]. Bangkok : The Teachers Council of Thailand Press.
- Meksin, P. (2015). kānphatthana konlayut kān ngān sūn phatthana kok 'ong 'ongkān boṛihānsūan nai khēt chāngwat phāēngphet [The development of strategy for the operation of the Child Development Center of the Subdistrict Administrative Organization in Kamphaeng Phet Province]. *Journal of Education Naresuan University*, 17(1),79-90.
- Ministry of Education. (2018). *Khūmūkānboṛihānsathānsuksākhanphūnthānthipennitibukkhon* [A guide for basic education institution management that is a juristic person]. Bangkok : United Printing House Delivery of goods and parcels.
- Mitsupap, N. (2018). Rūpbāep kānboṛihān choēngkon yut thī song phon toṛ prasitthiphon kāndamnoēn ngān sūn phatthana deklek sangkat thetsabān tambon nai khēt phāk tawan'ōk chiāng nūa tōn bon [Strategic management model that affects the effectiveness of the child development center Under the sub-district municipality in the upper northeast region]. *Journal of Nakhon Phanom University Humanities And Social Sciences*, 8(1),67-75.
- Office of the Basic Education Commission. (2016). *Nāoṭhāng kānprakan khunnaphāp phāinai sathān suksā* [Guidelines for internal quality assurance in schools]. Bangkok : Bureau of Academic and educational standards.
- Petchabun, C. (2013). Konlayut kānphatthana rabop prakan khunnaphāp phāinai sathān suksākhan phūnthān sangkat nakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksā phāēngphet khēt nung lāe khēt sōng [Strategy for the development of internal quality assurance system in basic education schools under the office of Primary Education, Kamphaengphet District 1 and Zone 2]. *Journal of Education, Chulalongkorn University*, 15(1),70-80.
- Thadathamrongwet, S. (2015). *Nayobāi krasuāng suksāthikān* [Policy of the Ministry of Education]. Retrieved September 2017, From [http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=26731 & Key = news20](http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=26731&Key=news20).
- Thanomchayathawat, B. (2015). Kānphatthana kānprakan khunnaphāp kānsuksā khōng wittayaṭai sangkat Sathān Phraboṛommarāchanok krasuāng sathāranasuk [Educational Quality Assurance Development of Colleges under the Jurisdiction of Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health]. *Journal of Yala Rajabhat University*, 10(1),59-76.
- Sisa-at, S. (2012). *Withikān thāng sathiti samrap kānwichai lem nung* [Statistical Methods for Research, Volume 1]. (5th edition). Bangkok : Suwiriyaat.
- Wongnaya, S. (2016). Kānphatthana phanāek loṛ yut kānphatthana khunnaphāp kānsuksā sathān suksākhan phūnthān sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksā kamphāēng phet [The development of strategic plans for the development of basic education quality under district office Kamphaeng Phet Primary Education Area]. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 22(1),41-56.

การพัฒนาแบบแผนการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
The Operational Development Model of Buddhist Oriented Schools in
The 4.0 Era of Educational Institutions under Udon Thani Primary
Educational Service Area Office 3

พระมหาสมหมาย บัรสีสาร¹ และ ชุตินา มุสิกานนท์²
Phramaha Sommai Borisan¹ and Chutima Musikhanon²

Article History

Received : August 19, 2019

Revised : May 25, 2020

Accepted : May 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) ตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญระดับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 318 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการใช้สื่อการเรียน (3) ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ (4) ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน (5) ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตและ (6) ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา 2) รูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้นตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาพรวมแต่ละด้านและรายข้อมีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการดำเนินงาน ; โรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ; การพัฒนาแบบแผน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Doctoral Student in Education Administration, Faculty of Education, Western University

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Associate professor, Faculty of Education, Western University

ABSTRACT

The purposes of this research were first, to study the components of the operational development model of Buddhist oriented schools in the 4.0 era of educational institutions under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3. Secondly, the purpose aims to examine the appropriateness and the possibility of the operational development model of Buddhist oriented schools in the 4.0 era of educational institutions under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3. The research methods applying to this study were integrating [or combining] quantitative and qualitative research under three steps: step one: interview 21 school administrative experts; step two: group discussion from nine experts; step three: evaluating the opinions of 318 people. The statistics used were including percentage, mean, standard deviation, median and interquartile range.

The results of the research were as follows: 1) the operational development model of Buddhist oriented schools in the 4.0 era of educational institutions under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 6 components including (1) teaching and learning management, (2) educational media, (3) learning resources, (4) the atmosphere of the schools, (5) the management of basic life activities, and (6) the Buddhist activities and 2) The operational development of Buddhist oriented schools in the 4.0 era of educational institutions under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3 show the overall performance as following the identity of Buddhist school with a very appropriate operation and high standard. good standard,

Keywords : Development of Operational Model ; Buddhist Oriented Schools in the 4.0 era ; Educational Institutions

บทนำ

การจัดการศึกษาถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาลตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งระบุว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่สภาพปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม เทคโนโลยีทันสมัยมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา คือ การเป็นคนดี คนเก่งและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข จึงเป็นสิ่งสำคัญ

ที่ต้องพัฒนาเพื่อให้สังคมไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาที่มั่นคงและน่าอยู่สืบไป

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่อยู่คู่กับชีวิตของคนไทยมาช้านาน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา การศึกษาของกุลบุตรกุลธิดามีฐานของการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาอบรมสั่งสอนภายใต้ความรัก ความเอื้ออาทรและความอบอุ่นของครอบครัว มีการดำเนินชีวิตตามวิถีธรรมอย่างสงบสุข มีจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างงดงามด้วยคุณธรรมและจริยธรรมภายใต้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและภูมิปัญญาไทยและให้ความสำคัญกับคำว่า “ศึกษา” ซึ่งตรงกับคำในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาว่า “สิกขา” หมายถึง การศึกษา (Education) พระพุทธศาสนาถือว่าหลักของสิกขานี้เป็นหลักธรรมที่มีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิบัติธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา จนสามารถกล่าวได้ว่าเรื่องของการศึกษาเป็นพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น พุทธธรรมหรือพุทธศาสตร์เป็นองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและของชีวิตที่แท้จริง เป็นการฝึกให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนทั่วไป คือ การกิน อยู่ ดู ฟังจนถึงระดับการดำเนินชีวิตของ

นักบวชผู้มั่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์ และในทุกระดับยังผลให้ผู้ศึกษาเองมีความสุขพร้อมๆ กันช่วยให้คนรอบข้างและสังคมมีความสุขพร้อมกันไปได้อย่างชัดเจน พุทธธรรมมีกรอบการพัฒนาหลักเป็นระบบการศึกษา 3 ประการ เรียกว่า ไตรสิกขา คือ อธิสัสสิกขา อธิจิตตสิกขาและอธิปัญญาสิกขาหรือเรียกสั้นๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกหัดอบรมเพื่อพัฒนากาย ความประพฤติ จิตใจ และปัญญา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธโดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาอย่างบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟังเป็น คือ มีปัญญารู้และเข้าใจในคุณค่าแท้ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมและแสวงหาปัญญา มีคุณธรรมเมตตาเป็นฐานในการดำเนินชีวิต โดยมีแนวคิดหลักที่สำคัญของการจัดสถานศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตและด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (Dhammasiri, 2009)

สภาพและปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติมีภารกิจวิเคราะห้จุดเน้น รายละเอียดและรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจถึงแนวคิดวิธีการและมีการวางแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการ ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษาและให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ คือพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ จากสภาพการปฏิบัติที่ผ่านมาโรงเรียนวิถีพุทธได้ดำเนินการจัดกิจกรรมวิถีพุทธยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควรและมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการดำเนินงานของครูผู้สอนและไม่เป็นไปตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนวิถีพุทธ

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อเป็นสารสนเทศนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

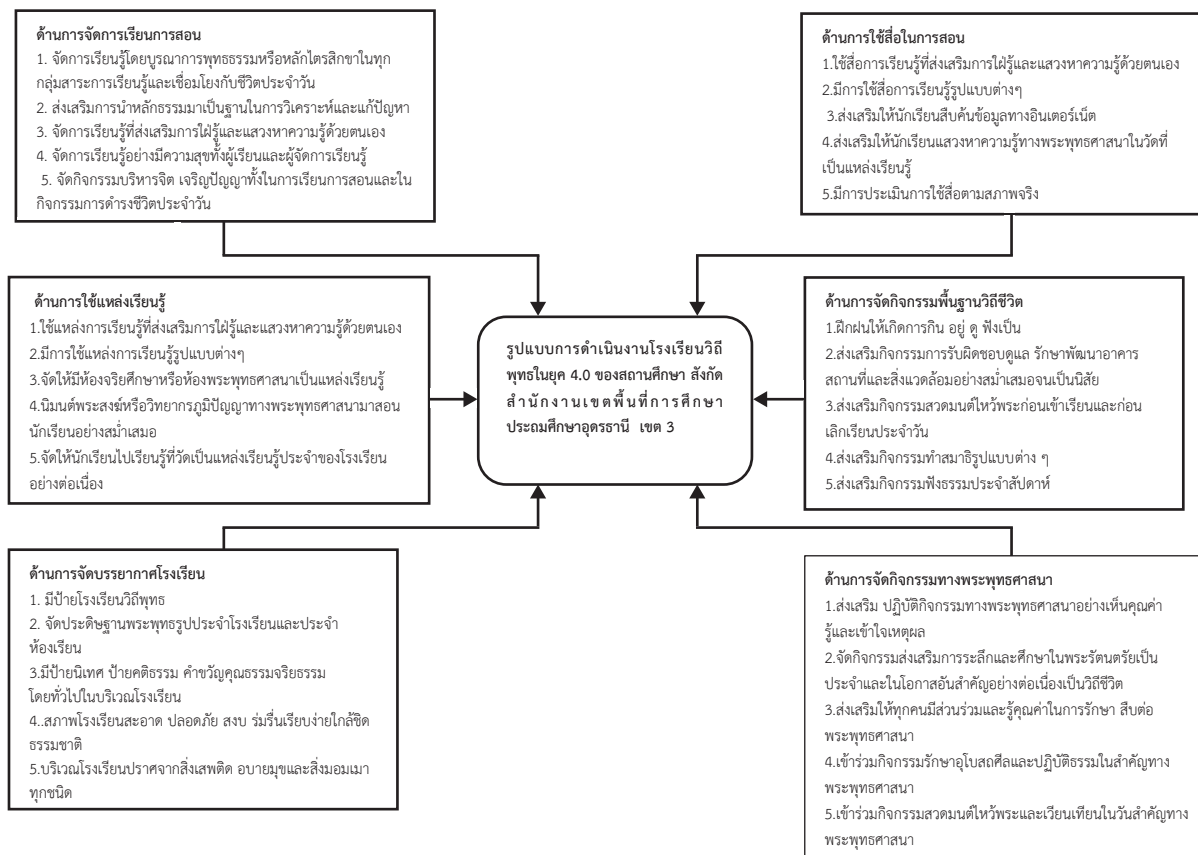
1. เพื่อพัฒนารูปแบบของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางราชการ เอกสารทางการบริหารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (Mahachulalongkornvidyalaya University, 2003) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dhammasiri (2009) สรุปได้ว่ารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดการเรียนการสอน 2. ด้านการใช้สื่อการเรียน 3. ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ 4. ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน 5. ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตและ 6. ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดดังได้กล่าวมาแล้ว จึงประมวลองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่สมัครร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 318 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปตามเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 318 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เน้นการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพหรือที่เรียกว่าการวิจัยแบบผสมผสาน ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 21 คน เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ 4) ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน 5) ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานชีวิต และ 6) ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือข้อมูลเชิงปริมาณดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล
 3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ
 4. จัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ต่อไป
- สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการตามรายละเอียด ดังนี้

รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และวิจารณ์อย่างกว้างขวางในทุกประเด็น การรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ พูดคุยสนทนากับผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายการตั้งคำถามปลายเปิด แทนการส่งคำถามไปให้ก็ได้ ซึ่งจะทำให้ได้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ

รอบที่ 2 ใช้แบบสอบถามที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบคำถามปลายเปิดในรอบที่ 1 มาสร้างคำถามปลายปิด แบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยมีความหมายค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นไปได้มากที่สุดหรือเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เป็นไปได้มากหรือเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เป็นไปได้ปานกลางหรือเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เป็นไปได้น้อยหรือเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เป็นไปได้น้อยที่สุดหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

รอบที่ 3 ก่อนส่งให้ตอบรอบที่ 3 ได้นำคำตอบรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่าง ควอไทล์ในแต่ละข้อแล้วใช้คำถามนั้นสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ โดยเพิ่มค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ไว้พร้อมกับแจ้งให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นทราบว่า ผลการตอบรอบที่ 2 คำตอบอยู่ในตำแหน่งใดและให้ผู้เชี่ยวชาญนั้นทบทวนคำตอบและตอบกลับอีกครั้ง ซึ่งในการตอบรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

เพียงไร และจะได้พิจารณาว่าตนเห็นด้วยกับความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบยืนยันคำตอบนั้น

รอบที่ 4 นำคำตอบที่ได้ในรอบที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ใหม่และจัดพิมพ์ค่าใหม่เช่นเดียวกับรอบที่ 3 แล้วจัดส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบใหม่อีกครั้งเป็นรอบสุดท้าย ซึ่งทำเหมือนรอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยมมัธยฐาน ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎีหรือผลงานวิจัยเพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่างๆ มาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มีรายละเอียดและกลุ่มเล็ก และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือข้อมูลจากเอกสาร

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริงทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณนา นำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการแล้วดำเนินการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มี 6 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 ด้านการใช้สื่อการเรียน
- 1.3 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้
- 1.4 ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน
- 1.5 ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตและ
- 1.6 ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

ผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ในรอบที่ 2 และที่ 3 ปรากฏดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต่อองค์ประกอบหลักในภาพรวม

รายการ	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	5.00	0.00
2 ด้านการใช้สื่อการสอน	5.00	0.00
3 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้	5.00	1.00
4 ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน	5.00	1.00
5 ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต	5.00	1.00
6 ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	5.00	1.00

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3 ต่อองค์ประกอบในภาพรวม

ข้อที่	รายการ	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความหมาย
1	ด้านการจัดการเรียนการสอน	5.00	0.00	สอดคล้อง
2	ด้านการใช้สื่อการสอน	5.00	0.00	สอดคล้อง
3	ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้	5.00	0.00	สอดคล้อง
4	ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน	5.00	0.00	สอดคล้อง
5	ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต	5.00	0.00	สอดคล้อง
6	ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	5.00	0.00	สอดคล้อง

2. รูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมแต่ละด้านและรายข้อมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 2.1 ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน ($\bar{X} = 4.17$) 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ($\bar{X} = 4.16$) 2.3 ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.16$) 2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$) 2.5 ด้านการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.97$) 2.6 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.93$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการประเมินรูปแบบการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในภาพรวมแต่ละด้านของผู้เกี่ยวข้อง

การพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา 6 ด้าน	ระดับผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.57	มาก
2 ด้านการใช้สื่อการสอน	3.97	0.58	มาก
3 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้	3.93	0.60	มาก
4 ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน	4.17	0.55	มาก
5 ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต	4.16	0.51	มาก
6 ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	4.10	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.07	0.47	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการทำเทคนิคเดลฟายของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน ทั้ง 3 รอบและนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมาสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน ทุกคนมีความเห็นร่วมกันว่ารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการใช้สื่อการเรียน ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรม

พื้นฐานวิถีชีวิต และด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Uppasod (2007) เรื่องการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ใช้ ในกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมเพื่อกายภาวนา ในโรงเรียนวิถีพุทธ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 วิธีการศึกษาวิจัยแบบ บูรณาการระหว่างการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ผลการ วิจัยพบว่า ในด้านเอกสารโรงเรียนวิถีพุทธเป็นโรงเรียนที่นำหลัก ธรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมไทยในการดำรงชีวิต โดยเน้นหลักไตรสิกขาและปัญญาคุณธรรม เป็นพื้นฐานการพัฒนา ผู้เรียน ส่วนในภาคสนาม โรงเรียนวิถีพุทธได้นำหลักพุทธธรรมมา ประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมเพื่อ กายภาวนาของนักเรียนตามเกณฑ์โรงเรียน วิถีพุทธ ด้านการเรียน การสอน นักเรียนได้นำหลักพุทธธรรมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนได้นำ หลักธรรมด้านประเพณีและวัฒนธรรม ความกตัญญูทุกเวที, ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง มีการนำหลักธรรมด้านความเพียรพยายาม มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับน้อย และมีการนำ หลักธรรมด้านความใฝ่รู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านกิจกรรมเสริม ทางโรงเรียนมีกิจกรรม หลากหลาย เช่น การสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าห้องเรียน การเข้าค่าย พุทธบุตรการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและกิจกรรมในวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับ Khaewchan (2014) ได้ทำการวิเคราะห์การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เนื้อหาประกอบบริบทและข้อเสนอแนะ เมื่อพิจารณารายละเอียด ในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและยังพบอีกว่าด้านกิจกรรม พื้นฐานวิถีชีวิต ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามองค์ประกอบ 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและ เป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียน พบว่า โรงเรียน จัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน โรงเรียน จัดกิจกรรมบริหารจัดการจิตเจริญปัญญาทั้งในการเรียนการสอนและ

ในกิจกรรมการดำรงชีวิต และโรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐาน วิถีชีวิต พบว่า โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมการรับผิดชอบดูแลรักษา พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย และโรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนและ ก่อนเลิกเรียนประจำวัน ด้านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา พบว่า โรงเรียนจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ และเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ด้านการจัดการ เรียนการสอน พบว่า โรงเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่าโรงเรียนจัดให้นักเรียนไปเรียนรู้ที่วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Somya (2009) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหาร จัดการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการจัดวิถีพุทธสู่การเรียนรู้และด้าน เกื้อกูลสัมพันธ์โรงเรียนวิถีพุทธและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก 13 ข้อ มีความคิดเห็นระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น จากมากไปหาน้อย คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ในการบริหารจัดการให้ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมทั้งบ้าน วัด โรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติการ รายปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายตามลำดับ 2) การจัดวิถีพุทธสู่การเรียนรู้ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็น ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือ จัดบริเวณโรงเรียนให้ปราศจากสิ่งเสียดสี อบายมุข สิ่งมอมเมา ทุกชนิด จัดสภาพโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่นใกล้ชีวิต ธรรมชาติและจัดประดิษฐานพระพุทธรูปประจำโรงเรียนและ ห้องเรียนอย่างเหมาะสมตามลำดับ ซึ่งก็สอดคล้องกับ Aeknipon and Musikanon (2018) ที่พบว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความ สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะผู้วิจัยได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและ

สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้วย

3) การเกิดกลไกสัมพันธ์โรงเรียนวิถีพุทธและชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. สถานศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธตามอัตลักษณ์ที่กำหนดไว้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการน้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง และสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้คณะทำงานได้มีกำลังใจในการทำงานร่วมกันและขยายเครือข่ายโรงเรียนวิถีพุทธอย่างมีประสิทธิภาพ

สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา เครือข่ายในเขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่น สังคมและประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาในอนาคตสืบไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรจะศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ปัจจัยแห่งความร่วมมือในการขยายเครือข่ายการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา
2. รูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในยุค 4.0 ตามหลักไตรสิกขาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

References

- Aeknipon, P. and Musikanon, C. (2018). *Kānphatthana rūpbāp kānboṛihan ngān wichākān thī mī prasitthiphon nai rōngriān prathom suksā sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksā nakhōṇ phanom khēt nung* [The development of an effective academic administration model in primary school Under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 1 (Unpublished doctoral dissertation)]. Western University, Bangkok, Thailand.
- Dhammasiri, B. (2009). *Kānphatthana rūpbāp kānboṛihan rōngriān withī phut sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā nōṅg buā lam phū khēt nung* [Developing a Model for the Administration of Buddhist Oriented Schools under the Office Nong Bua Lam Phu Educational Service Area 1]. The 6th KU-KPS Conferences, 1054-1064.
- Khaewchan, S. (2014). *Kānboṛihan rōngriān withī phut khōṅg rōngriān nai sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā matthayommasuksā khēt sīsipsoṅg* [Administration of Buddhist Way Schools of Schools under The Area Office Secondary Education, Region 42 (Unpublished master's thesis)]. College Mahachula longkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Khichpreedaborisuth, B. (2006). *Sathiti phūā kānwichai (Phim khrang thī 4)* (Statistics for research (4th edition). Bangkok : Chamchuri Product.

- _____. (2008). *Rabiāp withikān wichai thāng sangkhommasāt*. (Phim khrang thī sip) (*Research Methodology in Social Sciences. (10th edition)*). Bangkok : Chamchuri Product.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30;607-610.
- Mahachulalongkornvidyalaya University. (2003). *Rōngriān withī phut, Bangkok, (Buddhist Oriented School)*. Printing Factory Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phradhammapitaka, (P. A. Payutto) . (2003). *Sū kānsuksā nāēō phut. Phim khrang thī 2 [To Buddhist education]*. Bangkok : Organization Cargo and parcel delivery (ETO).
- Phra Prayoon Uppasod (Kittikuno). (2007). *Wikhrō lak phut tham thī chai nai krabūānkān rīān kānsōn lāe kitchakam soēm phūā kāi phāwānā nai rōngriān withī phut [Analyze the Buddhist principles used in the teaching and learning process and additional activities for physical prayer in the Buddhist way school]*. Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.
- Somya W. (2009) . *Suksā saphāp kāndamnoēn ngān rōngriān withī phut khōng rōngriān nai sangkat samnakngān khēt phūnthī kānsuksā yasō thoṇ khēt 1 [To study the operating conditions of the Buddhist way schools of schools under Office of Yasothon Educational Service Area 1 (Unpublished master's thesis)]*. Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubon Ratchathani, Thailand.

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Linear Structural Relationship Model of Factors Affecting the Quality of Work Life of Teachers in Phrapariyattidhamma School, General Education Department in the Northeast

ทิพย์ โอษฐงาม¹ วาโร เฟ่งสวัสดิ์² วณิกา ฉลากบาง³ และ พรเทพ เสถียรนพเก้า⁴

Thip Ostngam,¹ Waro Phengsawat,² Wannika Chalabang³ and Pornthep Steannoppakao⁴

Article History

Received : september 7, 2019

Revised : April 24, 2020

Accepted : April 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกเป็นการพัฒนารูปแบบ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่สองเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 497 รูป/คน ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22 ถึง 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ บรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การ ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์การ และคุณภาพชีวิตในการทำงาน 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมี ค่า Chi-square = 188.37, df = 161, p-value = 0.06, χ^2/df = 0.09, RMSEA = 0.01, GFI = 0.97, AGFI = 0.94 โดยบรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การ ความพึงพอใจในงาน ความผูกพันต่อองค์การ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้ร้อยละ 99.00 โดยบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : รูปแบบ ; ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ; คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ; โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctor Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education Sakonnakon Rajabhat University

²⁻⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakonnakon Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the linear structure relationship model of factors affecting the quality of working life of teachers in the Buddhist scripture school of General Education in the northeast region of Thailand 2) to check the consistency of the linear structural relationship model of the factors that affects the quality of working life of teachers in the Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department in the northeast. The research project was divided into 2 phases: the first phase was the development of model by studying documents, related research, interviewing experts. The second phase was to check the consistency of the data collection from the sample group of teachers, with 497 monkhood students in Phrapariyatidhamma School, General of Education Department in the northeast region, academic year 2018. The data were collected by using 5 likert scale questionnaire with discrimination value between 0.22 – 0.89 and reliability value was equal to .99. by analyzing data using statistical package program to find the frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and analyze linear structural relationships.

The findings were as follows: 1) there are five factors that can be described the linear structural relationship model of factors affecting the quality of work life of teachers in Phrapariyatidhamma School, General of Education Department, including; organizational climate, organization culture, job satisfaction, organizational commitment and quality of work life. 2) The developed model was consistent with empirical data with Chi-square = 188.37, df = 161, p-value = 0.06, χ^2/df = 0.09, RMSEA = 0.01, GFI = 0.97, AGFI = 0.94. by organizational climate, organizational culture, job satisfaction, organizational commitment could explain the variance of quality of work life by 99.00%. The organizational climate direct influence on the quality of work life statistically significant at level of .01. and it had directly influence to in the job satisfaction statistically significant at level of .05. The organizational culture had directly influence to job satisfaction statistically significant at level of .01. and Job satisfaction had direct influence on the organizational commitment statistically significant at level of .01.

Keywords : Model ; Linear Structure Relations ; Quality of Work Life of Teachers ; Phrapariyattidhamma School, General Education Department

บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้องค์การต่างๆ ทุกประเทศทั่วโลกต้องแข่งขันกัน เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมาย การผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องเชื่อมโยงกับกรอบ

คุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (Ministry of Education, 2017) ดังที่กล่าวมานั้นจึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารจัดการองค์การ ดังนั้นองค์การมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีให้กับบุคลากรของตน สอดคล้องกับ Cascio (1998) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตการทำงานเชื่อว่ามีผลสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นสิ่งอันชอบธรรม เคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ประการที่สอง คุณภาพชีวิตการทำงานที่สูง

จะเกี่ยวข้องกับผลผลิตที่สูงขึ้นด้วย เพื่อคุณภาพชีวิตการทำงานและผลผลิตที่สูงขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เสริมแรงซึ่งกันและกัน

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาแม้ว่าระบบการจัดการเรียนการสอนมีการจัดโครงสร้างของการบริหารที่ชัดเจน แต่บุคลากรครูรับหน้าที่หลายตำแหน่งส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่ครูมักจะประสบกับปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การที่ครูได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนต่ำ สวัสดิการไม่เพียงพอ ขาดความมั่นคงในการทำงานเนื่องจากความกังวลว่าจะถูกออกจากงาน ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง ขาดโอกาสในการเข้ารับการอบรมในวิชาชีพ หรือได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่ได้รับการยอมรับทั้งจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บริหาร นอกจากนี้ ครูเป็นจำนวนมากยังขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน กระบวนการสรรหา ว่าจ้าง การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีความมั่นคงในวิชาชีพ ทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนบุคลากรบ่อยครั้ง (sumrandee, 2012 อ้างถึงใน Pheasa, 2017) นอกจากนี้ปัญหาด้านการสรรหาบุคลากรครูมาทำงานตามต้องการได้ยาก เพราะขาดสิ่งจูงใจให้บุคคลที่มีความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน เนื่องจากได้เงินเดือนน้อยไม่เต็มตามวุฒิการศึกษา และไม่มีหลักประกันความมั่นคงในตำแหน่งงาน บุคคลที่จะเสียสละมาทำงานมีน้อยไม่เพียงพอกับตำแหน่งงาน ขาดสวัสดิการต่างๆ ตำแหน่งงานไม่มั่นคงได้เงินเดือนน้อยทำให้บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการขาดความพึงพอใจของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องแสวงหาวิธีการเพื่อแก้ไข (Pheasa, 2017)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ทำให้ได้ตัวแปรเชิงสาเหตุจำนวน 4 ตัวแปร คือ บรรยากาศขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์กร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับนโยบายการบริหารงานบุคคล ในการส่งเสริมบุคลากรครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีนำไปสู่การพัฒนางาน และโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

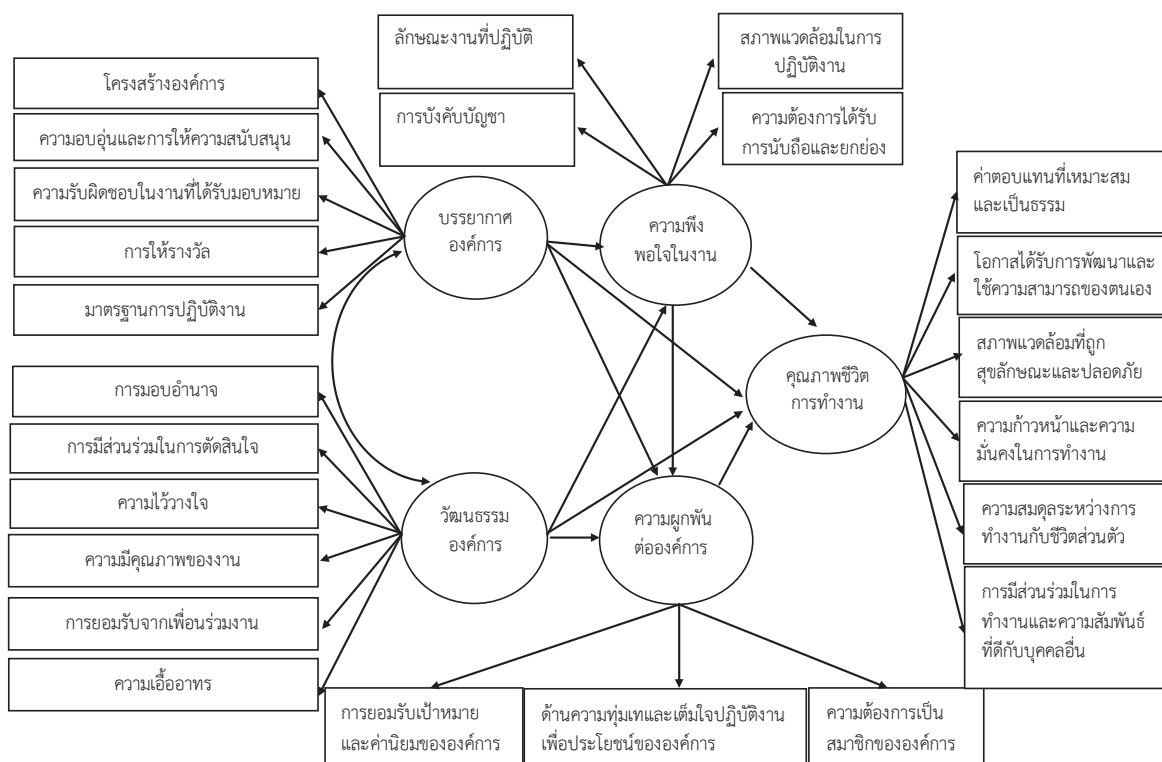
1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย คือ 1.ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู จากแนวคิดของ Bruce & Blackburn (1992) ; Desslers (2000) ; Suwannoy (2015) เป็นตัวแปรภายในเชิงผล ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้แก่ บรรยากาศองค์กร จากแนวคิดของ Litwin & Stringer (1968) ; และวัฒนธรรมองค์กรจากแนวคิดของ Patterson, Purkey, Stewart & Parker (1986) ; Sergiovanni (1988) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการทำงานของครู ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน จากแนวคิดของ Pigors & Myers (1981) ; Sangoiem (2015) ; Koponrat (2015) และความผูกพันต่อองค์กร จากแนวคิดของ Steers & Porter (1991) ; Pheasa (2017) ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationships) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และนำผลการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดการพัฒนาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ประเด็นตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 รูป / คน

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบในระยะนี้ ทำการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้ศึกษา ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 2,292 รูป / คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 497 รูป / คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้ 1) ใช้จังหวัดเป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากจำนวนทั้งหมด 20 จังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 จังหวัด 2) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม สุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการสุ่ม แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากโรงเรียนจากจังหวัดในข้อ 1) ใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้โรงเรียนจำนวน 70 โรงเรียน 3) กลุ่มตัวอย่างครูจากโรงเรียนที่สุ่มมาได้ตามข้อ 2) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลากใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ได้กลุ่มตัวอย่างครูรวม จำนวน 497 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วยอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ประธานกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียน และครู โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 497 คน มีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชาย เพศหญิง และครูที่เป็นบรรพชิต และครูที่เป็นคฤหัสถ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าอำนาจจำแนก 0.22-0.86 ค่าความเชื่อมั่น 0.96 ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศขององค์กรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 0.36-0.89 ค่าความเชื่อมั่น 0.97 ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 0.23-0.89 ค่าความเชื่อมั่น 0.97 ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 0.34-0.84 ค่าความเชื่อมั่น 0.97 ตอนที่ 6 สอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีข้อคำถามจำนวน 14 ข้อค่าอำนาจจำแนก 0.22-0.86 ค่าความเชื่อมั่น 0.96 โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ทำการสรุปข้อมูลและได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2561

ระยะที่ 2 รวบรวมข้อมูล โดย แบบสอบถาม ผู้วิจัย

ได้นำส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางส่วน และบางส่วน นำส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และติดตามด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 497 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.78 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่นำมาศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor Analysis) ทั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูทุกปัจจัย การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติที (t - test) เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2561

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ = 188.37 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 161 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.06902 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.097 ค่า RMSEA = 0.019 ค่า GFI = 0.97 ค่า AGFI = 0.94 โดยตัวแปรแฝงภายนอกด้านบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรแฝงภายนอกด้านวัฒนธรรมองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของ

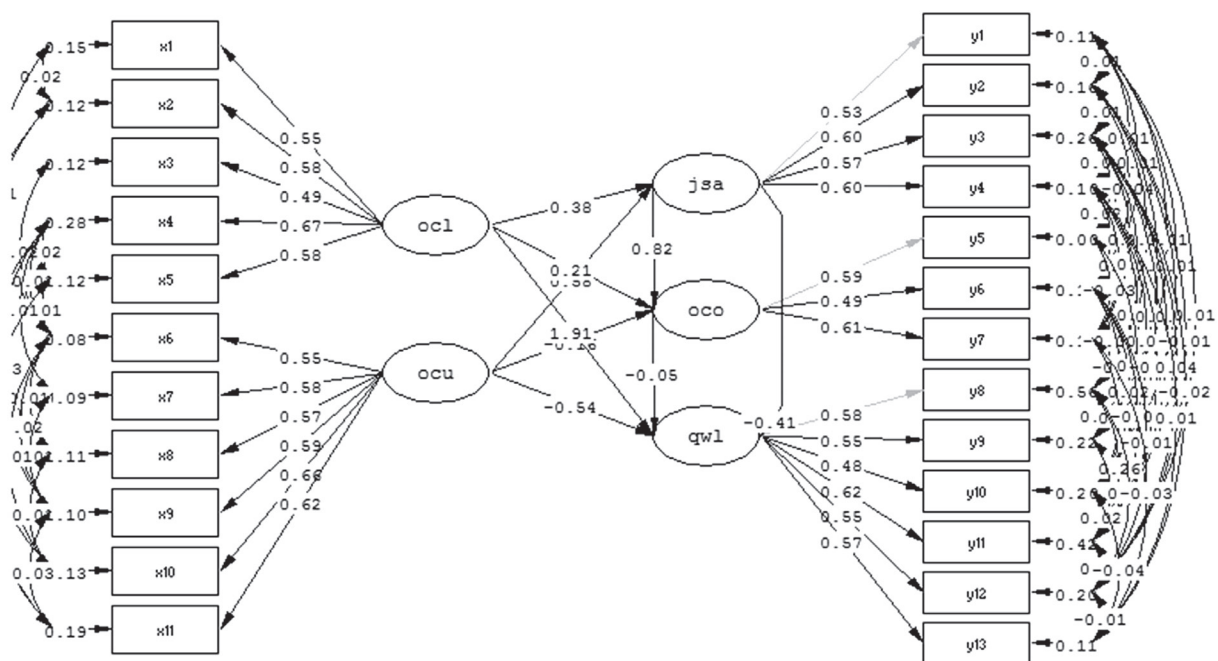
ของครู และด้านความพึงพอใจในงาน ตัวแปรในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝงในแต่ละตัวได้ร้อยละ 99.00 และ 90.00 ตามลำดับ

2. อิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และโดยรวม พบว่าบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 1.91 และมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.38 มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพล

ทางตรงต่อความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.58 มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ -0.79 และความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.82 มีอิทธิพลทางอ้อมและโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความผูกพันต่อองค์การ มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากที่กล่าวมา สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ

ดัชนี	ระดับการยอมรับ	ค่าสถิติที่ได้	ผลการพิจารณา
1. ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)	$p > .05$, $df = 93$	$\chi^2 = 188.37$, $p = 0.06$	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ χ^2/df	< 2.00	1.17	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า GFI	> 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า AGFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า RMSEA	< 0.08	0.019	ผ่านเกณฑ์

Chi-Square=188.37, df=161, P-value=0.06902, RMSEA=0.019

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาแบบพบว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การและวัฒนธรรมองค์การ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในงานร้อยละ 90 ความผูกพันต่อองค์การร้อยละ 76 และคุณภาพชีวิตการทำงานของครุร้อยละ 99 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบรรยากาศองค์การเป็นตัวกำหนดทัศนคติที่ดีและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานรวมทั้งการคงอยู่กับองค์การของสมาชิกด้วยนอกจากนี้การสร้างบรรยากาศองค์การให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานจะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ เกิดแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น หากต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์การแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับแรกคือบรรยากาศองค์การ สอดคล้องกับ Hoy (2008) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์การซึ่งสมาชิกในองค์การสามารถเรียนรู้และมีประสบการณ์ บุคคลย่อมจะต้องมีบุคลิกภาพที่แสดงถึงความเป็นตัวเองเช่นเดียวกับองค์การหรือหน่วยงาน ส่วนวัฒนธรรมองค์การนั้น โรงเรียนมีการจัดวางครูให้ปฏิบัติงานเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดประสงค์ของโรงเรียน ตลอดจนทั้งผู้บริหารให้การดูแลเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของครูทั้งด้านการทำงานและชีวิตส่วนตัว เช่น การจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลให้กับครูอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม สอดคล้องกับ Dimmock and Walker (2005) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับความคิดในลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาด้านโครงสร้างต่างๆ ที่จะเป็นตัวสร้างแรงจูงใจให้กับผู้นำ เพื่อการตัดสินใจการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีในการปฏิบัติงานในองค์การ นอกจากนี้งานวิจัยของ Pheasa (2017) พบว่า ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การเป็นองค์ประกอบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2. บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 1.91 และมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์

พหุคูณเท่ากับ 0.38 มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนที่เอื้อต่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน มีกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน และแจ้งให้ครูทราบอย่างชัดเจน ตลอดจนทั้งผู้บริหารและครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมครูในการปฏิบัติงาน เช่น อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่างๆ ในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลครูที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ และให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูทุกคนอย่างยุติธรรมและเสมอภาคกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chotipramote (2016) พบว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเภสัชกร โดยตัวแปรบรรยากาศองค์การสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของเภสัชกรได้ร้อยละ 61.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 วัฒนธรรมองค์การพบว่า มีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.58 มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีอิทธิพลโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ -0.79 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Champaiboon (2017) พบว่า วัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรเทศบาลอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับ .838 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.82 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kopolrat (2015) พบว่า ความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การในภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .738 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า ความพึงพอใจในงานไม่มีอิทธิพลทางอ้อมและโดยรวมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าครูขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติและรับผลจากงานที่ปฏิบัติงาน รวมถึงลักษณะงานที่รับผิดชอบไม่มีความท้าทาย โดยเฉพาะครูที่เป็นฆราวาสไม่ถนัดในการจัดการเรียนการสอนให้แก่พระภิกษุ สามเณร ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนไม่มีเพียงพอ ตลอดจนทั้งอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมอาจไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารขาดการกำกับ ติดตาม นิเทศงานที่มอบหมายให้อย่าง

ต่อเนื่อง จากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบว่า บรรยากาศองค์การ และวัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ พบว่า บรรยากาศองค์การส่งผลมากที่สุดต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาควรนำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2. ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นโรงเรียนต้องกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ การติดต่อสื่อสารภายในตามสายบังคับบัญชาอย่างเป็นระบบและรวดเร็ว ผู้บริหาร

มีความเป็นกันเองในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม และให้ความไว้วางใจครูในการปฏิบัติงาน ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นธรรม

3. ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเสนอให้มีกฎหมายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาแล้วในงานวิจัยนี้ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยลักษณะบุคคล แรงจูงใจ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ เป็นต้น

2. ควรศึกษาแยกกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรพชิต กับคฤหัสถ์ เพื่อทราบว่าระหว่างกลุ่มมีความแปรเปลี่ยนของรูปแบบหรือไม่อย่างไร และอาจศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ

3. ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ ด้วยวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือการวิจัยและพัฒนา หรือทฤษฎีฐานราก เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนอาจมีความแตกต่างกัน

References

- Bruce, W.M. and Blackburn. J.W. (1992). *Balancing job satisfaction & performance : A Guide for Human Resonrce Professionals*. Westport : Quorum Books.
- Cascio, W.F. (1998). *Managing human resource: Productivity, Quality of working life profits*. Boston: McGraw-Hill.
- Champaiboon, N. (2517). Watthanatham 'ongkoṭi thī song phon toṭ khunnaphāp chiwit nai kān patibat ngān khōṅg Bulakorn theṭsaban nai 'amphoe bāng nam prieo chāngwat cha choeng the rā [Organizational Culture Effects to Quality of Life of the Municipal Personnel in Bang Nam Prieo of Chachoengsao Province]. (Unpublished master's thesis). Rajabhat Rajanagarindra University, khonkaen, Thailand.
- Chotipramote, C. (2516). Banyakāt 'ongkān kap khunnaphāp chiwit kānthamngān khōṅg phēsatchakoṭi nai sathan phayaban khōṅg rat chāngwat rat buri [Organizational Climate and Quality of Working Life amonf Pharmacists of Government Health Care Units in Ratchaburi Province]. (An independent Study). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand.
- Dessler, G. (2000). *Human resource management*. (8th ed.). New Jersey: Prentice - Hall.

- Dimmock, C., and Walker, A. (2005). *Educational leadership: Culture and Diversity*. Gateshead: Athenaenum Press.
- Hoy, W.K. (2008). *Educational administration: Theory, Research, and Practice*. New York: McGraw-Hill.
- Kopolrat, U. (2015). Khwāmsamphan rawāng khwāmphungphōḥchai nai ngān læ khwām phūkphan tō ‘ongkān khōṅ phanakngān rōngrām ‘imphīrian ḥangwat sakon ‘nakhōṅ [The Relationship between Job Satisfaction and Organizational Commitment of Employees of Imperial Hotel], Sakon nakhon Province. (Unpublished master’s thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand.
- Litwin, G. H. and Stringer, R. A. Jr. (1968). *Motivation and organizational climate*. Boston: Harvard University.
- Ministry of Education. (2017). Phānkan suksā hāng chāt PhōḥSoḥ [National Education Plan 2017 – 2036]. Bangkok. The Secretariat of the Council of Education.
- Patterson, J. Purkey, L. Sewart C. and Parker, J. V. (1986). *Guiding of our school dictrict, productive school systems for nonrational world*. Arlington, Va: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Pheasa, E. (2017). Rūpbāp khwāmsamphan choēng sahēt patchai thī song phon tō phruttkamkān pen samāchik thī dī khōṅ khru nai rōngrian phra pariyattitham phanāek sāmān suksā sangkat mahā thēn samākhom [Causal Relationship Model of Factors Affecting Organizational Citizenship Behavior of Teachers in General Buddhist Scripture School], General Education Division under Sangha Council. Nakhon Phanom University Journal, 7(2), 36-43.
- Pigors, P. and Mayers, C. A. (1981). *Personnel administrator*. (9th ed.). Tokyo: McGraw-Hill.
- Sangoiem, P. (2015). Patchai thī mī phon tō khwāmphungphōḥchai nai ngān læ khwām phūkphan tō ‘ongkān khōṅ bukkhalakōṅ sāi sanapsanun sathāban bandit phatthana bōṛihān sāt [Factors Affecting the Job Satisfaction and Organizational Commitment of Academic Support Personnel at the Natoinal Institute of Development Adminitration]. (Unpublished master’s thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.
- Sergiovanni, T. J. and Starratt, R. J. (1988). *Supervision: human perspectives*. New York : McGraw-Hill.
- Steers, R. M. and Porter, L. W. (1991). *Motivation and work behavior*. (5th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Sumrandee, B. (2012). Saphāp panhā læ nāothāng phatthanākān chatkān suksā tām nāo kanpatirū kānsuksā khōṅ rōngrian phra pariyattitham phanāek sāmān suksā nai ḥangwat Surin [A linear structural equation model of the effectiveness in an academic affairs administration of phrapariyattidhamma schools in general education section in the northeast of Thailand]. (Unpublished master’s thesis). Burapha University, Chon Buri, Thailand.
- Suwannoy, C. (2015). Khunnaphāp chiwit kānthamngān khōṅ khāratchakān thahan ‘ākāt kōṅ bin yīsip ‘et nai khēt ‘amphoe mūang ḥangwat ‘Ubon ratchathanī [Quality of Working Life of the Wing 21 Officials of the Royal Thai Air Force in Mueang Ditric]t, Ubon Ratchathani Province. (Unpublished master’s thesis). UbonRatchathanirajabhat University, Ubon Ratchathani, Thailand.

ความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

Happiness at Work Affecting Teachers Organization Loyalty in Child Development Center under Local Administrative Organization

รุ่งทิwa ศรีบรรเทา¹ และ ธันยาภรณ์ นวลสิงห์²
Rungtiwa Sribantao¹ and Thanyaphon Nualsing²

Article History

Received : April 15, 2020

Revised : July 14, 2020

Accepted : July 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสุขในการทำงาน 2) ความจงรักภักดีต่อองค์กร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อองค์กร และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 308 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 และค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60–1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสุขในการทำงาน (X) กับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครู (Y) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ($r=.371$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความสุขในการทำงาน ด้านความสำเร็จในงาน (X_3) ด้านความรักในงาน (X_2) และด้านการติดต่อสัมพันธ์ (X_1) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 26.30 และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้มากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จในงาน (X_3) เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้
สมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กร โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 2.103 + .261 X_3 + .156 X_2 + .127 X_1$$

สมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = .306ZX_3 + .190 ZX_2 + .172 ZX_1$$

คำสำคัญ : ความสุขในการทำงาน ; ความจงรักภักดีต่อองค์กร ; ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, Master's Student in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, Lecturer Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

ABSTRACT

The purpose of this research were to study ; 1) happiness at work 2) the loyalty to the organization 3) the relationship between working happiness and organizational loyalty, and 4) to create equations for enterprise loyalty forecasts of teachers in child development center under local administration organization in Roi Et Province. The samples were 308 teachers in child development centers under local administration organization in Roi Et province. Research tools is a questionnaire 5-level estimation form with confidence value of 0.93 and the consistency index from 0.60–1.00. Data analysis were employing percentage, mean, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis by Stepwise Regression.

The findings were as follows : 1) happiness at work was represented through a high level of statistical a high level. 2) The loyalty to the organization teachers overall, it was at a high level. 3) The relationship between working happiness and organizational loyalty are relatively low was low. At the .01 level, the correlation coefficient was .371. 4) Happy work factor success of the work (X_3) love at work (X_2) and Relationships (X_1). The predicted variance of happiness factor in working with the organizational loyalty of the child development center was 26.30%. The most predictable variables are The success of the work (X_3) is written as a predictive equation. As follows

Equation of Forecasting Raw Score

$$Y' = 2.103 + .261 X_3 + .156 X_2 + .127 X_1$$

Equation of Forecasting Standard Score

$$Z'_Y = .306 Z_{X_3} + .190 Z_{X_2} + .172 Z_{X_1}$$

Keywords : Happiness at Work ; Organization Loyalty ; Teachers in Child Development Centers ; Local Administration Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ทำให้ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษาและให้มีความอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ นโยบายของรัฐบาลได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ นำประเทศให้อยู่รอดจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา โดยยึดหลักว่า

การศึกษาสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ (Department of Local Administration, 2016)

ผู้บริหารและองค์กรหลายแห่งให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและใส่ใจในการสร้างบรรยากาศในที่ทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มความสุขในการทำงาน ลดการลาออกของพนักงานเนื่องจากอัตราการลาออกที่สูงจะส่งผลกระทบต่อผลกำไร การต้องเสียเงินในการจัดหาจัดจ้าง อบรมพนักงานใหม่และยังเป็นภาระธุรกิจที่มีคู่แข่ง การลาออกของพนักงานอาจจะทำให้เกิดภาวะสมองไหลหรือการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงที่ทำงาน แต่ยังคงทำงานอยู่ในสายงานหรืออาชีพเดิม จึงถือว่าเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับผู้บริหารยุคใหม่ที่จะทำอย่างไรให้คนทำงานอยู่กับองค์กรนานขึ้น คำตอบที่หลายองค์กรได้คือต้องทำสถานที่ทำงานให้มีความสุข (Ramrong, 2014)

นอกจากนี้ ยังพบว่าความจงรักภักดีเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก และต้องรับผิดชอบต่อการรักษาบุคลากรซึ่งเท่ากับการรักษาผลประโยชน์ให้กับองค์กรในการเสริมสร้างความยึดมั่นความจงรักภักดีต่อองค์กรให้กับบุคลากร

อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรและเป็นตัวบ่งบอกถึงการโยกย้าย การลาออกของบุคลากรในองค์กรได้ชัดเจนกว่าความพึงพอใจในงาน (Phetphloenta, 2013)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จำนวน 571 ศูนย์ ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษามาแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันบุคลากรทางการศึกษาและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการที่ยังไม่เหมาะสม และเพียงพอ จึงทำให้เกิดหนี้สิน ระเบียบปฏิบัติไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง ความก้าวหน้าในอาชีพ เหล่านี้จึงส่งผลต่อความสุขในการทำงานและความจงรักภักดีต่อองค์กร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลในการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาองค์กรในการทำงานของหน่วยงานอื่นๆ อันจะนำไปสู่ความจงรักภักดีต่อองค์กรของทุกหน่วยงานในประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสุขในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ความสุขในการทำงานด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน ด้านความสำเร็จในงาน และด้านสถานการณ์ทางการเงิน สามารถพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความสุขในการทำงาน จากการสังเคราะห์ วิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้ว่าจะเลือกปัจจัยที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดในลำดับที่ 1 โดยมีความถี่ตั้งแต่ 5 หรือร้อยละ 20 ขึ้นไป Manion (2003) Layard (2005) และ Ketkaeo (2014) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความสุขในการทำงาน 1. ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 2. ด้านความรักในงาน 3. ด้านความสำเร็จในงาน 4. ด้านสถานการณ์ทางการเงิน

2. ความจงรักภักดีต่อองค์กร ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Thamphithak (2014) มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1. ความพยายามเพื่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร 2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3. ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 4. ความต้องการดำรงความเป็นพนักงานขององค์กรตลอดไป 5. การปกป้องชื่อเสียงขององค์กร แสดงตามภาพประกอบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 571 ศูนย์ รวมจำนวนประชากร 1,539 คน จำแนกเป็น ศูนย์ขนาดเล็ก 394 ศูนย์ ประชากร 892 คน ศูนย์ขนาดกลาง 142 ศูนย์ ประชากร 488 คน และศูนย์ขนาดใหญ่ 35 ศูนย์ ประชากร 159 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 308 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครยซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดคิดแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงาน จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 2. ด้านความรักในงาน 3. ด้านความสำเร็จในงาน 4. ด้านสถานการณ์การเงิน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 Srisa-ard et al. (2010)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อองค์กร จำนวน 5 ด้าน คือ 1. ความพยายามเพื่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร 2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3. ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร 4. ความต้องการดำรงความเป็นพนักงานขององค์กรตลอดไป 5. การปกป้องชื่อเสียงขององค์กร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 Srisa-ard et al. (2010)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ดถึงนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 308 ฉบับ ทางไปรษณีย์สอดซองติดไปรษณีย์อากร เพื่อให้ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วใส่ซองส่งคืนผู้วิจัยภายใน 14 วัน ผู้วิจัยติดตามและขอความอนุเคราะห์ องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนหรือส่งล่าช้า โดยการโทรศัพท์

และเดินทางไปรับด้วยตนเอง ใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถาม 1 เดือน ระหว่างวันที่ 1-31 พฤษภาคม 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับความสุขในการทำงานและความจงรักภักดีต่อองค์กร โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลผล โดยเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (Srisa-ard et al., 2010)

4.51-5.00 หมายถึง มีความสุขในการทำงาน/ความจงรักภักดี อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความสุขในการทำงาน/ความจงรักภักดี อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความสุขในการทำงาน/ความจงรักภักดี อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความสุขในการทำงาน/ความจงรักภักดี อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความสุขในการทำงาน/ความจงรักภักดี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าความสัมพันธ์ใช้เกณฑ์ของ Srisa-ard et al. (2010) ดังนี้

0.81-1.00 หมายถึง ความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

0.61-0.80 หมายถึง ความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.41-0.60 หมายถึง ความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.21-0.40 หมายถึง ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.01-0.20 หมายถึง ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปผลการวิจัย

1. ความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ความสุขในการทำงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดต่อสัมพันธ์	4.31	0.48	มาก
ด้านความรักในงาน	4.35	0.43	มาก
ด้านความสำเร็จในงาน	4.21	0.41	มาก
ด้านสถานการณ์ทางการเงิน	3.09	0.92	ปานกลาง
โดยรวม	3.99	0.33	มาก

2. ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ความจงรักภักดีต่อองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความพยายามเพื่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร	4.54	0.53	มากที่สุด
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	4.45	0.50	มาก
ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	4.40	0.56	มาก
ความต้องการดำรงความเป็นพนักงานขององค์กรตลอดไป	4.42	0.45	มาก
การปกป้องชื่อเสียงขององค์กร	4.32	0.51	มาก
โดยรวม	4.42	0.35	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความสุขในการทำงาน (X) กับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครู (Y) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ($r = 0.371$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ ระหว่างความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อ องค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.00	.48**	.26**	-.02**	.34**
X_2		1.00	.37**	-.20**	.38**
X_3			1.00	.05**	.42**
X_4				1.00	-.02**
Xรวม					.37**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยความสุขในการทำงาน ด้านความสำเร็จในงาน (X_3) ด้านความรักในงาน (X_2) และด้านการติดต่อสัมพันธ์ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .261 .156 และ .127 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .306 .190 และ .172 โดยตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 26.30 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้มากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จในงาน (X_3) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

โมเดล	ตัวพยากรณ์	R	R ²	F	Sig
1	X_3	.42	.18	66.78**	0.00
2	X_3 X_2	.49	.24	24.48**	0.00
3	X_3 X_2 X_1	.51	.26	9.25**	0.00

เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 2.103 + .261 X_3 + .156 X_2 + .127 X_1$$

สมการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'Y = .306 ZX_3 + .190 ZX_2 + .172 ZX_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการทำงานในชุมชน เป็นงานที่ตรงกับความต้องการและสาขาที่เรียนจบมา จึงทำให้เกิดความรักในงานที่ตนปฏิบัติมีความเต็มใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลสำเร็จ มีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้งมีเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารที่เป็นคนในท้องถิ่นเดียวกันมีการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นมิตรที่ติดต่อกันได้ปฏิบัติงานในท้องที่ที่ตนเองมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ ไม่มีความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาทำงานเมื่อเทียบกับการไปทำงานในที่ต่างถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Metaporn Punglung (2016) ได้ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความพยายามเพื่อให้เกิดความสำเร็จขององค์กร โดยมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เสียสละเวลาในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานที่ได้รับมอบหมายตรงตามความรู้ความสามารถ สถานที่ทำงานมีความเหมาะสมในเรื่องสภาพอาคารสถานที่และอยู่ในพื้นที่ที่พักอาศัย การเดินทางมาปฏิบัติงานมีความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย ประกอบกับครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลให้มีความรู้สึกรักและผูกพันกับองค์กร รู้สึกว่าองค์กรเป็นเหมือนครอบครัว จึงทำให้ความจงรักภักดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonnipha Chatwiset (2014) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการศึกษาพบว่า

ความจงรักภักดีต่อองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Anchana Khamsoet (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความผูกพันของครูต่อโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ความผูกพันของครูต่อโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร และด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมองค์กร ตามลำดับ

3. ความสุขในการทำงานกับความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการปฏิบัติงานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลทำให้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการต่างๆ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักหากเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เดียวกัน อีกทั้งค่าตอบแทนและสวัสดิการที่รับจากหน่วยงานไม่เพียงพอต่อความต้องการของพนักงาน เมื่อเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและสวัสดิการของกลุ่มข้าราชการหรือองค์กรอื่นๆ ที่สามารถเบิกจ่ายสวัสดิการการรักษาพยาบาลของครอบครัว สวัสดิการการศึกษาเล่าเรียนบุตร รวมทั้งเงินบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nicharee Kawchaisa. (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานและความผูกพันองค์กรของพนักงานในบริษัทนำเข้าและจัดจำหน่ายสินค้าแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า ความสุขในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. ความสุขในการทำงานด้านความสำเร็จในงานเป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการและส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสุขในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานมีความอดทนมานะพยายาม ทุ่มเทเสียสละ มีความรับผิดชอบในงาน ความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน ตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Steers (1991) กล่าวว่า ความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์กรจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพต่อองค์กร คือ พนักงานที่มีความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูงจะเต็มใจให้ความพยายามอย่างมากในการทำงานในองค์กรมีผลทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าคนอื่น และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ Surattipim Tamtong (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานอย่างมีความสุขโดยปัจจัยด้านความผูกพันต่องาน มีน้ำหนักในการพยากรณ์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับสวัสดิการที่ไม่เป็นตัวเงิน พอๆ กับรายได้ที่เป็นตัวเงิน เพราะจะทำให้ครูรู้สึกว่าได้รับการเอาใจใส่ดูแลไม่ได้ถูกทอดทิ้งจะส่งผลทางจิตใจให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน และสวัสดิการที่ดีให้กับครูจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของครูด้วย
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ครูเกิดความรู้สึกรัก และหวงแหนหน่วยงานของตน ในการปกป้ององค์กรของตนเอง ด้วยการกล้าแสดงออกด้วยการพูดถึง ชี้แจง แสดงให้เห็นสิ่งที่ดีขององค์กร
3. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในด้านสถานการณ์ทางการเงิน โดยเน้นความจงรักภักดีต่อองค์กรในเรื่องการปกป้องชื่อเสียงไปพร้อมๆ กัน

4. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความมั่นใจในความมั่นคงในการทำงานไม่ว่าจะในสภาวะใดก็ตาม แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขั้นตอนการประเมินผลงานที่ยุติธรรมและโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแยกเฉพาะประเภทของตำแหน่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในเรื่องความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กร เพราะตำแหน่งมีผลต่อความแตกต่างกันในเรื่องสวัสดิการและความก้าวหน้าในหน้าที่
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้ในการพยากรณ์ความจงรักภักดีต่อองค์กรของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ระดับความสุขในการทำงานเพิ่มขึ้น เพื่อหาแนวทางรักษาความสุขที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อองค์กรในการทำงานให้คงอยู่หรือเพิ่มมากขึ้นนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีและเกิดความผูกพันต่อองค์กรในระยะยาวต่อไป

References

- Department of Local Administration. (2016). *Māṭṭrathān kāṇdamnāēn ngān sūn phatthana dekkek khōṅg 'ongkōṅ pokkhroṅg sūn thoṅgthin pracham pīngoppamān Phō.Sō. sōṅgphanharōṅḥāsipkāo* [Operating Standards Child Development Centers under Local Administration Organization Fiscal Year 2016.] Bangkok : Ministry of Interior.
- Kawchaisa, N. (2016). *Khwām suk nai kānthamngān læ khwām phuṅphan tō 'ongkōṅ khōṅg phanakngān nai bōṛisat nam khao læ chat chamnāi sinkha* [Work Happiness And Organization Commitment In One Import And Distribution Company (Unpublished master's thesis)]. Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Ketkao, N. (2014). *khwāmsamphan rawāṅg phāwa phu nam kap khwām suk nai kānthamngān khōṅg phanakngān bōṛisat kō sō tho thoṛakhamanākhom chamkat (Mahāchon)* [The Relationship Between Leadership And Happiness Happiness At Work of CAT Telecom Public Company Limited (Unpublished master's thesis)]. Valaya Alongkorn Rajabhat University, Pathum Thani, Thailand.

- Khamsot, A. (2016). *Khwaṁ phuḁphan khoṅg khru tō rōṅgrān nai klum sī rāchā nung sangkat samnakṅān khēt phuṁthī kānsuksā prathom suksā Chon Buri khēt sām* [Teachers Commitment in Sriracha School Group 1 Under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 (Unpublished master's thesis)]. Burapha University, Chonburi, Thailand.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3); 607-610.
- Layard, R. (2005). *Happiness*. New York : Penguin Press.
- Manion, J. (2003). Joy at Work: Creating a Positive Workplace. *Journal of Nursing Administration*, 33(12); 652-655.
- Phetphloenta, K. (2013). *Khwaṁ phuḁphan tō 'ongkoṅ khoṅg kharāṁchakan samnakṅān truāt sōp phāinai thahan Kōṅg Banchakan Kōṅgthap Thai* [Organizational Commitment of Military Internal Audit Office Royal Thai Armed Forces Headquarters]. (Unpublished master's Independent Study) . Rajamangala Phranakhon Rajabhat University.
- Ramrong, T. (2014). *Sansa 'ongkoṅhaṅgkhwaṁsuk Lēm Nung* [The Essence of the Organization of Happiness Volume 1]. Bangkok : P.A.Living Co.,Ltd.
- Srisa-ard, B et al. (2010). *Phuṁthan kānwichai kānsuksā* [Educational Research Fundamentals. Edition 6.] Kalasin: Prasankanphim.
- Steers, R.M. (1991). *Introduction to Organization Behavior*. New York : Collin.
- Tamtong, S. (2013). *Khwaṁ suk nai kānthamṅān khoṅg khru radap prathom suksā sangkat samnakṅān khēt phuṁthī kānsuksā prathom suksā lam pāṅg khēt sām* [Happiness at Work of Primary School Teachers in Lamphang Primary Education Service Area Office 3 (Unpublished master's Independent Study)]. Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.
- Thamphithak, K. (2014). *Phonkrathop khoṅg kānphatthana khwaṁmankhong nai kān ṅān thī mī tō khwaṁ chongrakphakdī tō 'ongkoṅ khoṅg chaophanakṅān sanphakōṅ nakṅān sanphakōṅ phāk sip* [Effects of Job Security Development on Organizational Loyalty of the Revenue Officers in the Regional Revenue Office 10 (Unpublished master's thesis)]. Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand.

การพัฒนาแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา The Development of Music Teaching Model for Thai Folk Song (Luk Thung) Musical Band in Secondary School

จิราณวัฒน์ ขันธจันทร์¹ พงษ์พิทยา สัพโส² และ พิทยวัฒน์ พันธศรี³
Jiranuwat Khuntajan¹ Pongpitthaya Sapaso² and Pittayawat Pantasri³

Article History

Received : April 15, 2020

Revised : June 25, 2020

Accepted : July 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) ทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) ประเมินคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบการสอนให้สมบูรณ์ ใช้วิธีวิจัยและพัฒนาแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) การพัฒนารูปแบบการสอน 2) การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมแล้วทดลองใช้ 3) การประเมินผลการทดลองใช้ และปรับปรุงให้สมบูรณ์ มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือผู้สอนวงดนตรีลูกทุ่ง 5 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ และวงดนตรีลูกทุ่งที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง 1 วง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุดได้แก่ 1) ชุดเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และ 2) เครื่องมือที่ใช้ทดลอง ได้แก่ รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีองค์ประกอบของรูปแบบการสอนครบถ้วน แบบประเมินคุณภาพและความเหมาะสม และแบบประเมินพัฒนาการทักษะของผู้เรียน แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบการสอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัศึกษานั้นนำเสนอได้ใน 2 ลักษณะ คือ รูปแบบเชิงภาษา และรูปแบบเชิงแผนผัง โดยมีกระบวนการของรูปแบบทั้งหมด 7 ขั้นตอน คือ 1. การมองและกำหนดเป้าหมาย ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่ง 2. ทำความเข้าใจแล้วออกแบบแผนและวิธีการสอน 3. การจัดการความสัมพันธ์องค์ประกอบของแผนและวิธีการสอน 4. นำไปสู่การปฏิบัติ 5. การปรับปรุงแก้ไขปัญหา 6. การนำรูปแบบใหม่ที่ได้ปรับปรุงมาใช้ 7. การสะท้อนกลับของข้อมูลทั่วไป องค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่ คู่มือสำหรับรูปแบบ แบบฝึกทักษะทางดนตรีกลุ่มเครื่องเป่า แบบฝึกทักษะทางดนตรีกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ แบบประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของผู้เรียน 2) ผลการทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68 S.D. = 0.46) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนโดยประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของผู้เรียน พบว่า พัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 17.40 S.D. = 5.57) และ 3) ผลการประเมินผลการทดลองใช้โดยความคิดเห็น ของครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนในด้านคุณภาพว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88 S.D. = 0.33) จากผลการทดลองใช้สามารถสรุปผลการประเมินได้ว่ารูปแบบการสอนดนตรีที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านกระบวนการด้านเนื้อหา และองค์ประกอบของรูปแบบให้สมบูรณ์เพื่อให้สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการสอน ; รูปแบบการสอนดนตรี ; วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาศรีวิชัยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Graduated Student in Department of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

² อาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Lecturer, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

³ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Mahasarakham

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop a music teaching model for Thai folk song (Luk Thung-hereafter) musical band in secondary school; 2) to try out and determine the efficiency of the developed teaching model; and 3) to evaluate the quality and improve the model to be completed. The study employed research and development (R&D) approach which was divided into three phrases included 1) developing the teaching model, 2) evaluating the quality and appropriateness of the developed model and trying out and 3) evaluating the result from the try out and improving the model. The samples were divided into two groups. The first group consisted of five Luk Thung musical band teachers who provided the qualitative data and the second group was a Luk Thung musical band as an experimental group. The research tools for collecting the qualitative data were interview and observation form and the quantitative data were gathered from the completed music teaching model for Luk Thung musical band in secondary school, a model's quality and appropriateness assessment form, a development of students' learning skill assessment form and an evaluation form concerning the opinions towards the quality of the developed model.

The results of the study suggested that: 1) the teaching model for Luk Thung musical band in secondary school can be demonstrated with two main principles: semantic model and schematic model. These principles comprised seven processes which were goal setting in teaching and learning management of Luk Thung music, comprehending the context and designing teaching plan and method, managing and relating instructional components within teaching plan and method, applying the teaching model, improving the teaching model based on problems, executing the improved model, and reflecting of general information. The components of the teaching model included manual for the teaching model, exercises for wind instruments, exercises for percussion instruments and the development of students' learning skills assessment form, 2) the result from the try out and efficiency determination of the developed model indicated that the model was found to be at the highest level in terms of appropriateness of model execution ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.46). In addition, the evaluation of the development of students' learning skills after learning with the developed model indicated that the average score of learners was found at the highest level ($\bar{X} = 17.40$, S.D. = 5.57). Likewise, and 3) the result of teachers' opinion towards the quality of the developed model was found at the highest level ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33); the result from the try out suggested that the developed teaching model was qualified and appropriate to be efficiently implemented in the teaching and learning of Luk Thung music as it was improved to be completed in terms of teaching process, contents and other components.

Keywords : Development of Teaching Model ; Music Teaching Model ; Thai Folk Song ; Luk Thung ; Musical Band in Secondary School

บทนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ปัจจุบันมีรูปแบบการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตามบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางดนตรี จำเป็นจะต้องมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบ เพราะการเรียนรู้ดนตรีนั้น

จัดเป็นการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องมีกระบวนการ มีขั้นตอน มีรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งการเรียนรู้ดนตรีนั้นจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนถึงสาระทางดนตรี ซึ่งสาระทางดนตรีนั้นประกอบด้วย ส่วนของเนื้อหาทางดนตรี ได้แก่ ทฤษฎีดนตรี องค์ประกอบของดนตรี ประวัติ บทเพลง และทักษะดนตรี (Suttajit, 1997) ทักษะทางดนตรีนั้น ประกอบไปด้วยทักษะต่างๆ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีที่สมบูรณ์ได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว

การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน สารทางดนตรีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของวงดนตรีในสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างหลากหลายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสอนดนตรีตามหลักการเรียนการสอนดนตรีที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน

กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นอีกหนึ่งในกิจกรรมทางดนตรีที่นิยมจัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบางแห่งจัดเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบชมรม ทำให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัศึกษามีบทบาท ในด้านการพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางดนตรี ต่อยอดไปสู่การมีทักษะทางดนตรีในรูปแบบอื่นๆ ได้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งที่ดีจะมีองค์ประกอบและการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกทักษะ การลำดับความสำคัญของเนื้อหา การวางแผนพื้นฐานทางดนตรีที่ถูกต้องและพัฒนาดได้ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกทักษะดนตรีอย่างสม่ำเสมอ การวัดประเมินผลตามสภาพจริง ส่งผลให้รูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Khuntajan, 2019) ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนสำหรับวงดนตรีนั้นเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มจึงช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสช่วยกันเรียนรู้และสร้างความรู้รวมถึงทักษะต่างๆ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปฏิสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน (Khammanne, 2007) แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งนั้นยังขาดรูปแบบการสอนที่มีแบบแผน วิธีการสอนเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สอนและผู้เรียน บางแห่งมีความพร้อมในหลายด้าน เช่นเครื่องดนตรี หลักสูตร บุคลากรที่เพียงพอ ก็สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่การมีทักษะในขั้นสูงได้ แต่ในโรงเรียนที่ยังขาดความพร้อม โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน ยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีแบบแผน โดยออกแบบให้มีการวางแผนการสร้างกระบวนการและการพัฒนาสื่อ รวมถึงกิจกรรมที่ช่วยเสริมการเรียนรู้ผู้เรียน โดยต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียน เนื้อหา และบริบท แล้วออกแบบวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อป้องกันคุณภาพของรูปแบบ (Smit & Ragan, 1999)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางและใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งที่เป็นแบบแผนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง ทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีแก่ผู้เรียนได้ตามความเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

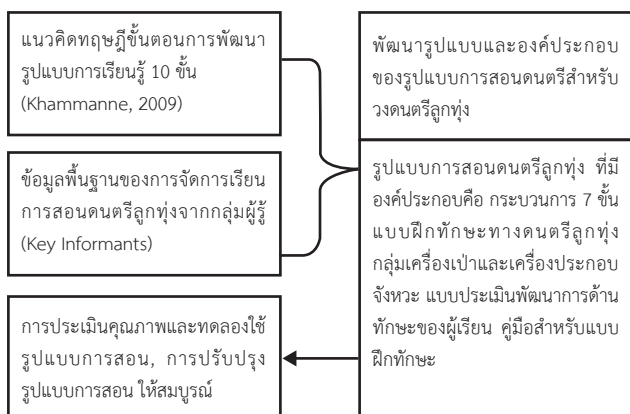
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อประเมินคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบการสอนให้สมบูรณ์

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ และความเหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีได้
2. รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางดนตรีที่สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 10 ขั้น ของ Khammanne (2009) 1) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนในการพัฒนาระบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน 2) ศึกษาหลักการวิธีการ รวมถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบ และเป็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3) ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง 4) การกำหนดองค์ประกอบของระบบ โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สามารถช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 5) การจัดกลุ่มองค์ประกอบ 6) การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 7) การจัดผังระบบ คือ การสร้างองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งนำเสนอในแบบผังจำลองความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 8) การทดลองใช้ระบบเป็นการพิสูจน์ประสิทธิภาพโดยศึกษาจากการนำไปทดลองใช้จริงแล้วเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้น 9) การประเมินผล คือ การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระบบ 10) การปรับปรุงระบบ แล้วนำผลการทดลองไปใช้ประโยชน์เพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับวงดนตรี ลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชากร คือผู้ที่มีความรู้ด้านดนตรี ลูกทุ่ง (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มัธยมศึกษาที่เป็นผู้รู้จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านกระบวนการจัด การเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ พัฒนารูปแบบการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมโดยลงพื้นที่ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบการสอน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลด้านทฤษฎีและหลักการ พัฒนารูปแบบการสอนแล้วนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการสอน ดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่ง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการ สัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ระยะที่ 2 ทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของรูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้น ประชากรมี 2 กลุ่มคือ 1) ผู้เชี่ยวชาญ ที่ประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอน 2) วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มัธยมศึกษาสำหรับทดลองใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่ง จำนวน 7 คน และ วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ในการทดลองจำนวน 1 วง คือโรงเรียนเปือยน้อยศึกษา อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร โดยเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่ต้องการศึกษาดังนี้ 1) เป็นวง ดนตรีลูกทุ่งที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแต่ยังมีการจัด

การเรียนการสอนที่ยังไม่มีแบบแผนแน่นอน หรือเป็นโรงเรียน ที่กำลังเริ่มจัดกิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง 2) เป็นวงดนตรีที่มีความพร้อม ที่จะนำรูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้นไป ทดลองใช้ 3) เป็นวงดนตรีลูกทุ่งที่มีครูผู้สอนดนตรีโดยครูผู้สอน มีประสบการณ์ในการสอนดนตรีในโรงเรียนนั้นไม่ต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการทดลองแบบ 1 กลุ่มทดลอง (One Group Test) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับ วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้พัฒนาจากการสังเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และทฤษฎีขั้นตอนการพัฒนาแบบ 10 ขั้น ของ Khammanne (2009) มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความ เหมาะสมในการนำไปใช้ ที่ 4.68 แล้วนำไปทดลองใช้จัดการเรียน การสอน 2) แบบประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีลูกทุ่งของ ผู้เรียนกลุ่มเครื่องเป่าและเครื่องประกอบจังหวะ มีค่าเฉลี่ยผล การประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ 4.66 นำไปให้ครู ผู้สอนกลุ่มตัวอย่างใช้ในการประเมินพัฒนาการด้านทักษะของ ผู้เรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมโดยนำรูปแบบการสอน ที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินระดับคุณภาพความเหมาะสม และการนำรูปแบบ การสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย นำผลการทดลองใช้และหาประสิทธิภาพ ใช้การประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ที่ประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) การประเมินพัฒนาการทักษะ ทางดนตรีลูกทุ่งของผู้เรียน วิเคราะห์โดยหาผลรวมของคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ (Standard Deviation)

ระยะที่ 3 การประเมินผลการทดลองใช้ และปรับปรุง ให้สมบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนวงดนตรี ลูกทุ่งที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนวงดนตรี ลูกทุ่งโรงเรียนเปือยน้อยศึกษาจำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบ การสอนจากครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสม ในการนำไปใช้ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ 4.71 สำหรับประเมินรูปแบบการสอนโดยครู ผู้สอนกลุ่มทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมโดยนำแบบ ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบการสอนไปให้ครู ผู้สอนโรงเรียนเปือยน้อยศึกษาประเมินคุณภาพของรูปแบบ การสอน การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลที่ได้ จากการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

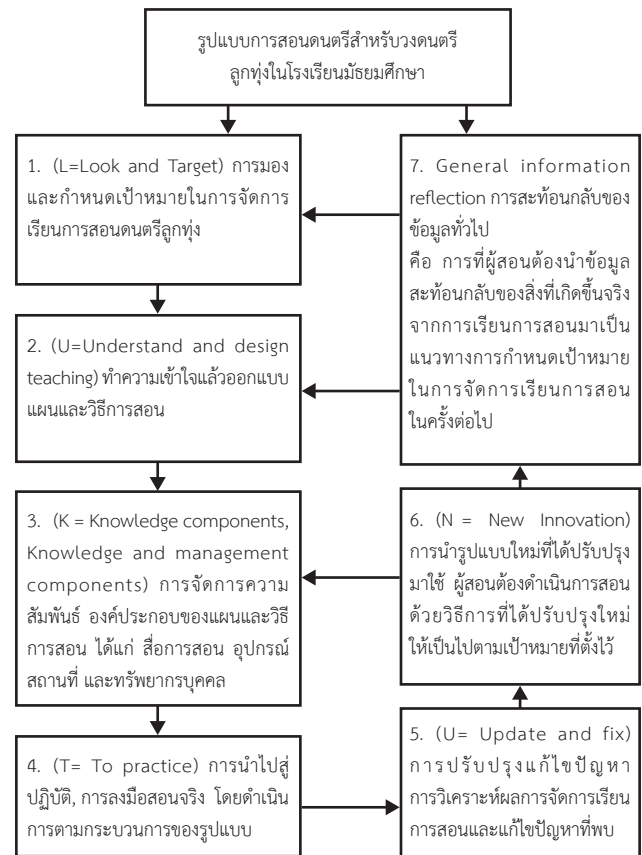

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สามารถพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) คือรูปแบบที่แสดงออกถึงความคิดทางภาษาโดยผ่านการพูดและการเขียน 2) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) คือรูปแบบที่แสดงออกถึงความคิดผ่านทางแผนผัง แผนภาพ โดยทฤษฎีที่นำมาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนารูปแบบการสอน ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี (The Aspects and Components of Well-learning Management) การออกแบบและการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (Designing and Learning Constructive Model) (Khammanne, 2007) ซึ่งเมื่อสังเคราะห์จากทฤษฎีดังกล่าวแล้วสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ดีควรมีองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ดังนี้

1) รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาเชิงภาษา (Semantic Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้านดนตรีลูกทุ่งที่ดี 7 ขั้นตอน คือ 1. การมองและกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่ง (L=Look and Target) 2. ทำความเข้าใจแล้วออกแบบแผนและวิธีการสอน (U=Understand and design teaching) 3. การจัดการความสัมพันธ์องค์ประกอบของแผนและวิธีการสอน (K = Knowledge components, Knowledge and management components) 4. การนำไปสู่การปฏิบัติ (T= To practice) 5. การปรับปรุงแก้ไขปัญหา (U= Update and fix) 6. การนำรูปแบบใหม่ที่ได้ปรับปรุงมาใช้ (N = New Innovation) 7. G = General information reflection การสะท้อนกลับของข้อมูลทั่วไปทั้งนี้รูปแบบการสอนนี้ยังมีองค์ประกอบที่จำเป็นในการดำเนินการเรียนการสอนให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทักษะด้านดนตรีลูกทุ่ง คือ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการสอนดนตรี 2) แบบฝึกทักษะ ทางดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่ง กลุ่มเครื่องเป่า และกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ 3) แบบประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของผู้เรียน

2) รูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาเชิงแผนผัง (Schematic Model) ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำเสนอในเชิงแผนผังได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังรูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ผลการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นด้วยวิธีการประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมของความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรายด้านแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านกระบวนการของรูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ในระดับมากที่สุด 2) ด้านเนื้อหาของการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ในระดับมากที่สุด 3) ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการสอนโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและองค์ประกอบรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านกระบวนการของรูปแบบ	4.75	0.56	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหาของการจัดการเรียนการสอน	4.75	0.35	มากที่สุด
3. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการสอน	4.69	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.68	0.46	มากที่สุด

ผลการประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีกลุ่มเครื่องเป่าของผู้เรียนมีผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินพัฒนาการทักษะดนตรีลูกทุ่งกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะพบว่า มีผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนโดยรวมพบว่า มีผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรี โดยครูผู้สอนกลุ่มทดลอง 1 คน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ผู้เรียนกลุ่มเครื่องเป่า	17.80	5.21	มากที่สุด
2. ผู้เรียนกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ	17.00	5.95	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	17.40	5.57	มากที่สุด

3. การประเมินผลการทดลองใช้ และปรับปรุงให้สมบูรณ์ ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอน จากครูผู้สอนกลุ่มทดลองพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนในด้านคุณภาพว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความคิดเห็น ต่อรูปแบบการสอนดนตรีลูกทุ่ง ประเมินโดยครูผู้สอนกลุ่มทดลอง 1 คน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านกระบวนการของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหาของการจัดการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการสอน	4.80	0.42	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.88	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ทำให้ทราบได้ว่ารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพ และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีลูกทุ่งได้ โดยผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการสอนทั้งในด้านกระบวนการของรูปแบบ ให้มีความชัดเจนขึ้น ด้านเนื้อหาของรูปแบบได้ปรับปรุงให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุม และได้ปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบให้ครบถ้วนเพื่อให้สามารถไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีลูกทุ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นมีกระบวนการในการดำเนินการ ที่นำไปสู่ผลการจัดการเรียนรู้ด้านดนตรีลูกทุ่งที่ดี 7 ขั้นตอน และได้เสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นใน 2 ลักษณะ คือรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Modal) และรูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Modal) สอดคล้องกับ Khammanne (2007) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยจำแนกออกเป็น 5 แบบ ดังนี้ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Modal) 2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Modal) 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Modal) 4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Modal) 5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Modal) และสอดคล้องกับ Khlaisri (2017) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวคิดอภิปัญญาว่ามีองค์ประกอบคือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 4.1 การตระหนักรู้ 4.2 การวางแผน 4.3 การกำกับ และ 4.4 การประเมินผล 5) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ Johnson and Foa (1989) ที่ได้เสนอแนวทางการออกแบบการเรียนการสอน หรือการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนว่าควรเริ่มต้นจากการกำหนดสิ่งที่ควรจำให้กับผู้เรียน จากนั้นจึงออกแบบวิธีการที่ทำให้เกิดสิ่งนั้นเรียกว่า การออกแบบการเรียนการสอน (Instruction Design) จากนั้นนำผลที่ได้จากการออกแบบไปทดลองใช้เพื่อประเมินผลว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน นั้นประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดความต้องการ ขั้นที่ 2 การออกแบบวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ขั้นที่ 3 การนำวิธีการไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ขั้นที่ 4 การประเมินผลลัพธ์ สอดคล้องกับ Dick and Carey (1991) ได้เสนอองค์ประกอบของการออกแบบการเรียนรู้อามีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน 2) การวิเคราะห์เป้าหมายการเรียนการสอนว่าผู้เรียนต้องมีทักษะในด้านใดบ้าง 3) การวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทที่เกี่ยวข้อง 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ 5) การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล 6) การพัฒนาวิธีการสอน เลือกวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนต่างๆ 7) การสร้าง

คู่มือ ผู้เรียน คู่มือผู้สอน สื่อการเรียนการสอน แบบวัดและประเมินผล 8) ออกแบบและสร้างแบบประเมินผลย่อย ซึ่งสามารถทำได้ 3 วิธี คือ ประเมินตัวต่อตัว (One to One Evaluation), ประเมินกลุ่มย่อย (Small Group Evaluation), ประเมินภาคสนาม (Filed Evaluation) 9) การทบทวนการจัดการเรียนการสอน 10) การประเมินผลรวม เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Kemp and Ross (1994) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของการออกแบบการเรียนการสอนว่า มีองค์ประกอบ 9 ประการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดเป้าหมายในการออกแบบการเรียนการสอน 2) ทดสอบลักษณะสำคัญของผู้เรียน 3) การวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตเนื้อหา 4) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน 5) การจัดลำดับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ 6) การออกแบบวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 7) การวางแผนในการจัดการเรียนการสอน 8) การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับประเมินผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ 9) การกำหนดทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถสนับสนุนการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นพบว่า

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นด้วยการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีลูกทุ่งได้ในระดับมากที่สุด ทั้งการประเมินโดยภาพรวม และประเมินรายด้าน

ผลการประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรี ของผู้เรียนจากการทดลองใช้โดยครูผู้สอนกลุ่มทดลองพบว่า พัฒนาการของผู้เรียนในการฝึกทักษะดนตรีลูกทุ่งโดยใช้รูปแบบการสอนดนตรีลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้นมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีมาก

ผลการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากครูผู้สอนกลุ่มทดลองพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็น ต่อรูปแบบการสอนในด้านคุณภาพว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถบ่งชี้ถึงระดับคุณภาพ ของรูปแบบการสอนดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ด้วยกระบวนการและองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Sairat (2016) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานเสริมทักษะทางดนตรีและความภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดทฤษฎีพุทธิปัญญาและการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือพบว่า การที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ ที่ออกแบบใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นเรียนรู้ 3) ขั้นฝึกทักษะปฏิบัติ 4) ขั้นเสนอผลงาน 5) ขั้นสรุปและประเมิน ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพและความเหมาะสมแล้ว พบว่าได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.70 สรุปผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสานอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. การประเมินผลการทดลองใช้และปรับปรุงให้สมบูรณ์ จากผลการทดลองใช้และการตรวจสอบคุณภาพ ของรูปแบบการสอนที่ทำให้ทราบถึงคุณภาพนั้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการของรูปแบบการสอนเนื้อหาของรูปแบบ และองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นไปตามหลักการพัฒนารูปแบบ และการปรับปรุงรูปแบบผู้วิจัยได้เพิ่มรายละเอียดในส่วนของการนำรูปแบบการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในครั้งต่อไป โดยได้เน้นไปที่วิธีการฝึกซ้อมตามแบบฝึกทักษะทางดนตรีที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Thanakittiphum and Sappaso (2016) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า การจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับมัศึกษานั้นควรเน้นการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติดนตรีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Suttajit (1997) ที่ได้กล่าวถึงทักษะการฝึกซ้อมดนตรี โดยมีหลักการ คือการฝึกซ้อมอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี 1) ฟังเสียงที่ตนเองเล่นอย่างมีสมาธิ 2) กำหนดเวลาฝึกซ้อมให้นานพอในแต่ละครั้ง 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการซ้อมให้ชัดเจน 4) ฝึกซ้อมเพื่อความถูกต้อง โดยเริ่มจากความเร็วที่ช้าก่อน 5) ทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ และเล่นให้ได้ตามที่สัญลักษณ์บ่งบอกไว้ 6) ฝึกซ้อมทั้งบทเพลงโดยไม่หยุดเมื่อผิด 7) แก้ไขในสิ่งที่บกพร่องผิดพลาดทันที 8) วิเคราะห์การเล่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำหรับครูผู้สอนด้านดนตรีลูกทุ่งสามารถนำกระบวนการและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองได้
2. สำหรับผู้สนใจสามารถนำผลการพัฒนารูปแบบการสอนไปเป็นโครงสร้างหรือแนวทางในการวางแผน หรือวางแผนสำหรับการสร้างและพัฒนางานดนตรีลูกทุ่งได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะทางดนตรีลูกทุ่ง ในระดับที่สูงขึ้น
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบ และวิธีการด้านการเรียบเรียงดนตรีสำหรับวงดนตรีลูกทุ่ง
3. ควรมีการศึกษามาจากการฝึกทักษะดนตรีลูกทุ่งที่นำไปสู่การศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพทางดนตรี
4. ควรมีการศึกษายทเพลงลูกทุ่งที่สามารถใช้เป็นเพลงสำหรับการฝึกทักษะดนตรีลูกทุ่ง

References

- Dick, W. and Carrey, L. (1991). *The Systematic Design of Instruction*. 4th ed. NewYork : Longman.
- Johnson, K. A. and Foa, L.J. (1989). *Instructional Design : New Alternatives for Effective Education and Training*. New York : Macmillan Publishing company.
- Kemp, J. E., Morrison, G., Ross, R. and Steven, M. (1994). *Designing Effective Instruction*. New York : Macmillan College.
- Khammanne, T. (2007). *Sat kānsōn : ‘ongkhwāmru phūa kānchat krabūānkān rianru thī mī prasitthiphāp [Teaching pedagogy: Body of knowledge for effective learning management]*. 6th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- _____. (2009). *Sat kānsōn : ‘ongkhwāmru phūa kānchat krabūānkān rianru thī mī prasitthiphāp [Teaching pedagogy: Body of knowledge for effective learning management]*. 10th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Khlaisri. P. (2017). *Kānphatthana rūpbāp kān rian sōn doī chai nēōkhīt kān rianrū bāp phasomphasān rūām kap nēōkhīt ‘āphi panyā samrap naksuksā Khana Kharusāt mahāwitthayalai rāchaphat nai phāk tawan ‘ōk chiāng nūa [Development of the instructional model using blended learning and metacognition for Faculty of Education Students in Rajabhat University in the Northeastern]*. Bangkok : Dhurakij Pundit University
- Khuntajan, J. (2019). *The study of music teaching styles of luk thung band in secondary schools*. The 3rd Roi Et Rajabhat University National and International Conference on Education and Technology 2019 (RERU ICET III) : Innovative Local Developmen. Roi Et Rajabhat University.
- Sairat, S. (2016). *Kānphatthana kānchatkān rianrū dontrī phūnbañ ‘Isān sēm thaksa thāng dontrī lāe khwām phūmchāi nai ton ‘ēng khōng nakriān chan matthayommasuksā pī thī nung doī chai nēōkhīt thritsadi phahu panyā lāe kān rianrū bāp klum rūāmmū [Development of learning management for E-San Folk Music to promote musical skills and self-esteem of Mathayomsuksa 1 students, basedon the multiple intelligences and cooperative learning approaches (Unpublished Master’sthesis)]*. Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand.
- Smith, P.L. and Ragan, T.J. (1999). *Instructional desing*. New Jersey : Merrill Prentice Hall.
- Suttajit, N. (1997). *Kit kan rom samrap khru [Activities for teachers]*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- _____. (1997). *Phruttkam kānsōn dontrī [Behaviors in music teaching]*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Thanakittiphum, W. and Sappaso, P. (2016). *Saphāp panhā lāe nēōthāng kānphatthana kān rian kānsōn dontrī radap matthayommasuksā rōngriān sāhit sangkat mahāwitthayalai nai phāk tawan ‘ōk chiāng nūa [Problems and development guidelines formusic teaching in secondary educational level of demonstration schools in Northeastern, Thailand]*. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*, 10(3),187-193.

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตก ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

Conditions and Problems of Instructional Management in Practical Skills in Western Vocal Course in Higher Education'Institutions in Thailand

สุธาสินี ถิระพันธ์¹ และ ณรงค์รัชช วรรณมิตร²
Suthasinee Theerapan¹ and Narongruch Woramitmitree²

Article History

Received : January 27, 2020

Revised : April 30, 2020

Accepted : May 7, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 2) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย จำนวน 10 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้ มาทำการวิเคราะห์และสรุปสังเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกใช้หลักการและวิธีการสอน 3 รูปแบบ คือ การขับร้องแบบประเพณีนิยม (Traditional Classical Singing) การขับร้องแจ๊ส (Jazz Singing) และการขับร้องละครเพลง (Musical Theater Singing) ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน คือ การใช้แรงพุงเสียงในการขับร้อง ผู้เรียนในชั้นปีเดียวกันมีทักษะแตกต่างกัน อาการเจ็บป่วยของผู้เรียน ความแตกต่างของระยะเสียงในเพศชายกับเพศหญิง และมีสถานที่ฝึกซ้อมไม่เพียงพอต่อผู้เรียน ซึ่งแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงการขับร้องและเข้าชมการแสดง ส่งเสริมการวิจัยทางดนตรีศึกษาและจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการสอนขับร้องตะวันตก

คำสำคัญ : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ; รายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตก ; สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Doctoral Student in Department of Music, College of Music, Mahasarakham University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Assistant Professor, College of Music, Mahasarakham University

ABSTRACT

The objectives of this research have included two aspects. First, to study conditions and problems of instructional management of Western vocal skills training in Thailand's Higher Education Institutions. Second, to suggest directions for developing instructional management of Western vocal skill training by interviewing and observing in class teaching of 10 instructors who are working under State Higher Education Institutions. Research method is applying qualitative research with content analysis, summary and synthesis, as well as descriptive presentation.

Research findings suggest that in class teaching in Western vocal training applies principles instructional methods of three subjects including Traditional Classical Singing, Jazz Singing and Musical Theatre Singing. Problems of instructional management are included breath support for singing, the different abilities and skills of singing students in one class, sickness of students, difference in vocal distance between males and females, and the insufficient vocal practicing rooms.

Keywords : Conditions and Problems in Instructional Management ; Practical Skills in a Western Vocal Course ; Higher Education Academies in Thailand

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ไปประกอบอาชีพ สามารถปฏิบัติงานในสายอาชีพของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาร่วมกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษ ที่ 21 นั้น เป็นการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิด ทักษะ การตรวจสอบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้รับและทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Office of the National Economics and Social Development Council, 2019)

การสอนขับร้อง เป็นการสอนในลักษณะการสอนทักษะ ปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ คือ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก คล้ายกับ การจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติทั่วไป นอกเหนือจาก การพัฒนาทักษะจากตำราและทฤษฎีแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการ พัฒนาทักษะโดยใช้กิจกรรมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ และ ประสบการณ์ Houyhongthong (2016) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ในการจัดการเรียนการสอนขับร้อง ว่าการพัฒนาทักษะทางด้าน การขับร้องจะต้องประกอบด้วย การพัฒนาทักษะจากตำราและ ทฤษฎี การพัฒนาทักษะจากประสบการณ์ของครูผู้สอน และ การพัฒนาทักษะโดยใช้กิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ และประสบการณ์ เช่น การขับร้อง การเต้น และการแสดงออก รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างการแสดง เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว หากมีการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษา จะช่วยส่งเสริมนิสิต เป็นผู้ที่มีความรู้และมีทักษะการขับร้องที่ดี สามารถนำความรู้ ไปประกอบอาชีพได้จริง และมีทักษะแห่งอนาคต สามารถตอบสนอง การพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตก ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อทราบถึงสภาพและ ปัญหาในปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าว และ ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน เพื่อวิเคราะห์ สรุป และนำเสนอ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะ ปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและมีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของ โลกในยุคปัจจุบัน

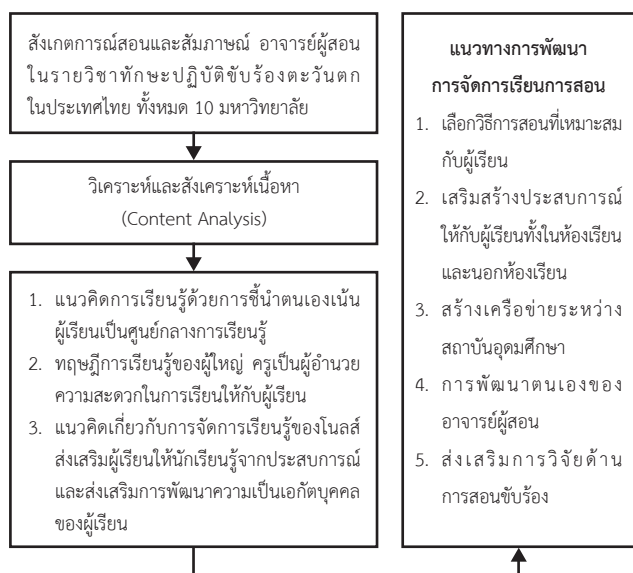
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบัน อุดมศึกษาในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยหลักการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่มีองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน คือ หลักสูตร ผู้สอน วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล สื่อและอุปกรณ์ และปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติช่วงต้นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Knowles, 1984) ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles, 1995) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของโนลส์ (Knowles, 1980) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกบุคลากรผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกอาจารย์ผู้สอนรายวิชาทักษะปฏิบัติช่วงต้น สาขาดนตรีตะวันตก ที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ทั้งหมด 10 มหาวิทยาลัย ได้แก่ สถาบันดนตรีกลายนิวัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศิลปากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสังเกตการสอนและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบบสัมภาษณ์นั้น ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดนั้น ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน (IOC = 0.96)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกตการสอน (Observation) ด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล 1 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นไปตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติช่วงต้นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จากนั้นนำข้อมูลมาสรุปสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติช่วงต้นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

1 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทักษะปฏิบัติช่วงต้นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน

การสอนช่วงต้นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยของรัฐบาลนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักสูตร คือ 1) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต 2) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต 3) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และ 4) หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ซึ่งลักษณะการสอนที่พบในส่วนมากจะเป็น

การสอนขับร้องตะวันตกในรูปแบบการขับร้องคลาสสิก (Classical Singing) หรือ การขับร้องแบบประเพณีนิยม (Traditional Classical Singing) การขับร้องแจ๊ส (Jazz Singing) และการขับร้องละครเพลง (Musical Theater Singing)

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนทุกท่านจบการศึกษาทางด้านดนตรีและการขับร้องตะวันตกจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ มีผลงานทางด้านการสอน ผลงานทางด้านวิชาการ และมีผลงานทางด้านการขับร้องที่โดดเด่น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการขับร้องตะวันตกในประเทศไทย

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.3.1 การเตรียมการสอน (Preparation Stage)

1) วางแผนการจัดการเรียนการสอนและทบทวนปัญหาในการขับร้องของผู้เรียนในทุกภาคการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดบทเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียนและติดตามพัฒนาการของผู้เรียน

2) กำหนดเกณฑ์การผ่านรายวิชาตลอดภาคการศึกษา คือ การเข้าห้องเรียน พัฒนาการในห้องเรียน การเข้าชมการแสดง การทดสอบกลางภาคและการทดสอบปลายภาค

3) กำหนดบทเพลงให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นปี ซึ่งผู้สอนจะกำหนดเพลงให้กับผู้เรียนประมาณ 2-4 เพลงต่อภาคการศึกษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในระดับการเรียนดังนี้

3.1) การขับร้องแบบประเพณีนิยม (Traditional Classical Singing)

ในการสอนการขับร้องแบบประเพณีนิยมหรือการขับร้องเพลงคลาสสิกนั้น ผู้สอนทุกท่านใช้แบบฝึกเสียงตามเทคนิคเบลคันโต (Bel canto) หรือ เรียกว่าเป็นเทคนิคการขับร้องอย่างประณีตและสวยงามในการสอนเป็นหลัก โดยการเลือกเพลงให้กับผู้เรียนในขั้นต้น ผู้สอนจะเลือกใช้บทเพลงอย่างง่าย ที่เป็นบทเพลงในยุคคลาสสิก และยุคบาโรกที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอิตาเลียน เช่น Twenty four, Have you seen but a white lily grow, Caro mio ben, An die Musik, Heiden roslein, seligkeit เป็นต้น และเมื่อถึงขั้นกลางและขั้นสูง ผู้สอนจะเลือกเพลงที่เป็นลักษณะอุปรากร (Opera Aria) ให้เหมาะสมกับความถนัดในด้านภาษาของผู้เรียน เช่น เพลง Art songs ภาษาอังกฤษ อิตาลี เยอรมัน ฝรั่งเศส และ Opera Aria ของ Handel, Mozart เป็นต้น

3.2) การขับร้องแจ๊ส (Jazz Singing)

ในการเรียนขับร้องในรูปแบบแจ๊สนั้น ผู้สอนใช้แบบฝึกเสียงของ

วิธีการขับร้องในรูปแบบคลาสสิกตะวันตก เพื่อให้ผู้เรียนขับร้องในขั้นต้นได้ฝึกฝนการใช้เสียง การควบคุมลมหายใจ (Breathing Control) และการเปล่งเสียง (Sound Production) นำมาประยุกต์ใช้ในการขับร้องบทเพลงแจ๊สได้ ซึ่งการเลือกเพลงกับผู้เรียนในขั้นต้นนั้น ผู้สอนเลือกบทเพลงแจ๊สอย่างง่าย เช่น Fly me to the moon, All of me, Misty และ The nearness of you เป็นต้น และเมื่อถึงขั้นกลางและขั้นสูงผู้สอนจะเลือกบทเพลงแจ๊สที่มีความยากและซับซ้อนมากขึ้น เช่น Lullaby of Birdland, Caravan, In A Sentimental Mood, I meant you, Desafinado, My favorite thing, Wave และ Alice in wonderland เป็นต้น อีกทั้งฝึกฝนเทคนิคการดัน (Improvisation) เพื่อสร้างทำนองให้มีความแปลกใหม่ ซึ่งนักร้องแจ๊สมักเรียกว่า การสแกท (scat)

3.3) การขับร้องละครเพลง (Musical Theater Singing)

สำหรับการสอนขับร้องละครเพลง ผู้สอนใช้วิธีการฝึกเสียงเช่นเดียวกับการสอนขับร้องเพลงคลาสสิก ผู้สอนได้เลือกบทเพลงกับผู้เรียนขั้นต้น เช่น Some enchanted evening from South Pacific, If ever I would leave you from Camelot, The sound of Music from The sound of Music และ My favorite things from The sound of Music เป็นต้น ในขั้นกลาง เลือกเพลงที่มีช่วงเสียงที่กว้างมากขึ้น เช่น Wishing you were somehow here again from The Phantom of the Opera, Memory from Cats, I could have danced all night from My fair lady, On the street where you live from My fair lady และ Close every door from Joseph and the amazing Technicolor Dream coat และในขั้นสูง เลือกเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างและมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น Think of me from The Phantom of the Opera, On my own from Les Misérables, I dreamed a dream from Les Misérables, This is the moment from Jekyll & Hyde, The impossible dream from Man of La Mancha และ Why god why? From Miss Saigon เป็นต้น

ภาพที่ 2 ชั้นเรียนรายวิชาขับร้องคลาสสิก
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่มา: Theerapan (2019)

1.3.2 วิธีการสอน (Teaching Methodology)

ในหลักสูตรการสอนขับร้องตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยนั้น กำหนดให้ผู้เรียน ต้องเรียน 1-1.30 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ซึ่งในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอน ได้แบ่งเนื้อหาการสอนให้ครอบคลุม ได้แก่ การอบอุ่นเสียง (Vocalization) และการขยายกล้ามเนื้อเสียง (Vocal folds stretching) ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ทบทวนการบ้านและฝึกฝนเทคนิค ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที นำเทคนิคเข้าสู่บทเพลง (Repertoire) และการตีความเพลงรวมถึงการออกเสียงภาษา (Diction) ใช้เวลาประมาณ 25-30 นาที เป็นต้น ซึ่งในขณะเรียน ผู้สอนจะสอบถามถึงอาการทางร่างกายของผู้เรียนอยู่เสมอ เพื่อปรับการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและระวังอาการบาดเจ็บ ขณะขับร้องให้กับผู้เรียน อีกทั้งเลือกใช้วิธีการอธิบายที่เข้าใจง่าย เน้นให้ผู้เรียนสามารถขับร้องอย่างเป็นธรรมชาติ

1.3.3 เทคนิคการสอน (Technical of Teaching)

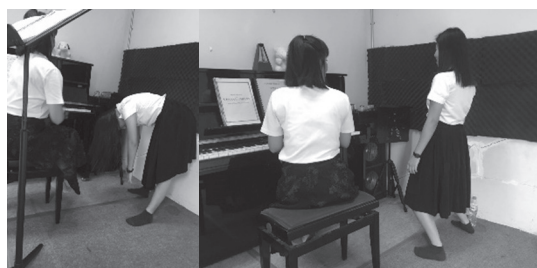
ผู้สอนทุกท่านเน้นสอนวิธีการควบคุมลมหายใจ (Breathing Control) เพื่อนำมาเป็นแรงพุงเสียงหรือการสนับสนุนเสียง ในการขับร้อง (Supporting) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนต้องคำนึงถึง เนื่องจากถ้าหากแรงพุงเสียงไม่แข็งแรงมากพอ จะไม่สามารถทำให้ กระบวนการสร้างเสียงสำหรับการขับร้องนั้นสมบูรณ์ได้ อีกทั้งสอน การวิเคราะห์การออกเสียงภาษา โดยใช้สัทอักษรสากล (International Phonetic Alphabet) การแปลความหมายเพลง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเพลงมากยิ่งขึ้นและสามารถออกเสียงภาษา ได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากที่สุด

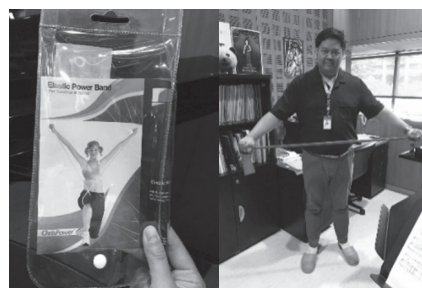
ภาพที่ 3 แบบฝึกหัดสร้างเสียงกังวาน
ที่มา: Tiwtong (2019)

ภาพที่ 4 แบบฝึกการผ่อนคลายกล่องเสียง (Vodeling technique)
ที่มา: Kemasingki (2018)

ภาพที่ 5 เทคนิคการฝึกร้องเสียงสูงโดยใช้วิธีการย่อตัว
ที่มา: Arkasuwan (2018)

ภาพที่ 6 ประยุกต์ใช้อุปกรณ์สำหรับออกกำลังกาย (Elastic Band) ในการสอนเรื่องการใช้แรงพุงเสียง (Supporting)
ที่มา: Kemasingki (2018)

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล (Assessment)

ผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอนเพื่อติดตาม ผลการสอนทุกครั้ง และประเมินการผ่านรายวิชาทักษะปฏิบัติ ขับร้องตะวันตก โดยกำหนดให้ผู้เรียนจัดการแสดงเดี่ยวเพื่อ ประเมินผลในแต่ละภาคการศึกษา

ภาพที่ 7 การสอบปฏิบัติขับร้องตะวันตก
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ที่มา: Theerapan (2019)

1.5 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

ผู้สอนส่วนมากใช้สื่อ YouTube, Google ในการยกตัวอย่างเพลง และใช้แบบฝึกหัด Vuccai, Concone, Panofka, Sieber, Trinity Playback ในการสอน และใช้หนังสือหรือโน้ตเพลงในการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น การสอนขับร้องแจ๊ส ใช้หนังสือ Jazz Real Book, Latin Real Book หนังสือการร้องโซโล (Solo) ของนักร้องแจ๊สชื่อดัง และแบบฝึกหัดการดันสด (Improvise) ของ Bob Store การสอนขับร้องคลาสสิกและละครเพลง ใช้หนังสือ Standard vocal literature, 28 Italian song and Aria หนังสือโน้ตเพลงในประเภท Art songs และหนังสือโน้ตเพลงประเภท Opera Aria เป็นต้น และผู้สอนศึกษาหนังสือ ตำราจากต่างประเทศเกี่ยวกับวิธีการขับร้องและกายวิภาคศาสตร์สำหรับการขับร้องเพื่อประยุกต์ใช้ในการสอนขับร้อง

1.6 ด้านปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

1.6.1 ด้านผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนไม่สามารถใช้ลมหายใจมาเป็นแรงพุงเสียง (Supporting) ได้อย่างแข็งแรงเท่าที่ควร
- 2) ผู้เรียนมีอาการตึงเกร็งในร่างกายร่วมด้วยขณะขับร้อง จึงทำให้ใช้ลมในการขับร้องไม่ดีเท่าที่ควร
- 3) ผู้เรียนไม่ทบทวนบทเรียน หรือทบทวนบทเรียนไม่มากเท่าที่ควร จึงทำให้แผนการสอนล่าช้าและคลาดเคลื่อนออกไป
- 4) ผู้เรียนที่อยู่ในชั้นปีเดียวกันมีระดับทักษะที่ไม่เท่ากัน
- 5) ผู้เรียนเกิดความเครียดในการเรียนเนื่องจากในหลักสูตรของแต่ละสถาบันมีวิชาที่เกี่ยวข้องหลากหลายวิชา จึงทำให้ผู้เรียนต้องเรียนหลายวิชาและทำให้เกิดความเครียด
- 6) อาการป่วยของผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนขับร้อง
- 7) ปัญหากรดไหลย้อนส่งผลต่อการเรียนขับร้องและการขับร้อง เนื่องจากจะทำให้เกิดปัญหาเสียงมีลมหายใจแทรก
- 8) ผู้เรียนทำงานเป็นนักร้องอาชีพในเวลากลางคืนมากเกินไป ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอและเกิดปัญหาในการควบคุมลมหายใจขณะเรียนขับร้อง

1.6.2 ด้านผู้สอน

- 1) ผู้สอนที่เป็นผู้ชายพบอุปสรรคในการปฏิบัติขับร้องเป็นตัวอย่างให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้หญิง เนื่องจากระยะเสียงของผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกัน

1.6.3 ด้านสิ่งสนับสนุนในการเรียนการสอน

1) สถาบันในเขตภูมิภาคต่างๆ บางสถาบันมีจำนวนของผู้เรียนมากเกินไปต่อผู้สอนหนึ่งคน จึงทำให้อัตราส่วนของผู้เรียนกับผู้สอนเกิดความไม่สมดุล และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในลักษณะการสอนทักษะปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2) สถาบันในเขตภูมิภาคต่างๆ ส่วนมากมีสถานที่ในการฝึกซ้อมไม่เพียงพอต่อผู้เรียน

2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะปฏิบัติขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตกของประเทศไทย ควรประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนขับร้องตะวันตกให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 เลือกวิธีการฝึกฝนและบทเพลงในการขับร้องให้เหมาะสมกับทักษะของผู้เรียน ไม่ควรเลือกบทเพลงที่ยากจนเกินไป เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนข้ามขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญและทำให้การพัฒนาทักษะไม่เป็นไปตามขั้นตอนเท่าที่ควร

1.2 สถาบันควรมอบหมายการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตกให้ผู้สอนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการขับร้อง มีจิตวิทยาและมีทัศนคติที่ดีด้านการสอน รู้หลักการขับร้องมาตรฐานสากลอย่างถูกต้อง

2. เสริมสร้างประสบการณ์ในการขับร้องให้กับผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการแสดงการขับร้องตะวันตกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยกำหนดการสอบปฏิบัติขับร้องในลักษณะการแสดงจริง จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง

2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าชมการแสดงการขับร้องตะวันตกที่มีการจัดการแสดงอยู่ในประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ หรือเข้าชมการแสดงการขับร้องตะวันตกในต่างประเทศเมื่อมีโอกาส จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงการขับร้องจากประสบการณ์จริง

2.3 สถาบันควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดโครงการเกี่ยวกับการขับร้องตะวันตก หรือโครงการที่สามารถบูรณาการในรายวิชาขับร้องตะวันตกอย่างสม่ำเสมอ

3. สร้างเครือข่ายระหว่างบุคลากร นิสิต/นักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนขับร้องตะวันตก โดยการจัดสัมมนาทางวิชาการ การเข้าค่ายร่วมกัน หรือจัดการแสดง

คอนเสิร์ตร่วมกันปีละหนึ่งครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านประสบการณ์ทางด้านการขับร้อง

4. อาจารย์ผู้สอนควรพัฒนาตนเองในด้านการขับร้องและการสอนขับร้องอยู่เสมอ ควรศึกษาวิธีการสอนขับร้องตะวันตกเพิ่มเติมจากหนังสือ ตำรา หรือสื่อออนไลน์ YouTube, Google ที่ในปัจจุบันนี้มีความรวดเร็วและทันสมัยอย่างมาก

5. ส่งเสริมการวิจัยทางดนตรีศึกษา โดยเฉพาะศาสตร์ในด้านการสอนขับร้อง โดยส่งเสริมให้ผู้สอนคิดค้นวิธีการสอนที่แปลกใหม่ด้วยการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการขับร้องตะวันตกให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า การสอนขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นการสอนในรูปแบบการขับร้องแบบประเพณีนิยม (Traditional Classical Singing) การขับร้องแจ๊ส (Jazz Singing) และการขับร้องละครเพลง (Musical Theater Singing) ซึ่งในแต่ละรูปแบบการขับร้องจะใช้หลักการฝึกเสียงตามเทคนิคเบลคันทอ (Bel canto) เป็นหลัก เพื่อฝึกฝนการใช้เสียงและการใช้ร่างกายในการขับร้อง ซึ่งในหลักสูตรของแต่ละสถาบันนั้น ผู้เรียนจะต้องเรียนขับร้อง 1-1.30 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ซึ่งใน 1 ชั่วโมงนั้น ผู้สอนมีเนื้อหาในการสอน คือ การอบอุ่นเสียง (Vocalization) และการขยายกล้ามเนื้อเสียง (Vocal folds stretching) ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ทบทวนการบ้านและฝึกฝนเทคนิค ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที นำเทคนิคเข้าสู่บทเพลง (Repertoire) และการตีความเพลงรวมถึงการออกเสียงภาษา (Diction) ใช้เวลาประมาณ 20-25 นาที เป็นต้น ซึ่งผู้สอนส่วนมากใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนขับร้องให้กับผู้เรียนในแบบตัวต่อตัว เพื่อสังเกตและปรับแก้ไขการขับร้องของผู้เรียนในแต่ละคน ในการประเมินผลในรายวิชา ผู้สอนมีการบันทึกหลังการสอน เพื่อติดตามพัฒนาการและมอบหมายการฝึกระหว่างสัปดาห์ให้กับผู้เรียน มีการจัดการแสดงในชั้นเรียน (Performance class) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และกำหนดให้ผู้เรียนจัดการแสดงเดี่ยวทุกภาคการศึกษา โดยประเมินทักษะการขับร้อง ในด้านเทคนิคการขับร้อง การตีความบทเพลง การถ่ายทอดอารมณ์เพลง ความชัดเจนของภาษา และความจำในส่วนของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่พบ ได้แก่ การฝึกฝนทักษะการขับร้องของผู้เรียน การดูแลรักษาสุขภาพของผู้เรียน ความแตกต่างของระยะเสียงในผู้ชายกับผู้หญิง จำนวนผู้เรียน

มากเกินไปต่อผู้สอนหนึ่งคน และสถานที่ฝึกซ้อมไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Getput (2015) ได้สรุปผลการวิจัย เรื่อง การสืบทอดดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิดของครุฑุขภู พนมมยงค์ พบว่า ด้านการถ่ายทอดการขับร้องคลาสสิก มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การใช้ภาษาในการสอนบทเพลง 2) การส่งเสริมสุขวิทยาในการขับร้อง 3) เทคนิคการเลือกอาหารและยาเพื่อรักษาคุณภาพเสียง 5) การสอนด้วยความสนุกและมีความสุข 6) การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย 7) การสืบทอดโดยตรงแบบตัวต่อตัว 8) การสืบทอดผ่านการแสดง และ 10) การสืบทอดให้ลูกศิษย์เป็นทั้งคนเก่งและคนดี และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของโนลส์ (Knowles, 1980) โดยมีความเชื่อว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากหากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่ตนพอใจ และมนุษย์ทุกคนมีลักษณะเฉพาะคน จึงควรได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

2. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตก โดยวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตกของประเทศไทย ควรประกอบด้วย 1) การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม 2) การเสริมสร้างประสบการณ์ในการขับร้องให้กับผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 3) สร้างเครือข่ายระหว่างบุคลากร นิสิต/นักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนขับร้องตะวันตก 4) การพัฒนาตนเองของอาจารย์ผู้สอนในด้านการขับร้องและการสอนขับร้อง 5) ส่งเสริมการวิจัยทางดนตรีศึกษา โดยเฉพาะศาสตร์ในด้านการขับร้องตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับ Office of the National Economics and Social Development Council (2019) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ที่มีเป้าหมายสร้างสังคมไทยให้ก้าวไปสู่สังคมในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดการความรู้ที่ดี ให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพสถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน อีกทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาขับร้องตะวันตกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นแนวทางที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการขับร้องให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี หากนำแนวทางนี้ไปใช้กับกลุ่มประชากรอื่น เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียน หรือกลุ่มปฐมวัย ควรเลือกประยุกต์ใช้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มวัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนากาการจัดการเรียนการสอนทักษะดนตรีระดับอุดมศึกษาในด้านการขับร้อง หรือด้านเครื่องดนตรีอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาการสอนเพื่อส่งเสริมการสอนขับร้องให้แก่กลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนและกลุ่มเด็กปฐมวัย โดยต้องประยุกต์ขั้นตอนในรูปแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มอายุนั้น

References

- Arkasuwan, L. (2018, 9 October). Withī sōṅ khaprōṅ tawantok khoṅ sathāban ‘udomsuksā nai prathēt Thai [Teaching Method of Western Vocal Course in Higher Education Academies in Thailand]. Instructor, Faculty of Music and Performing Arts, Burapha University, [Interview].
- Getput, T. (2015). *Kān sūphōṭ dontri phūā phatthana khunnaphāp chīwit tān nāōkhīt khoṅ khrūdutsadī Banomyong* [An Analysis of Music for Developing the quality of life according to Doochsadee Banomyong's concepts] (Master of education thesis). Chulalongkorn University, Thailand.
- Houyhongthong, S. (2016). *Kānsuksā kānphatthana thaksa dān kān rōṅphlēṅ khoṅ sinlapin nai khāi mōnō miosik* [Education to Develop Singing Skills of Artists in Mono Music]. *VRU Research and Development Journal*, 11(3), 341-348.
- Kemasingki, P. (2018, 10 August). Withī sōṅ khaprōṅ tawantok khoṅ sathāban ‘udomsuksā nai prathēt Thai [Teaching Method of Western Vocal Course in Higher Education Academies in Thailand]. Instructor, College of Music, Mahidol University, [Interview].
- Knowles, M. S. (1995). *Designs for Adult Learning*. Los Angeles: Alexandria, Va. : ASCD.
- Knowles, M. S. (1984). *Self-directed learning: A neglected species*. Houston: Gulf Publishing Company.
- Knowles, M. S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy*. New York: The Adult Education Company.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2019). *Yutthasāt chāt raya yīsip pī PhōṭSō. 2019 - 2037* [The 20-Year National Strategy from 2019- 2037]. Retrieved November 2019, from <http://nscr.nesdb.go.th>
- Tiwtong, D. (2019, 3 February). Withī sōṅ khaprōṅ tawantok khoṅ sathāban ‘udomsuksā nai prathēt Thai [Teaching Method of Western Vocal Course in Higher Education Academies in Thailand]. Instructor, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, [Interview].

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะของซิมป์สัน Development of learning activities for Thai music of Mathayomsuksa 2 students according to Simpson's skills development

ปัญญา ไช้พรมราช¹ และ ธนกร เฟ่งศรี²

Panya Khaiphrommarat¹ and Thanaporn Bhengsri²

Article History

Received : January 6, 2020

Revised : June 15, 2020

Accepted : June 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทยตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน จำนวน 10 แผน ผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรายแผน อยู่ระหว่าง 4.04-4.56 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.30 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อตั้งแต่ 0.45-0.67 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 3) แบบประเมินบันทึกการเล่นดนตรีไทย มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และประเมินความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ E_1/E_2 และการคำนวณดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.60/84.73 จากเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันมีค่าเท่ากับ 0.7746 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 77.46 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เปิดโอกาสให้ซักถามร่วมแสดงความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนชอบที่ได้แสดงความคิดริเริ่ม และนักเรียนชอบที่ได้เรียนผ่านการพูด ฟัง และปฏิบัติ ตามลำดับ

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีไทย ; ความพึงพอใจ ; ซิมป์สัน ; ดัชนีประสิทธิผล

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Graduated Student in Master of Music, College of Music, Mahasarakham University

² อาจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Lecturer, College of Music, Mahasarakham University

ABSTRACT

The purposes of research were 1) to develop Thai music learning activities of secondary school students, year two, 2, as following to the concept of Simpson's practical skills development with efficiency, in accordance to the criteria 80/80 2) to find the effectiveness index of organizing learning activities of Thai music as following to Simpson's practical skills development Of Mathayom Suksa 2 and 3) to study the satisfaction of Mathayom Suksa 2 students who learned by learning activities, according to developing Simpson's practical skills. The sample group used in this research was Mathayom Suksa 2, 24 students. The tools used in this research are : 1) Learning plan, according to the concept of Simpson's 10 practical skills development. The quality assessment and appropriateness of the learning plan have the average of each plan which is between 4.04 - 4.56, with the overall average 4.30. 2) Learning achievement test of Ankhalung Band, 30 items, with the power of discrimination from 0.45 - 0.67 and the confidence of the whole test is 0.85. 3) Assuring/ Evaluating form for recording Thai musical playing has a consistency index of 1.00 and 4) The satisfaction of students studying according to the concept of developing Simpson's practical skills has consistency index between 0.67 - 1.00. Data collection was a single group which has Test before and after learning with the learning plan according to the concept of developing Simpson's practical skills. Test before learning by using the achievement test and assess the satisfaction with the satisfaction questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, analysis of the efficiency of E_1/E_2 and Finding the effectiveness index (E.I.).

The results of the study were as follows: 1) Learning plan according to Simpson's practical skills development have an efficiency of 83.59 / 84.72 from the standard 80/80 2) The effectiveness index of the art learning management plan according to Simpson's practical skills development, is equal to 0.7746 which accounted for 77.46 percent and 3) Students studying with the art learning plan according to Simpson's practical skills development were satisfied at the highest level. When considering each item, it was found that giving the opportunity to ask questions has the highest mean, followed by students who have creative thinking and students are like to speak like to learn music through speaking, listening and performing respectively.

Keywords : Thai Music Learning Activities ; Satisfied ; Simpson's ; Effectiveness Index

บทนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 24) (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ซึ่งในประเทศไทยนั้น นับเป็นชาติหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีวัฒนธรรมประเพณีอันงดงาม มีดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะมีความประณีตงดงาม อันเกิดจากองค์ประกอบ

ที่เกิดจากการใส่ใจทุกรายละเอียดของการสร้างสรรค์ แต่ด้วยสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีทั้งช่วงรุ่งเรืองและช่วงเสื่อมถอย ทำให้ดนตรีไทยมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเสื่อมถอยหากขาดการอนุรักษ์ และการสืบสานที่เป็นรูปธรรมแบบยั่งยืน Suksathikan (2009) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวชี้วัดที่ 2 อ่าน เขียนร้องโน้ตไทย และโน้ตสากลที่มีเครื่องหมายแปลงเสียง ตัวชี้วัดที่ 4 ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง ตัวชี้วัดที่ 6 ประเมินพัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเองหลังจากการฝึกปฏิบัติมาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า

ของคนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ตัวชี้วัดที่ 2 บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรมและเหตุการณ์ ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของคนตรีในประเทศไทย จาก หลักสูตรและตัวบ่งชี้ที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น พิจารณาได้ว่าหน่วยงาน ทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุให้ หลักสูตรสถานศึกษาต้องมีสาระการเรียนรู้ดนตรี โดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีกิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้าน อารมณ์ และปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักและเห็นคุณค่า ของศิลปวัฒนธรรมของชาติ ปัจจุบันยุคของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็วทำให้เกิดการหลงไหลทางวัฒนธรรม คนตรีไทยจึง ไม่ค่อยได้รับความนิยมกับหมู่เด็กและวัยรุ่น เมื่อเทียบกับดนตรีหรือ การแสดงของชาวต่างชาติด้วย ข้อจำกัดของการฝึกหัดที่ดนตรีไทย มีมาตรฐานที่ค่อนข้างเคร่งครัด การสร้างบรรยากาศในการเรียน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องอาศัยแนวคิดหรือรูปแบบ การสอนใหม่ๆ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทางด้านทักษะพิสัย เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการ ปฏิบัติการ การกระทำหรือการแสดงออกต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ หลักการหรือวิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย หรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนา ทางด้านนี้ที่สำคัญ คือรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน Simpson and Brown (1977) โดยซิมป์สันระบุว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับ พัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสาน การทำงานของกล้ามเนื้อ หรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความ ซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลายๆ ส่วนการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้อง มีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนา ได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะเกิดความ ถูกต้องความคล่องแคล่วความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความ คงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถพิจารณาได้จาก ความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ โดยวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ ช่วยให้ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหว หรือ การประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความชำนาญ (Khemmani, 2010)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนนักเรียนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วงอังกะลุง พบว่านักเรียนมีความสนใจน้อย ไม่ตั้งใจปฏิบัติและ เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับการฝึกหัดฝึกซ้อมและการบรรเลงที่เป็นมาตรฐาน จะมี หลักในการปฏิบัติเคร่งครัดเพื่อรักษารูปแบบของการบรรเลงดนตรีไทย

ที่เป็นมาตรฐานไว้ ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกหัดให้ผู้เรียนจึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับครูผู้สอนว่าจะทำ อย่างไรให้ผู้เรียนเรียนรู้เพราะเห็นคุณค่ามิใช่เรียนเพราะถูกบังคับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงธรรมชาติของวิชา และ วัยของเด็กที่ต้อง เสริมแรงและวางรูปแบบกิจกรรมอย่างไรให้มี ทั้ง ความสุข สนุกสนาน โดยยังคำนึงถึงรูปแบบ มาตรฐานตาม กระบวนการทางดนตรีไทย เพราะปัญหาที่พบคือเมื่อเด็กไม่สามารถ ปฏิบัติกิจกรรมได้ตามที่ตั้งใจไว้ ก็จะเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดความมั่นใจในตนเอง จนสุดท้ายก็จะขาดความสนใจในวิชาเรียน ไปในที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่นิยมนำมาใช้ในด้านปฏิบัติ ซึ่งในวงการศึกษาด้านดนตรีผู้ศึกษา ด้านการสอนปฏิบัติดนตรีนิยมนำการสอนดนตรีที่ได้ผลแล้ว มาศึกษาเพิ่มเติม เช่น การสอนดนตรีของโคดาเย การสอนดนตรี ของดัลโครซ และการสอนดนตรีของออร์ฟ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ารูปแบบ การสอนปฏิบัติอื่นๆ ที่มีขั้นตอนวิธีการและการเน้นทักษะปฏิบัติ จะสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้ จึงได้ศึกษา แนวคิดการพัฒนาทักษะของซิมป์สัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้น การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านการปฏิบัติ มีขั้นตอน และการแสดงออกอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อใช้แก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อรายวิชาดนตรีและรายวิชาอื่นๆ ที่มีการจัดการเรียน การสอนปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทาง ในการวางแผนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพของผู้เรียนเพื่อประโยชน์สูงสุด ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

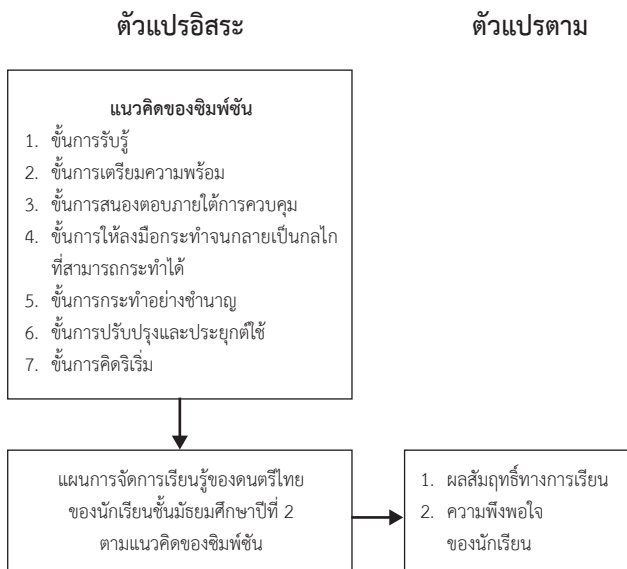
1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของคนตรีไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดแนวคิดการพัฒนาทักษะ ปฏิบัติของซิมป์สัน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ดนตรีไทยตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ ซิมป์สันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะ ปฏิบัติของซิมป์สัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของ Simpson and Brown (1977) พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติให้ได้ผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์ จำเป็นต้องทำตามขั้นตอน และมีรูปแบบที่ชัดเจน

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพระบาทนาสิงห์พิทยาคม อำเภอรันทนาปี จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 2 ห้อง โดยแบ่งเป็นห้อง 2/1 จำนวน 26 คน ห้องที่ 2/2 จำนวน 24 คน รวมนักเรียนทั้งหมด 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนพระบาทนาสิงห์พิทยาคม อำเภอรันทนาปี จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 นักเรียนทั้งหมด 24 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อหาคุณค่าขั้นประสิทธิผล และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ทั้งหมดจำนวน 10 แผน รวม 40 ชั่วโมง

เป็นการปฏิบัติจำนวน 7 แผน 30 ชั่วโมง โดยบทเพลงที่กำหนดไว้ ได้แก่ โหมโรงบูเชินซอก ลาวเสียงเทียน ระบำเทพบันเทิง และ โหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง โดยมีการประเมินการเล่นดนตรีไทยและการทดสอบย่อยหลังแผน มีสัดส่วน 50 : 50 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากการประเมินแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ค่า IOC รายแผนอยู่ระหว่าง 4.04 ถึง 4.56 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวงอังกะลุง เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการของเบรนนัน ตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.67 ค่าความเชื่อมั่น (rcc) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett เท่ากับ 0.85 และแบบประเมินบันทึกการเล่นดนตรีไทย มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจตามมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) แบบ 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินการเล่นดนตรีไทย ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2561 เป็นเวลา 40 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดแล้วทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินการเล่นดนตรีไทยชุดเดิม และประเมินความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน โดย E_1 วิเคราะห์จากการประเมินการเล่นดนตรีไทยและการทดสอบย่อยหลังแผน มีสัดส่วน 50 : 50 และ E_2 วิเคราะห์จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (Nuangchaler, 2017)

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน โดยใช้สูตร E.I. (Nuangchalern, 2017)

3. วิเคราะห์หาค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.60/84.73 ดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

จำนวนผู้เรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) (80 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
24	66.88	2.51	83.60

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_2)

จำนวนผู้เรียน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) (30 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
24	25.42	1.53	84.73

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน

จำนวนผู้เรียน	E_1 / E_2		
	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
24	66.88/25.42	2.51/1.53	83.60/84.73

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัด

การเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีค่าเท่ากับ 0.7746 คิดเป็นร้อยละ 77.46 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน

การจัดการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		E.I.
			ก่อน	หลัง	
ตามแนวพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน	24	30	232	610	0.7746

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ที่เปิดโอกาสให้ซักถามร่วมแสดงความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนชอบที่ได้แสดงความคิดเห็นริเริ่ม และนักเรียนชอบที่ได้เรียนผ่านการพูด ฟัง และปฏิบัติตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.60/84.73 ซึ่งหมายความว่าจัดการการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียนเฉลี่ยร้อยละ 83.60 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนเฉลี่ย 84.73 ถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งจากผลการวิจัยข้างต้น 80 ตัวแรก (E_1) คือ การประเมินการเล่นดนตรีไทยและการทดสอบย่อยหลังแผน มีสัดส่วน 50 : 50 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.60 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.73 ถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ซึ่งมีค่า S.D. ของ E_1/E_2 เท่ากับ 2.51/1.53 ซึ่งหมายความว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ E_1 เท่ากับ 2.51 และ E_2 เท่ากับ 1.53 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 3.75/6.01 ซึ่งต่ำกว่า

10 หมายถึงระดับคุณภาพการสอนดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuachanat (2015) พบว่า รูปแบบการเรียนรู้พลศึกษา ด้านทักษะปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่นำแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันและรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของ Harrow (1972) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 76.47/76.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaisiri (2018) พบว่า ชุดการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันเรื่อง การร้อยลูกปัดวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 95.03/81.33 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้อบรมนักเรียนได้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ เรื่องวงอังกะลุง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัด การเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ ซิมพ์สัน มีค่า เท่ากับ 0.7746 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.46 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Chuachanat (2015) พบว่า รูปแบบการเรียนรู้พลศึกษา ด้านทักษะปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่นำแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน และรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.7633 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้า 0.7633 หรือคิดเป็นร้อยละ 76.33 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pholchan (2015) ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะ ตามหลักการของเดวิสร่วมกับเทคนิค STAD บนพื้นฐานหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ และทักษะการเขียนภาพระบายสีมีค่าเท่ากับ 0.62, 0.94 และ 0.67 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ตามแนวคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.57 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.59 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อ ที่นักเรียนเกิดความพึงพอใจมากที่สุดอันดับแรก คือ การเปิดโอกาส ให้ซักถามร่วมแสดงความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.83 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 อาจเนื่อง มาจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะด้านปฏิบัติของซิมพ์สัน มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นของตนเอง และสามารถแสดงความสามารถของตน ออกมาได้อย่างอิสระ ซึ่งตรงกับขั้นตอนที่ 6 ของแนวคิดการพัฒนา

ด้านทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน เป็นขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และ ประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่างๆ อันดับสอง คือ นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้แสดงความคิดริเริ่มโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.75 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.53 อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ และสามารถแสดงความคิดเห็นและวิธีการของตนในการที่จะปฏิบัติ ร่วมกันกับเพื่อนๆ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความ สนุกสนานในการปฏิบัติ อันดับสามนักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียน ผ่านการพูด ฟัง และปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.71 และ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46 ซึ่งอาจเนื่อง มาจากการจัดการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้สอนและ ผู้เรียนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจมากขึ้น เช่น การท่องโน้ตเสียง สูงต่ำสลับกันและปฏิบัติด้วยเครื่องดนตรีกับเพื่อนๆ โดยมีการ แลกเปลี่ยนบทเพลงและสลับกันไปมาทำให้เกิดความสนุกสนาน ในการเรียนรู้มีผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับ Chuachanat (2015) ซึ่งกล่าวว่า การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ มีกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายเป็นระบบตามขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนก็มีกิจกรรม ที่น่าสนใจ มีความแปลกใหม่จากที่เคยเรียนมา ผู้เรียนจะมีความ สนุกสนานเพราะได้ฝึกปฏิบัติและได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและ เรียนรู้ด้วยตนเอง ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ นำเอาความรู้ที่ได้เรียน มาใช้จริงตามสถานการณ์ที่กำหนด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติ ได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Prontadavit (2017) ซึ่งกล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่เพียงเฉพาะเนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอ แต่ควรออกแบบการจัดการ เรียนรู้โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายเหมาะสม กับผู้เรียน เนื้อหาทฤษฎี และบริบทของชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวา และสนใจเรียนทำให้ไม่เบื่อหน่าย จะส่งผล ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน จัดจำเนื้อหา ได้นาน และสามารถ เรียนรู้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะของซิมพ์สันรายวิชาดนตรี สถานศึกษาควรมีความพร้อม ในด้านอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนด้านดนตรี เช่น อุปกรณ์ และเครื่องดนตรีที่เพียงพอต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถลงมือ ปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง

2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรศึกษาแผนการสอน วิดีโอ โน้ตเพลง ในแผนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อม และตัวผู้สอนเองที่ต้องศึกษาเนื้อหาบทเรียน อาจมีการลงมือปฏิบัติก่อนเพื่อที่จะสามารถแนะนำผู้เรียนได้

3. ควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ความพร้อมของห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ในเนื้อหาดนตรีไทยระดับชั้นอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาวิธีสอนทักษะปฏิบัติตามแนวพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ในการเรียนดนตรีประเภทอื่นๆ

References

- Chaisiri, K. (2018). Kānphatthana chut kānsōṅ doī chai rūpbāp kānsōṅ thaksa patibat khōṅ 'ong kān rōj lūṅpat wichān ngān 'āchīp læ theknōlōyī samrap nakriān chan prathomsuksā pī thī hā rōngriān wat 'āng kǎo (chīp pān kham) (Development of Teaching Package by Teaching Technology and Skill Teaching Method for Prathom Suksa 5 Students at Wat Ang Kaew School (jeeb parnKham). *Silpakorn Education Research journal*. 10(1), 179.
- Chuachanat, Y. (2015). Kānphatthana rūpbāp kān riānrū phalasuksā dān thaksa patibat samrap nakriān chan matthayommasuksā pī thī sām (The development of physical education learning model on practical skills For mathayomsuksa 3). *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*. 21(2), 236-246.
- Harrow, A. J. (1972). *A taxonomy of the psychomotor domain : A Guide for Developing Behavioral Objectives*. New York : David McKay.
- Khemmani, T. (2010). *Sat kānsōṅ 'ongkhwāmru phūā kānchat krabūān kān riānrū thī mī prasitthiphāp*. (Teaching method knowledge for efficient learning process management). Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.
- Krasuangsuksathikan. (2009). *Laksut kǎn klāng kānsuksā naphūn thān Phutthasakkarat sōṅphanharōjhasip 'et* (Foundation course, basic education, 2008). Bangkok : Printing House Agricultural Cooperative Assembly of Thailand.
- Nuangchalern, P. (2017). *Wichai kān riān kānsōṅ*. 3rd ed. Bangkok : Chulalongkorn University Printing.
- Pholchan, S. (2015). Kānphatthana khwāmkhīt sāngsan khwāmrapphitchōp læ thaksa kān khīān phāp rabaīsī doī chai chut fuk thaksa kān khīān phāp rabaīsī pōttōe tām lakkān khōṅ dē wīrawa makap theknik STAD bon phūnthān lak pratyā khōṅ sēthakit phōphīāng klum sārā kān riānrū sinlapa chan matthayommasuksā pī thī sām (Development of creative thinking, responsibility, and writing skills using posters, training on drawing and painting skills in accordance with Davies' principles and STAD techniques based on the sufficiency economy philosophy Art learning group for Mathayomsuksa 3). *Sakon Nakhon Graduate Studies Journal Rajabhat University*. 12(59), 51-62.
- Prontadavit, N. (2017). Kānphatthana kānchatkān riānrū chōēng ruk nai wichān chatkān riānrū (Proactive development of learning management in learning management). *Rajamangala University of Technology Krungthep Research Journal*. 11(1), 85-94.
- Simpson, R. D. & D. K. Brown. (1977). Validating Science Teaching Competencies Using the Delphi : Method. *Science Education*. 61(6), 211-213.

การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูร ผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี

The Perceived Aesthetics Value of Art and Recognizing the Importance of Waterfront Community Chantaboon through the Perceived Experience by the Community and Tourist as the Major Attractions of Chanthaburi

ธนวัฒน์ กันภัย¹ และ เบญจพร ประจง²

Thanawat Kanpai¹ and Benchaphon Prachong²

Article History

Received : April 24, 2020

Revised : June 25, 2020

Accepted : July 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ และการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี 2) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร จำนวน 300 คน ผู้ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร จำนวน 20 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมมีความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ ด้านจุดมุ่งหมาย นำเสนอวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและการผสมผสานวัฒนธรรมของคนในชุมชน ด้านการบริหารจัดการคนในชุมชนมีส่วนเสริมสร้างสุนทรียภาพให้คงอยู่ ด้านกลุ่มเป้าหมาย คือนักท่องเที่ยวทุกคนโดยชุมชนต้องสร้างให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้คุณค่าความงาม ด้านรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม และแสดงเอกลักษณ์ของชุมชน มีความงามที่สัมพันธ์สอดคล้องกันเพื่อสะท้อนจุดเด่นที่ชุมชนเคยเป็นมาและจะเป็นต่อไปในอนาคต ด้านการสร้างสรรค์ เน้นวิถีชีวิตกับสร้างแหล่งเรียนรู้จากพื้นที่เดิม จัดทำแผนที่ชุมชนที่ครอบคลุมและน่าสนใจ โดยสื่อที่นำมาใช้มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เกิดซึ่งสุนทรียภาพ

คำสำคัญ : การรับรู้คุณค่า ; สุนทรียภาพ ; แหล่งท่องเที่ยว ; ชุมชนริมน้ำจันทบูร

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Rambhai Barni Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Science, Rambhai Barni Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the value of artistic aesthetics and important recognition of Chanthaboon waterfront community as major tourist attraction in Chanthaburi through perceived experiences of the community residents and tourists 2) to investigate the tourism management's guidelines for supporting the artistic aesthetics. The samples were 300 tourists who visited Chanthaboon waterfront community, 20 Chanthaboon waterfront residents and entrepreneurs together with 3 cultural experts. The research instruments were including close ended questionnaires, rating scale and open-ended interviews. The general data and opinion on perceived value of samples were analyzed by using the descriptive statistics; percentage, mean and standard deviation. The analysis was used for interviews' data.

The results of this research found that 1) tourists and cultural experts showed the highest perceived values of artistic aesthetics and important recognition of Chanthaboon waterfront community as major tourist attractions in Chanthaburi through perceived experiences of the community residents and tourists along with Chanthaboon waterfront residents and entrepreneurs revealed at the high level, 2) the tourism management guidelines for supporting the artistic aesthetics were revealed in the various aspects. The presentation on the traditional ways of community residents' lives is shown in the objective aspect. In term of administrative management, the residents should be a part to strengthen and conserve the community aesthetics. The target group suggests that the community to stimulate the tourists in the Chanthaboon waterfront community for recognizing its important value. In the form aspect, the activities should be related to life style and surrounding. Also, the residents should acknowledge the community unique linked to the reality of community to display and remain the history of community. For creative aspect, it should be focused on the life styles of community residents, more learning resource managements to make a system of tourism management, creation of completing community map which is easy to understand and interesting by using the media related to the community environment to form the aesthetics.

Keywords : The Perceived Value ; Aesthetics ; Tourist Attraction ; Waterfront Community Chantaboon

บทนำ

การรับรู้คุณค่าทางความงามเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนสามารถรับรู้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 Royal Academy (2013) ให้ความหมายว่าสุนทรียภาพ คือ ความงามในธรรมชาติหรืองานศิลปะที่แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจและรู้สึกได้ สอดคล้องกับ Sunpongri (2011) ที่กล่าวว่า สุนทรียภาพ หมายถึงความรู้สึกโดยธรรมชาติของคนเราทุกคน ซึ่งรู้จักค่าของวัตถุที่งาม ซึ่งประสบการณ์ทางสุนทรียภาพนั้นแตกต่างจากประสบการณ์ทั่วไป โดยต้องมีการสะสมประสบการณ์ การฝึกฝน เพื่อให้เกิดการรับรู้ในความงาม ทำให้แต่ละคนจะสามารถรับรู้ความงามได้ต่างกัน เช่น ความงามทางศิลปะ ศิลปะ มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก มีส่วนช่วย

เสริมสร้างจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น ได้แก่ 1.วิจิตรศิลป์ ประกอบด้วยจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม, วรรณกรรม และคีตกรรม 2.ประยุกต์ศิลป์ประกอบด้วย พาณิชยศิลป์ มัณฑนศิลป์ ทัศนศึกษา ศิลปะ และการออกแบบ ล้วนเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางสุนทรียภาพทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจ และเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้สึทางด้านความงาม นับว่าเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน โดยจะมีระดับความแตกต่างกันในการแสดงออก

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรและสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย มีความสำคัญการท่องเที่ยว ระดับประเทศมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เช่นชุมชนริมน้ำจันทบูร ตั้งอยู่บนถนนสุขาภิบาล ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีอายุเก่าแก่ ในอดีตมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เป็นแหล่ง

ศูนย์การค้า มีท่าเทียบจอดเรือค้าขายหลายแห่ง เป็นศูนย์กลางการเดินทางและพาณิชย์ เป็นย่านที่มีผู้คนอาศัยอยู่หลากหลายมีการผสมผสานวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมไทย จีน และญวน แสดงออกผ่านการแต่งกาย ภาษาพูด พิธีกรรม การแสดงทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่เป็นต้น ปัจจุบันนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ความงามผ่านศิลปะประกอบสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างที่มีความเฉพาะได้เกือบตลอดถนน ส่วนใหญ่มีอายุเก่าแก่ราว 100 ปีขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นบ้านไม้แบบไทยหลังคาทรงปั้นหยา เรือนแถวไม้ชั้นเดียวหรือสองชั้น บ้านแบบจีนที่มีสถาปัตยกรรมโดดเด่น บ้านตึกทรงยุโรป อาคารแบบตึกฝรั่ง ที่มีทั้งลวดลายการแกะสลักแบบไทย แบบจีน แบบฝรั่งเศส และแบบผสมผสาน เช่น ระบายชายคาไม้ฉลุแบบขนมปังขิง ช่องลมไม้ฉลุลายเถาดอกไม้ ราวระเบียงเหล็กหล่อลวดลายสวยงาม ระบายชายคาด้วยสังกะสี ฉลุลายไทยใหญ่ ลูกกรงหน้าต่างไม้ฉลุลายจีน ซึ่งแต่ละบ้านจะออกแบบลวดลายแตกต่างกัน (Chatmalai, 2013) นอกจากนี้ยังมีวัดไทย วัดจีน และวัดคาทอลิกที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบกอธิคภายในประดับด้วยกระจกสีสวยงาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชุมชนริมน้ำจันทบูร มีศิลปวัตถุที่มีความงดงามจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่หลากหลายก่อให้เกิดรูปแบบศิลปกรรมที่มีเอกลักษณ์แสดงออกซึ่งสุนทรียภาพทางศิลปะอย่างชัดเจน ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยคำสำคัญ คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมผ่านประสบการณ์ตรงกับเจ้าของวัฒนธรรม หากพื้นที่หรือชุมชนใดมีคุณสมบัติดังกล่าว นับว่ามีความพร้อมจะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Wisutthilak, Palakul and Decharak, 2013) การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ และการตระหนักถึงสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งจะทราบถึงจุดแข็งในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในการเห็นคุณค่าความงามทางศิลปะอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเกิดความซาบซึ้งใจในที่สุด

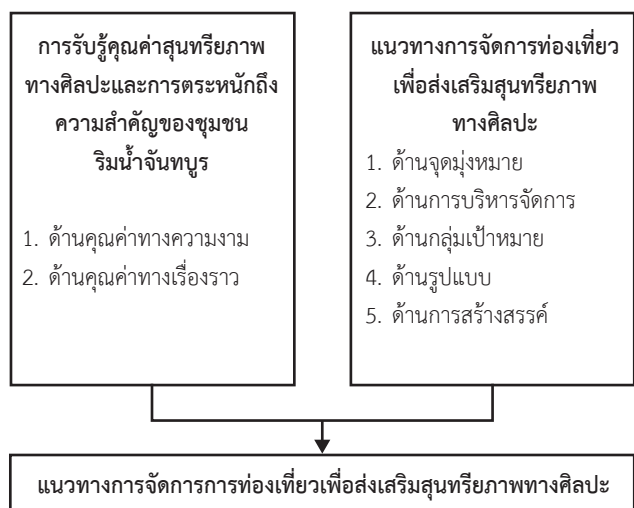
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ และการตระหนักถึงสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ประเภทปรัชญาประยุกต์ (Applied Philosophy) มีการนำหลักปรัชญาบริสุทธิ์ (Pure Philosophy) มาใช้บ้าง ในการสอบสวน (Inquiry) วิเคราะห์ (Analysis) และการวิจัย (Research) เกี่ยวกับปัญหาสุนทรียภาพทุกแง่มุมที่มาจากผลของแหล่งกำเนิด 2 แหล่งด้วยกัน คือ 1. สุนทรียภาพจากธรรมชาติ 2. สุนทรียภาพจากผลงานศิลปะทุกสาขา (Sunpongtri, 2011) และทฤษฎี การรับรู้คุณค่า ซึ่งเป็นการรับรู้ที่เกิดจากประสบการณ์สัมผัสหรือของจิตสร้างการเข้าใจเมื่อได้เห็น ได้ยิน เป็นการรับรู้โดยตรง ไม่ผ่านกระบวนการคิด ในทางจิตวิทยาคือการรับรู้สิ่งเร้า เป็นการเกิดกระบวนการที่ทำให้เป็นระบบ เป็นทฤษฎีสัญชา (Theories of Perception) (Sunpongtri, 2011) ซึ่งการรับรู้ความงามทางศิลปะในงานวิจัยนี้จะเลือกใช้การรับรู้ทางด้านคุณค่าทางความงาม และด้านคุณค่าทางเรื่องราว นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และสรุปเป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวชมชนรมน้ำจันทบูรซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยต้องการทราบการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เนื่องจากไม่รู้จำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอน จึงใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาจึงทำให้เก็บได้จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 75 โดยมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บทั้งหมดแล้ว

ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชมชนรมน้ำจันทบูร ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสุ่มจากผู้ที่พักอาศัยย่านชมชนรมน้ำจันทบูร ผู้ประกอบการที่เปิดร้านค้าขายของทั้งอุปโภคและบริโภค เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่อาศัยและใช้ชีวิตในชมชนทำให้คลุกคลีกับวิถีชีวิตที่สืบทอดส่งต่อรุ่นต่อรุ่น ซึ่งคนที่อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนพื้นถิ่นที่ส่งผ่านวิถีชีวิตมาอย่างยาวนานทำให้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะเข้าใจและรับรู้สุนทรียภาพของชมชนได้เป็นอย่างดี จำนวน 20 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาชมชน 1 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาชมชน 2 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยประจำท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี โดยสำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถือได้ว่าเป็นการประสานและพัฒนาด้านวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งชมชนรมน้ำจันทบูรอย่างต่อเนื่อง ทำให้รู้เข้าใจ และเชี่ยวชาญด้านการจัดการวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เก็บข้อมูลทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชมชนรมน้ำจันทบูร และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Checklist) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชมชนรมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของ

จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยการรับรู้คุณค่าในสองด้าน คือ ด้านคุณค่าทางความงาม และด้านคุณค่าทางเรื่องราว โดยผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน ในส่วนของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชมชนรมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC ได้เท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

2. แบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากผู้ที่พักอาศัยและประกอบธุรกิจย่านชมชนรมน้ำจันทบูร และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-end) ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชมชนรมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากข้อคำถามสรุปเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ด้านรูปแบบ และด้านการสร้างสรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองในวันเสาร์ และวันอาทิตย์ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับผู้ที่พักอาศัยและประกอบธุรกิจย่านชมชนรมน้ำจันทบูร และผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปและอภิปรายผลในประเด็นหลัก จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว
ผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูรและผู้เชี่ยวชาญ

ด้านวัฒนธรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และ
ในส่วนของความคิดเห็นมีผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสรุปความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูร
ผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจันทบุรี

ประเด็นความคิดเห็น	นักท่องเที่ยว (N=300)			ผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจ (N=20)			ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม (N=3)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านคุณค่าทางความงาม									
1.1 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความสวยงามน่าท่องเที่ยว	4.44	0.75	มากที่สุด	4.60	0.66	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงาม	4.08	0.88	มาก	3.15	0.96	ปานกลาง	3.33	0.47	ปานกลาง
1.3 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีงานสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม	4.62	0.56	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีสภาพแวดล้อมทางเดินที่มีความสวยงาม	4.12	0.86	มาก	3.45	0.86	มาก	4.33	0.47	มากที่สุด
1.5 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีการตกแต่งชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างสวยงาม	4.15	0.84	มาก	3.25	0.83	มาก	3.33	0.47	ปานกลาง
1.6 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดโบสถ์ที่มีความสวยงาม	4.13	0.83	มาก	4.20	0.81	มาก	3.33	0.47	ปานกลาง
1.7 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดเขตร้านบุญญารามที่มีความสวยงาม	4.17	0.85	มาก	4.05	0.86	มาก	4.33	0.47	มากที่สุด
1.8 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าตัวเอี้ยที่มีความสวยงาม	4.11	0.85	มาก	3.90	0.77	มาก	4.33	0.47	มากที่สุด
1.9 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าแม่กวนอิมที่มีความสวยงาม	4.07	0.85	มาก	4.05	0.86	มาก	3.67	0.47	มาก
1.10 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าที่ตลาดล่างที่มีความสวยงาม	4.11	0.80	มาก	4.05	0.86	มาก	3.33	0.47	ปานกลาง
1.11 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดจันทารามที่มีความสวยงาม	4.17	0.79	มาก	3.90	0.77	มาก	3.33	0.47	ปานกลาง
1.12 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีอาสนวิหารพระนางมาเรียปฏิสนธิ์ที่มีความสวยงาม	4.45	0.63	มากที่สุด	4.70	0.64	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.13 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าพ่อสรวบที่มีความสวยงาม	4.11	0.88	มาก	3.15	0.96	ปานกลาง	3.33	0.47	ปานกลาง
1.14 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีการจัดการชุมชนได้อย่างสะอาดสวยงาม	3.26	0.94	ปานกลาง	4.60	0.66	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.15 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีบรรยากาศที่เป็นมิตรปลอดภัยน่าท่องเที่ยว	4.44	0.62	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ด้านคุณค่าทางความงาม	4.16	0.79	มากที่สุด	4.05	0.75	มาก	4.11	0.31	มาก
ด้านคุณค่าทางเรื่องราว									
2.1 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	4.54	0.56	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา	4.54	0.58	มากที่สุด	4.65	0.65	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
2.3 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี	4.64	0.55	มากที่สุด	4.45	0.74	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
2.4 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง	4.23	0.75	มากที่สุด	4.30	0.71	มากที่สุด	4.33	0.47	มากที่สุด
2.5 ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในชุมชน	4.65	0.55	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ด้านคุณค่าทางเรื่องราว	4.52	0.57	มากที่สุด	4.62	0.56	มากที่สุด	4.73	0.28	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.34	0.59	มากที่สุด	4.34	0.65	มากที่สุด	4.42	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ชุมชนริมน้ำจันทบูรต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและ
การตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่าน
ประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวในฐานะ
แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรีรวมทุกด้านเท่ากับค่าเฉลี่ย

ความคิดเห็นของผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำ
จันทบูร มีผลรวมทุกด้านเท่ากับ 4.34 ระดับความคิดเห็นอยู่
ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน
วัฒนธรรม รวมทุกด้านเท่ากับ 4.42 ระดับความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

2. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปและอภิปรายผลในประเด็นหลัก และจัดกลุ่มตามเนื้อหาการสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมายด้านการบริหารจัดการ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ด้านรูปแบบ และด้านการสร้างสรรค์ โดยด้านจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ นำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ถ่ายทอดการผสมวัฒนธรรมทั้งไทย ญวน จีน อย่างลงตัว สะท้อนเรื่องราวความเป็นมาการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ด้านการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุนทรียภาพของชุมชนให้คงอยู่ ต้องมีแนวคิดมุมมอง ทศนคติความงามทางสุนทรียภาพที่ไปด้วยกัน ด้านกลุ่มเป้าหมาย คือนักท่องเที่ยวทุกคนที่มาท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูร ชุมชนสร้างให้นักท่องเที่ยวรับรู้คุณค่าความงาม ทั้งด้านสถาปัตยกรรมอาคาร สิ่งก่อสร้าง และคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่แสดงผ่านวิถีชีวิต ด้านรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม โดยดึงเอกลักษณ์จัดเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนเห็นด้วย และด้านการสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเน้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนกับสถานที่ชุมชนต้องเชื่อมั่นในบริบทที่ชุมชนเป็นและสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว โดยไม่ตามกระแส ต้องรักษาและดึงความเป็นตนเองออกมา สร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากพื้นที่เดิม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ และการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยพบว่าชุมชนริมน้ำจันทบูรมีจุดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสอย่างหลากหลายรูปแบบ เป็นการรวมกันของหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Chatmalai (2013) ที่กล่าวว่าชาวชุมชนริมน้ำสุขาภิบาลประกอบ ด้วยชาวไทยพื้นเมือง ชาวจีน และชาวนวน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงมีความสุขและสามารถรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนที่สะท้อนสุนทรียภาพได้อย่างชัดเจน กล่าวคือชุมชนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี การสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ที่สะท้อนวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันและความร่วมมือในชุมชน สอดคล้องกับ Chatmalai (2013) ที่กล่าวว่าชุมชนริมน้ำในอดีตมีการผสมผสาน 3 วัฒนธรรม คือ ไทย จีน และญวน สุนทรียภาพจึงมีความหลากหลาย นอกจากนี้คนในชุมชนมีความคุ้นชินและรับรู้ความเคลื่อนไหวของเรื่องราวต่างๆ ในชุมชน

ได้เป็นอย่างดี การมองคุณค่าความงามจึงเป็นเรื่องที่พบเห็นทุกวัน และเกิดความผูกพันมาโดยตลอด ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสร้างคุณค่าให้กับการท่องเที่ยว

2. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสรุปประเด็นจากแบบสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะคือนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ถ่ายทอดการผสมของวัฒนธรรมทั้งไทย ญวน จีน อย่างลงตัว สะท้อนเรื่องราวความเป็นมาการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Sunpongri (2011) ที่กล่าวว่าสุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความรู้สึกเชิงนามธรรมที่มีต่อธรรมชาติและผลงานศิลปะโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากสถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อาคารบ้านเรือนที่ผสมผสานวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Chatmalai (2013) ที่กล่าวว่า ด้านศิลปกรรมผู้คนที่เดินสัญจรไปมาสามารถพบเห็นศิลปะประกอบสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างได้เกือบตลอดถนน มีทั้งลวดลายการแกะสลักแบบฝรั่งเศส แบบจีน แบบไทย และแบบผสมผสานซึ่งแต่ละบ้านจะออกแบบลวดลายแตกต่างกัน คนในชุมชนยังคงรักษาสภาพเดิมไว้เพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบ้านเรือนที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบชิโนโปรตุกีส นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสความงามจากคนในชุมชนที่เป็นมิตรให้การต้อนรับ ทักทายเป็นกันเอง ทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนได้อย่างดี สอดคล้องกับ Sunpongri (2011) ที่กล่าวว่าความรู้สึกความงามที่เป็นสุนทรียภาพ ย่อมเป็นไปตามอุปนิสัย การอบรม และการศึกษาของบุคคลซึ่งเรียกรวมกันว่า รส (Test) นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่หลากหลายผ่านสถาปัตยกรรม เป็นการสร้างความประทับใจให้เกิดทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการ บริหารจัดการโดยคนในชุมชน ในการเสริมสร้างสุนทรียภาพของชุมชนให้คงอยู่ คนในชุมชนต้องมีแนวคิดมุมมอง ทศนคติความงามทางสุนทรียภาพที่ไปด้วยกัน สอดคล้องกับ Chatmalai (2013) ที่กล่าวว่ากระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมืองเก่า จะต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐ นักวิชาการ รวมถึงคนที่สนใจเข้ามาในชุมชน ที่จะร่วมกันหาทิศทางดำเนินการดำเนินชีวิตร่วมกันของคนในชุมชน เตรียมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตและ สอดคล้องกับ Sawasee (2016) ที่กล่าวว่าพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นคือการลงทุนทางการศึกษาแก่สังคม หลายแห่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้บริการสังคมได้อย่างยั่งยืน จึงไม่ควรที่รัฐจะปล่อยให้เป็นการละเลยของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นต้องเผชิญชะตากรรมแต่เพียง

ลำพัง เมื่อชุมชนมีความรู้แล้วคนในชุมชนจะร่วมมือสร้างสรรค์และจัดการท่องเที่ยวโดยเน้นสุนทรียภาพในทิศทางเดียวกันและเกิดความยั่งยืนได้ ปัจจุบันมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ ความงามต่างๆ ให้เกิดขึ้น แต่อาจไม่ได้มีส่วนในการส่งเสริมด้านความสวยงามของตัวอาคารหรือสิ่งที่จะสร้างให้ชุมชนมีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ชุมชนอาจจะต้องการผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ และพัฒนา เช่นตัวอาคารบ้านเรือนที่สะท้อนสถาปัตยกรรมในอดีตอาจจะต้องได้ผู้เชี่ยวชาญช่วยในการดูแลรักษา สอดคล้องกับ Sawasee (2016) ที่กล่าวว่าคนทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์พิพิธภัณฑ์มาตั้งแต่แรกเริ่มแต่ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นในหลายเหตุผล เช่น ใจรักเกรงวัตถุทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นจะสูญหาย ต้องการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทักษะในงานพิพิธภัณฑ์มาจากการสั่งสมประสบการณ์แลกเปลี่ยนความรู้เป็นต้น ซึ่งคนในท้องถิ่นต้องมีความต้องการและอยากจะได้ดูแลรักษา ก่อน ความร่วมมือจึงจะเกิดขึ้น

ด้านกลุ่มเป้าหมาย คือนักท่องเที่ยวทุกคนที่มาท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูร นักท่องเที่ยวต้องได้รับรู้คุณค่าความงาม ไม่ว่าจะเป็นความงามทางด้านสถาปัตยกรรมอาคารสิ่งก่อสร้างหรือคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่แสดงผ่านวิถีชีวิต สอดคล้องกับ Sawasee (2016) ที่กล่าวว่าปัจจุบันแนวโน้มการท่องเที่ยวหันมาสนใจวิถีวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่พยายามสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว เน้นความผูกพันระหว่างเจ้าของวัฒนธรรมและผู้เยี่ยมชม แนวคิดดังกล่าวเป็นการสร้างกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อรองรับการท่องเที่ยวมากขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักก็จะเกิดความรู้สึกที่ต้องรักษาดูแลการทำลายอาคารสิ่งก่อสร้างก็จะไม่เกิดขึ้น ชุมชนไม่นำไปเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นๆ เพราะแต่ละที่ย่อมมีการแสดงออกที่ต่างกัน ไม่เฉพาะความงามที่มองเห็นด้วยตา แต่หมายถึงคุณค่าทางจิตใจที่นักท่องเที่ยวจะร่วมรับรู้ได้

ด้านรูปแบบ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม โดยดึงเอกลักษณ์จัดเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนเห็นด้วย ปกติชุมชนมักจัดถนนคนเดินตามช่วงเวลา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดีดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในและต่างจังหวัด แต่อาจจะไม่ได้ไม่บ่อยนัก อีกทั้งรูปแบบยังไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ชัดเจน การจัดกิจกรรมจึงควรได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง รูปแบบที่เน้นความงามของชุมชน จัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบสร้างแหล่งเรียนรู้ให้มีชีวิต ปฏิภูมิทัศน์ สร้างทั้งความงามและความรู้ เช่นกิจกรรมออกร้านขายของที่สัมพันธ์สะท้อนวิถีชีวิตคนในชุมชนอย่างชัดเจน กิจกรรมนันทมนำเที่ยวชุมชน การจัดเวิร์คช็อป

แบบหมุนเวียนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เช่นกิจกรรมเวิร์คช็อปการทำขนมหวาน ขนมไข่ อาหารพื้นถิ่นให้นักท่องเที่ยว ชุมชนต้องปรับตัวหาจุดร่วมกัน การจัดมุมถ่ายภาพให้นักท่องเที่ยวได้บันทึกความทรงจำโดยไม่ขัดต่อสุนทรียภาพของชุมชนนอกจากจะได้รับความสุขแล้ว เมื่อนักท่องเที่ยวลงรูปในสื่อสังคมออนไลน์ ก็จะเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ได้อีกช่องทางหนึ่ง สอดคล้องกับ Sirisirisak (2016) ที่กล่าวว่าปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจเพียงว่าวัตถุจัดแสดงเป็นของจริงหรือไม่ แต่ยังมีมิติของความท้าทายหลายอย่างที่ควรคำนึงถึง อาทิ พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ในบริบททางวัฒนธรรม สังคมเดียวกับวัตถุจัดแสดงหรือไม่ การได้มาและการถือครองวัตถุจัดแสดงถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่ เป็นต้น ในส่วนของอาคารบ้านเรือนที่มีความสวยงามนั้นควรได้รับการบูรณะให้มีรูปแบบความงามที่สัมพันธ์กับรูปแบบที่ชุมชนเป็น ให้เกิดจุดเด่นที่ชุมชนเป็นมาและจะเป็นต่อไปในอนาคต มีการเสริมสื่อใหม่ในการสร้างสุนทรียภาพให้กับชุมชนเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์แบบสองภาษาหรือมากกว่า จัดจุดต้อนรับให้ข้อมูล และจัดระบบการนำชม

ด้านการสร้างสรรค์ แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูรควรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนกับสถานที่ชุมชนต้องเชื่อมั่นในบริบทที่ชุมชนเป็นและสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว โดยไม่ตามกระแส ต้องรักษาและดึงความเป็นตนเองออกมา การจัดการพิพิธภัณฑ์ที่ดี การจำลองเหตุการณ์สำคัญในอดีตในพื้นที่เดิมโดยไม่ทำลายทัศนียภาพแต่เป็นการเสริมให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น ด้านประวัติศาสตร์ การเพิ่มพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศเก่าๆ หรือมีสื่อในการนำเสนอให้ความรู้ นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงวิถีชีวิต จำลองเหตุการณ์ในอดีต จัดการระบบจัดทำแผนที่ชุมชนที่ครอบคลุมเข้าใจง่ายน่าสนใจ และมีระบบสาธารณูปโภคที่พร้อม สื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมชุมชนก็จะมีชีวิตชีวาและน่าสนใจ ในฐานะชุมชนดั้งเดิมที่เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตควบคู่กันไป นอกจากประโยชน์ด้านสุนทรียภาพแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน สอดคล้องกับ Sawasee (2016) ที่กล่าว พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นมีความสำคัญต่อสังคมไทยคือ ช่วยสร้างรายได้และส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นแหล่งบันเทิงใจ สร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน

ที่จะตระหนัก ตั้งเป้าหมาย และร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสุนทรียภาพความงามทางกายภาพ และความงามทางความรู้สึก การเป็นเจ้าภาพที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักและสามารถรับรู้ความงามที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรและส่งเสริมสุนทรียภาพเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการรับรู้ คุณค่าความงาม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่าชุมชนได้แสดงออกซึ่งคุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูร ดังนั้นคนในชุมชนจึงควรรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยวให้คงอยู่และดำเนินต่อไปตามวิถีชีวิตที่ชุมชนเป็นมา

2. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะล้วนขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นหลัก ที่มีใจพร้อมจะพัฒนาให้ชุมชนริมน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสุนทรียภาพทางศิลปะ อีกทั้งควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการสร้างการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องของการทำโครงการ หรือจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ

References

- Chatmalai, P. (2013). *Chumchon rim nam chanthabun : chut raemton khong kan funfu chumchon kao lae tuaang krabuan kan praprunng 'akhan kao* [Rimnam Chanthaboon Community: The beginning of the rehabilitation of old communities and examples The old building renovation process]. Chiang Mai : Chotana Print.
- Royal Academy. (2013). *Photchananukrom chabap ratchabanthittayasathan Phosot songphanharo hasipsi* [Royal Institute Dictionary 2011]. Bangkok : Nan Mee Book Publications.
- Sawasee, P. (2016). Setthakit phiphithaphan thongthin [Economy of the Local Museum]. Nai Issara Chusri (Editor), *Phis (Ph) Phithaphan* (Page 71-87). Bangkok : Pappim.
- Sirisirisak, T. (2016). Khosangkhet ruang khwan thae nai kan lao prawattisat nai ngan phiphithaphan [An observation on the authenticity of the history of the museum]. In Isara Chusri (Editor), *Phis (Ph) Phitphan* (Page 15-32). Bangkok : Pappim.
- Sunpongsri, K. (2011). *Sinlapa samai mai* [Modern Art]. Bangkok : The Publisher of Chulalongkorn University.
- Wisutthilak, S., Palakul, O. and Decharak, T. (2013). *Kanthongthiao chaeng sangsan* [Creative Tourism]. Bangkok : Special Area Development Agency for Sustainable Tourism (Organization Public).

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors Related to behavior Juvenile Delinquency

: Suphan Buri Juvenile and Family Court

ธนัชชนม์ แจ้งขำ¹ และ สุกัญญา อุบลเหนือ²

Thanatchon Jangkhum¹ and Sukanya Aubonnea²

Article History

Received : April 24, 2020

Revised : July 9, 2020

Accepted : July 15, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม จำนวน 98 คน ในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Chi-square

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เป็นการกระทำความผิดครั้งที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 87.80 เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 33.70 สาเหตุการกระทำความผิดส่วนใหญ่คือ คึกคะนอง ชอบความท้าทาย คิดเป็นร้อยละ 57.10 มีปัญหาครอบครัวปัญหาการเงิน คิดเป็นร้อยละ 6.10 และ 2) ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยลักษณะทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน จำแนกตามจำนวนครั้งในการกระทำความผิด

คำสำคัญ : พฤติกรรมกระทำความผิด ; การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ; ศาลเยาวชนและครอบครัว

¹ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Lecturer, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, Master's Student in management, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

ABSTRACT

The purposes of this study were to study: misbehavior of juvenile delinquency of Suphan- Buri Juvenile and Family Court 2) to understand/ examine factors effecting/motivating juvenile delinquency behavior. . The sample is juvenile offenders Juvenile and Family Court Suphan Buri Province. The research instruments used was a questionnaire consisting of 98 people during June – October The average of Item-Objective Congruence Index (IOC) was 0.92 and the Reliability index was 0.82 The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and Chi-square statistics.

The findingsas follows: 1) juvenile delinquency behavior can be shed light by statistic data that the majority of juvenile delinquency happen for the first time as representing 87.80 percent. The offense is a life and physical offense. Representing 33.70 percent. The causes of criminal problems are mostly related to challenging accounting for 57.10 percent were having a family and financial problem Accounting for 6.10 percent. 2) Social factors and emotional factors correlated with juvenile delinquency behavior classified by the number of offenses.

Keywords : Behavior Delinquency ; Juvenile Delinquency ; Juvenile and Family Court

บทนำ

เด็กและเยาวชนถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากเยาวชนจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กและเยาวชนได้รับการเอาใจใส่ให้มีความรู้ ความคิดการตัดสินใจ ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานทางสังคมแล้ว เด็กและเยาวชนก็ย่อมจะเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ (Sirichai, 2011) ซึ่งการจะเป็นเด็กและเยาวชนที่ดีเริ่มต้นมาจากการที่มีสถาบันครอบครัวที่ดี เนื่องจากครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด รองลงมาเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากทั้งบวกและลบ นอกเหนือจากนี้ ชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม การเติบโตที่ดีของเด็กและเยาวชนก็เป็นปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งของคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน แต่เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันพบเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดมากขึ้นและเป็นการกระทำความผิดซ้ำ โดยสาเหตุที่พบเกิดจากรากฐานของครอบครัวที่อ่อนแอ การละเลยเพิกเฉยต่อการกระทำผิดที่เกิดขึ้นของบุคคลในครอบครัวที่มีต่อเด็กและเยาวชน และการมีเพื่อนไม่ดี มีพฤติกรรมไม่ถูกต้อง Gottfredson and Hirschi (1990) อธิบายไว้ว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่ขาดการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ ไม่มีการลงโทษห้ามปรามเมื่อเด็กกระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเหล่านี้ จะทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง (Lack of Self Control) แล้วกระทำความผิด ทำให้เกิดความเดือดร้อนกับตนเองและครอบครัว สังคม อีกทั้งการเติบโตท่ามกลางความยากจนมีโอกาสดีต่อการมีพฤติกรรมรุนแรง การเติบโต ในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ จะเพิ่มโอกาสเป็นวัยรุ่นที่ใช้ความรุนแรง ความไร้ระเบียบในชุมชน

การขาดความผูกพันกับเพื่อนบ้าน การมีเพื่อนบ้านผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด และมีความสะดวกในการได้ยาเสพติดมาใช้จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดและรุนแรง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้งทางด้านครอบครัว เพื่อน สังคมสิ่งแวดล้อมล้วนมีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ในการการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งอยู่แล้ว ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าดำเนินการแก้ไขอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สิ่งที่สำคัญไปกว่านั้น คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านี้ยังมีการกระทำความผิดซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ดังนั้น หากทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ก็จะสามารถทราบถึงสาเหตุที่มาของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี

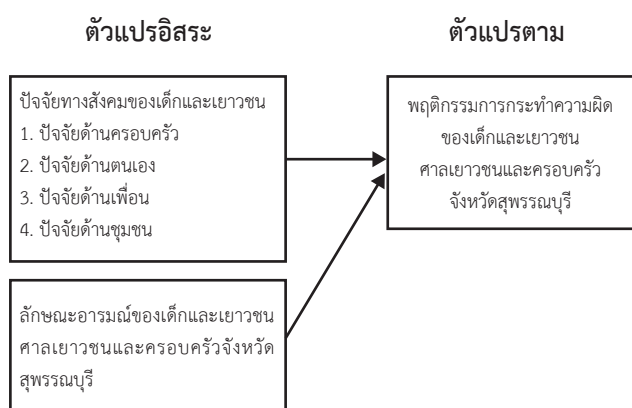

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ลักษณะอาชรมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็ก ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการกระทำผิดตามแนวคิดของ Chupikulchai et al. (2004) และอิทธิพลด้านตนเองและอิทธิพลด้านสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดตามแนวคิดของ Wihokmart (2009) อิทธิพลด้านเพื่อนตามแนวคิดของ Chupikulchai et al. (2004) และอิทธิพลด้านลักษณะทางอาชรมณ์ตามแนวคิดของ Panitamai (1981) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงระหว่าง เดือน มิถุนายน 2562 ถึงเดือน ตุลาคม 2562 รวม 120 คนแบ่งเป็นชาย 104 คน หญิง 16 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่มีการกระทำผิดเด็กและเยาวชน ของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 98 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane's (Vanichbuncha, 2007) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ชนการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านเพื่อนโดยเป็นคำถามแบบ Rating Scale มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะอาชรมณ์ของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบประเมินความฉลาดทางอาชรมณ์ของกรมสุขภาพจิต (Department of Mental Health, 2000) เป็นคำถามแบบ Rating Scale มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.93 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการกระทำของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. โดยการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีเอกสารข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษาเครื่องมือในการวิจัยที่ใช้คือแบบสอบถาม

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์สอบถามเด็กและเยาวชนที่มีการกระทำในศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 98 คน เก็บรวบรวมด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2562 ถึงเดือน ตุลาคม 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ลักษณะครอบครัว ลักษณะชุมชน และกลุ่มเพื่อน และลักษณะอาชรมณ์ของ

เด็กและเยาวชนและครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี และทดสอบสมมติฐานที่ 2 ลักษณะอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ สถิติ Chi-square

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำนวนครั้งในการ กระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จำนวนครั้งในการกระทำความผิด	จำนวน	ร้อยละ
1 ครั้ง	86	87.80
2 ครั้ง	12	12.20
รวม	98	100.00

1.2 การกระทำความผิดครั้งแรก ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย รองลงมา คือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และน้อยที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ/วัตถุระเบิด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ประเภทของการกระทำความผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน

จำนวนครั้งในการกระทำความผิด	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	10	10.20
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	23	23.50
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	13	13.30
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	33	33.70
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ/วัตถุระเบิด	2	2.00
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข	14	14.30
อื่นๆ	3	3.10
รวม	98	100.00

1.3 สาเหตุการกระทำความผิด คือ คึกคะนอง ชอบความท้าทาย และรองลงมา เพื่อนชักชวน/ทำให้ลองทำ และน้อยที่สุดเลียนแบบหนังเพราะรู้สึกว่ามันเท่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จำนวนครั้งในการกระทำความผิด	จำนวน	ร้อยละ
เพราะโอกาสเอื้ออำนวย	6	6.10
เพื่อนชักชวน/ทำให้ลองทำ	21	21.40
โทษไม่รุนแรง	-	-
มีปัญหาครอบครัว/การเงิน	6	6.10
เลียนแบบหนัง เพราะรู้สึกว่ามันเท่	1	1.00
คึกคะนอง ชอบความท้าทาย	56	57.10
อื่นๆ	8	8.20
รวม	98	100.00

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ผู้ปกครองจะตักเตือนและให้เหตุผลเมื่อทำสิ่งไม่ถูกต้อง ค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมา ครอบครัวมีความรักความห่วงใย ค่าเฉลี่ย 4.10 ปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณเป็นคนร่าเริงเสมอ ค่าเฉลี่ย 4.26 มีคะแนนสูงสุด รองลงมา คุณได้รับความสุขจากครอบครัวและเพื่อน ค่าเฉลี่ย 4.19 ปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ คุณคบเพื่อนได้ทุกเพศทุกวัย ค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมา คุณสามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ทุกคน ค่าเฉลี่ย 4.00 ปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ คิดเพื่อนข้างบ้านของคุณ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคุณ มีค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมา ผู้นำชุมชนดูแลคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.20 และปัจจัยลักษณะทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ คุณเห็นใจคนอื่นเวลามีความทุกข์ มีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมา คุณให้อภัยคนอื่นได้ไม่ยากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 กับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ทั้งปัจจัยทางสังคมและปัจจัยลักษณะทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน จำแนกตามจำนวนครั้งในการกระทำความผิด ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี

จำนวนครั้งในการกระทำความผิด	ระดับปัจจัยทางสังคม						χ^2	df	PVA
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม			
1 ครั้ง	8	24	36	15	3	86	5.254	1	.022
	(9.3)	(27.9)	(41.8)	(17.4)	(3.4)	(100.0)			
2 ครั้ง	0	9	3	0	0	12			
	(0)	(75.0)	(25.0)	(0)	(0)	(100.0)			
รวม	8	33	39	15	3	98			
	(8.16)	(33.6)	(39.7)	(15.3)	(3.0)	(100.0)			

ตารางที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางอารมณ์กับพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี

จำนวนครั้งในการกระทำความผิด	ลักษณะอารมณ์				χ^2	df	PVA
	สูงกว่าปกติ	ปกติ	ต่ำกว่าปกติ	รวม			
1 ครั้ง	17	61	8	86	7.102	1	.008
	(19.7)	(70.9)	(9.3)	(100.0)			
2 ครั้ง	0	4	8	12			
	(.0)	(33.3)	(66.6)	(100.0)			
รวม	17	65	16	98			
	(17.3)	(66.3)	(16.3)	(100.0)			

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ เด็กและเยาวชน กระทำความผิดครั้งที่ 1 เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย รองลงมา เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สาเหตุการกระทำความผิดมาจากคึกคะนอง ชอบความท้าทาย คิดเพื่อนชักชวน ทำให้หลงทำ และเพราะโอกาสเอื้ออำนวย รวมทั้งมีปัญหาครอบครัวและปัญหาการเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การกระทำความผิดมาจากหลายสาเหตุประกอบกันแต่สาเหตุหลักมาจากการที่เด็กขาดการยับยั้งชั่งใจ การควบคุมตัวเอง และปัญหาทางด้านครอบครัว รายได้ต่ำ จนเกิดปัญหาทางการเงินสอดคล้องกับ Gottfredson and Hirschi (1990) ที่มองว่า คนเรานั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมได้ทุกคน เนื่องจากขาดความอดกลั้น ขาดความยับยั้งชั่งใจ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม คือ ด้านครอบครัว ด้านตนเอง ด้านเพื่อน ด้านชุมชน และปัจจัยทางด้านลักษณะทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จำแนกตามจำนวนครั้ง

ปัจจัยด้านครอบครัวของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ ผู้ปกครองจะตักเตือนและให้เหตุผลเมื่อทำสิ่งไม่ถูกต้อง รองลงมาครอบครัวมีความรักความห่วงใย สะท้อนให้ว่า ถ้าเด็กอยู่ในครอบครัวให้ความรักความอบอุ่นจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนคอยให้คำแนะนำ ซึ่งจะทำให้เด็กไม่มีพฤติกรรมในการกระทำความผิดสอดคล้องกับ Thongsima (2014) กล่าวว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์ คือครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนการเลี้ยงดูและดูแลเด็กและเยาวชน

ให้มีพฤติกรรมที่ดี และสอดคล้องกับ Mazinani Nourollah et al. (2015) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ครอบครัวมีความสำคัญ ระหว่างกับการกระทำความผิดด้วย พิจารณาจากเด็กที่อาศัยอยู่กับครอบครัว และผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวเด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว มีความสัมพันธ์กับประเภทของการกระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญ โดยทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำผิดในชุมชนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับลักษณะของสภาพแวดล้อมครอบครัวและเงื่อนไขที่ไม่เอื้ออำนวยในชีวิตของเขา

ปัจจัยด้านตนเองของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดที่สุด คือ คุณเป็นคนร่าเริงเสมอ รองลงมาคุณได้รับความสุขจากครอบครัวและเพื่อน สะท้อนให้เห็นว่าเด็กที่กล้าแสดงออก และสามารถควบคุมตนเองได้จะกระทำความผิดน้อยกว่าเด็กที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก และไม่สามารถควบคุมตนเองได้ สอดคล้องกับ Purnapanya (2015) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยปัจจัยด้านอยากรู้ อยากลอง พบว่า มีความอยากรู้อยากลองหลายประการไม่ใช่เรื่องยาเสพติดเพียงอย่างเดียว เช่น ความรู้อยากลองด้านเพศ การลักทรัพย์ เป็นต้น

ปัจจัยด้านเพื่อนของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดที่สุด คือ คุณคบเพื่อนได้ทุกเพศ ทุกวัย รองลงมาคุณสามารถเข้ากับเพื่อนๆ ได้ทุกคน สะท้อนให้เห็นว่าการคบเพื่อนได้หลากหลายวัย เข้ากับคนอื่นได้ง่าย หากไม่รู้จักแยกแยะการคบเพื่อน จะทำให้เด็กมีการเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน ทำให้มีพฤติกรรมกระทำความผิดได้หากคบเพื่อนที่ไม่ดี สอดคล้องกับ Songyoo (2016) กรณีศึกษาสาเหตุและพฤติกรรม การกระทำผิดของเด็กสก็อย พบว่า 1. ปัจจัยด้านภูมิหลังของเด็กและเยาวชนพบว่า มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ยังคงเรียนหนังสือ อยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับอาชีวศึกษา ครอบครัวบิดาและมารดาเลิกราหรือหย่าร้างกันและมีการเข้าร่วมแก๊งค์เด็กสก็อย ตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 2 ปี 2. สาเหตุของการเข้าร่วมแก๊งค์เด็กสก็อยพบว่า เข้าร่วมเพราะ “เพื่อน” ที่รู้จักกันชักชวน รวมถึงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ในละแวกบ้านที่เป็นสาเหตุสำคัญ ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว อยากไปมีเพื่อนชอบไปหาเพื่อนนอกจากนั้น เพื่อนเข้ามาชักชวนไปและที่สำคัญ คือ มีแฟนเป็นเด็กแว้น

ปัจจัยด้านชุมชนของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดที่สุด คือ ข้างบ้านของคุณมีมนุษย์

สัมพันธ์ที่ดีกับคุณ รองลงมาชุมชนที่คุณอยู่มีบ้านเรือนที่แออัด สะท้อนให้เห็นว่าหากอยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ในชุมชนที่แออัดไม่มีแบบอย่างที่ไม่ดี เช่น โจร การพนัน หรือการมั่วสุม ยาเสพติดอยู่ในความดูแลของผู้ใหญ่บ้านจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมในการกระทำความผิดน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในสังคมหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี สอดคล้องกับ Mitpracha (2014) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว พบว่า สภาพปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนคือ สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในชุมชน และ Mazinani Nourollah et al. (2015) กล่าวว่า การศึกษามีความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างประเภทของการกระทำผิดทางเพศและการโจรกรรมเป็นอาชญากรรมเกิดจากผู้ชายส่วนใหญ่และการกระทำความผิดในกลุ่มเยาวชนหญิงเหตุผลส่วนใหญ่ เกิดจากสภาพแวดล้อมและสภาพสังคม ที่ไม่ค่อยดีนัก คนเหล่านี้มีต้องการสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมที่ดี

ลักษณะอารมณ์ของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี มีความฉลาดทางอารมณ์ที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คุณเห็นใจคนอื่นเวลามีความทุกข์ รองลงมา คือ คุณให้อภัยคนอื่นได้ไม่ยาก พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี สอดคล้องกับ Wen-Hsu Lin et al. (2014) กล่าวว่า ความเครียด ลักษณะทางอารมณ์เชิงลบกับการกระทำผิดมีความคล้ายคลึงกัน และมีความสำคัญ ตัวอย่างเช่นนักเรียนที่ประสบกับเหตุการณ์ด้านลบและเหตุการณ์การตกเป็นเหยื่อมีแนวโน้มที่ทำร้ายใครบางคนและสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับอารมณ์เชิงลบความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับความโกรธนั้นแตกต่างกัน การควบคุมความโกรธที่แสดงออกจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ชีวิตที่เจอในอดีตของเด็กแต่ละคน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านตนเองของเด็กและเยาวชน มีค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การกระทำผิดสูงสุดเนื่องจากเด็กและเยาวชน รู้สึกรู้ว่าอยากรู้ อยากลอง การยับยั้งชั่งใจอยู่ในระดับต่ำ รู้สึกว่าการแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่ยาก เกิดความเครียด ทำให้ลักษณะทางอารมณ์เชิงลบ การควบคุมตนเองเป็นได้ยาก ประกอบกับครอบครัวผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านตนเองของเด็กและเยาวชน นั้นมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ครอบครัวสิ่งแวดล้อม สังคม ชุมชน และเพื่อน หน่วยงานรัฐที่สนับสนุนและส่งเสริมชีวิต

เข้าไปจัดกิจกรรมในชุมชนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง หรือจัดโครงการครอบครัวสัมพันธ์ทำให้ผู้ปกครองและเด็กเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชน ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสุพรรณบุรี เท่านั้นควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ ในแต่ละจังหวัดหรือจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง

เพิ่มเติม เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละจังหวัด และทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขในถูกต้อง

2. ศึกษาตัวแปรอื่นๆ ความสัมพันธ์ที่จะมีผลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน หรือใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งตัวเด็กและผู้ปกครอง

References

- Chupikulchai, S. et al. (2004). *Patchai pokpoṅg rū phlak dan panhā yāseṇtīt khōṅg wairun nai khēt Krung Thēp Maha Nakhōn* (Factors Protecting or Driving Drug Problems among Adolescents in Bangkok). Bangkok : Committee.
- Department of Mental Health. (2000). *Khūmū khwām chalaṭ thaṅg ‘ārom*. (Emotional Quotient Handbook). Bangkok : Department of Mental Health.
- Gottfredson and Hirschi. (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford, CA : Stanford University Press.
- Mazinani, N et al. (2015). A Study of Factors Affecting Juvenile Delinquency. *Biomedical & Pharmacology Journal*, Vol. 8 (March Spl Edition), 25-30.
- Mitpracha, T. (2014). *Suksā patchai thī mī ‘itthiphon tō kākkratham khwāmphit sam khōṅg yaowachon phūā hā nāothāṅg nai kānphatthana yaowachon phāilāṅg kān ploṭi tuā* (A study the problems and factors influencing recidivism of juvenile delinquents and explore the direction of youth development to prevent recidivism after their release). *Pathumthani University Academic Journal*, 6(1), 34-46.
- Panitamai, W. (1981). *Khwām chalaṭ thaṅg ‘ārom* (Emotional Quotient). 3rd ed. Bangkok : Exponent Publishing House.
- Purnapanya, N. (2015). *Suksā patchai thī mī phon tō kākkratham khwāmphit kiēokap yāseṇtīt khōṅg dek lāe yaowachon nai chāngwat burī ram* (Factors Affecting Juvenile Delinquency In Respect Of Drug Offence: A Case Study Of Buriram Province (Unpublished master's Independent study)). Rangsit University, Pathum Thani, Thailand.
- Sirichai, A. (2011). *Patchai thī song phon tō kākkratham phit sam khōṅg dek lāe yaowachon sūn fuk lāe ‘oprom dek lāe yaowachon krom phinit lāe khumkhroṅg dek* (Factors Affecting Recidivism Behavior of Children and Youth at The Juvenile Vocational Training Centres, Department of Juvenile Observation and Protection (Unpublished master's thesis)). Kasetsart University, Bangkok, Thailand.
- Songyoo, Y. (2016). *Sāhēt lāe phruttkam kākkratham phit khōṅg dek lāe yaowachon : koṛānī suksā sāhēt lāe phruttkam kākkratham phit khōṅg dek sakoṭi* (Causes and Behavior Juvenile Delinquency : A Case Study Of Causes and Behavior of Offenders (SKOI) (Unpublished master's Independent study)). Rangsit University, Pathum Thani, Thailand.

- Thongsima, M. (2014). Suksā patchai thī mī phon tō phruttkam siāng lāe kān ronnarong tōtān phruttkam kanchai yāseptit khōng nakriān matthayommasuksā tōn ton khēt Dusit Krung Thēp Mahā Nakhōn. (Factors Affecting Risk Behavior and Campaign Against Drug Use Behavior of Secondary School, Dusit District Bangkok). *Journal of Humanities And Social Sciences*, 22(39), 301–328.
- Vanichbuncha, K. (2007). *Kān wikhro sathiti : sathiti bōrihān lāe wichai (Statistical analysis: statistics for administration and research)*. 10th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.
- Wen-Hsu Lin et al. (2014). Strain, Negative Emotions, and Juvenile Delinquency: The United States Versus Taiwan. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, DOI: 10.1177/0306624X13492656.
- Wihokmart, K. (2009). *Kān mōng ton'ēng nai phāwa khūn sū khroṇkhruā lāe sangkhom khōng dek lāe yaowachon thī kratham phit sam nai sūn fuk lāe 'ōprom dek lāe yaowachon (Self-Concepts in Family and Social Integration among the Recidivist at Juvenile Vocational Training Centres (Unpublished master's thesis))*. Thammasat University, Pathum Thani, Thailand.

การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน The Development of Western dance Activities for Group Office Worker

ณัฐพร วิศาลธกุล¹ ธรากร จันทนะสาโร² และปิยวดี มากพา³

Nataporn VisalThorakul,¹ Dharakorn Chandnasaro² and Piyawadee Makpa³

Article History

Received : January 31, 2020

Revised : July 16, 2020

Accepted : July 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน 2) ประเมินผลก่อนและหลังเข้าร่วมชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 22-40 ปี จำนวน 17 คน เป็นพนักงานบริษัท จีเอ็มเอ็ม มีเดีย จำกัด (มหาชน) แผนกดิจิทัล มีเดีย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดของกลุ่มคนทำงานสำนักงาน (ก่อน-หลัง) ชุดกิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การประเมินผลของการทำกิจกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลจากลักษณะอาการของโรคออฟฟิศซินโดรม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์ที่หลากหลายมาปรับเข้าด้วยกันคือ การยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ การทรงตัว การแยกสัดส่วนร่างกาย การเคลื่อนไหวไปตามแรงโน้มถ่วง การวางตำแหน่งเท้า การเตะขา การเดินกับอุปกรณ์ การควบคุมลมหายใจ การใช้มือ และการหยุดนิ่งของท่า 2) ผลประเมินระดับความเจ็บปวดจำแนกแต่ละอาการได้ดังนี้ กิจกรรมอาการปวดที่คอ บ่า ไหล่ ระดับความเจ็บปวดหลังร่วมกิจกรรมคือ ระดับ 3 จำนวน 2 คน กิจกรรมอาการปวดหลัง ระดับความเจ็บปวดหลังร่วมกิจกรรมคือ ระดับ 4 จำนวน 1 คน กิจกรรมอาการปวดและตึงที่ขา ระดับความเจ็บปวดหลังร่วมกิจกรรมคือ ระดับ 3 จำนวน 2 คน กิจกรรมอาการปวดศีรษะ ระดับความเจ็บปวดหลังร่วมกิจกรรมคือ ระดับ 3 จำนวน 5 คน กิจกรรมอาการชาและปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว ระดับความเจ็บปวดหลังร่วมกิจกรรมคือ ระดับ 3 จำนวน 2 คน

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากล ; กลุ่มคนทำงานสำนักงาน ; โรคออฟฟิศซินโดรม ; นาฏศิลป์สร้างสรรค์

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ศิลปะการแสดงศึกษา) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, Student of Master of Art Education (Performing Arts Education), Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

² อาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, Lecturer, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, Assistance Professor, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

ABSTRACT

The aims of this research are as follows: 1) to develop a set of western dance activities for office workers; and 2) to evaluate the pre- and post-participation in a set of western dance activities for office workers. The sample group used in the research consisted of seventeen office workers, aged between twenty-two to forty year-old, who worked for GMM Media Public Company Limited in the Digital Media Division. The research instrument was a questionnaire focusing on the physical condition of office workers (pre- and post-activity participation), a set of western dance activities for office workers, and other information on technology and equipment. The data analysis is including an analysis of the documentary data, an analysis of the data from activity evaluation and an analysis of the data from the characteristics and symptoms of office syndrome.

Results of the study were as follows: 1) the western dance activity adapted various dance skills including muscle stretching and contraction, balancing, isolation, counter-gravity movement, foot position, kicking, dance with prop, breath control, hands movement, and poses; 2) the results of pain evaluation scale is indicated and categorized by each symptom. After participating the assigned activities that affect pain at neck and shoulder is indicated by three level of back at pain; found one informant who reached level four for back pain; pain and tension at legs were indicated by level three in of two informants; activities indicated to headache symptoms were relatively indicated by back pain scaling at three level in five informants; activities resulting to were indicated by back pain scaling at level three in two informants.

Keywords : Western Dance Activities ; Office Workers ; Office Syndrome ; Creative Dance

บทนำ

ในปัจจุบันนี้เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า มนุษย์และเทคโนโลยีนั้นเป็นของคู่กัน ยิ่งเกิดการพัฒนาของเทคโนโลยี ก็ยิ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องใช้เวลาอยู่กับคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีนาน ๆ มักจะเป็นคนทำงานออฟฟิศ ซึ่งต้อง นั่งหน้าคอมพิวเตอร์เป็นระยะเวลานานเกิน 2 ชั่วโมง ส่วนใหญ่เป็นอาการที่เกิดจากการอักเสบ และเกร็งตัวของกล้ามเนื้อทำให้เกิดอาการปวดคอ ปวดตามตัวรวมถึงการปวดหลังเรื้อรังตามมา (Bangkokhealth, 2019) เมื่อเกิดอาการเหล่านี้สะสม การรักษาก็จะยิ่งหายากขึ้น

กลุ่มประชากรที่อยู่ในช่วงวัย 15-60 ปี ถือเป็นกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งเป็นวัยที่ก่อให้เกิดผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจ และมีส่วนสำคัญต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่นๆ (ร้อยละ 67) ข้อมูลจากการสำรวจเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของกลุ่มคนทำงานสำนักงาน นอกจากนี้กลุ่มคนทำงานสำนักงานยังออกกำลังกายน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด แม้จะมีการรณรงค์ให้ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกันอย่าง

ต่อเนื่องก็ตาม แต่ก็ยังพบว่ากลุ่มคนทำงานสำนักงานเพียง 1 ใน 5 เท่านั้นที่ออกกำลังกาย (National Statistical Office, 2017) เมื่อก้าวเข้าสู่ชีวิตการทำงานนั้นเป็นวัยที่หนุ่มสาวทั้งหลายจะมีเวลาพักผ่อนน้อยลง เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงาน อาจทำให้ขาดการดูแลสุขภาพของตนเอง เกี่ยวกับปัญหาที่ว่านี้ ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบยาว

การใช้นาฏศิลป์เข้ามาส่งเสริมสุขภาพและจิตใจ มีบทบาทมากขึ้นกับมนุษย์ในปัจจุบัน ทั้งช่วยบำบัดและเยียวยาทั้งทางร่างกาย สมอง และพฤติกรรมอย่างแท้จริง การทำนาฏศิลป์บำบัด คือ การนำกระบวนการในการสร้างสรรค์และการใช้เทคนิคทางนาฏศิลป์เข้ามาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ศิลปะจึงเป็นสื่อกลางที่จะทำให้ผู้เข้ารับการบำบัดยอมเปิดประตูบานสำคัญที่ซ่อนเร้นเพื่อดึงเอาส่วนที่เป็นทัศนคติในด้านต่าง ๆ ออกมา ขณะเดียวกันยังช่วยให้คนที่มีความเครียดสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบำบัดความเครียดที่เกิดจากสาเหตุทางด้านร่างกายและจิตใจ (Promrat, Nirat, Punclum and Treeyawrangpunt, 2016) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

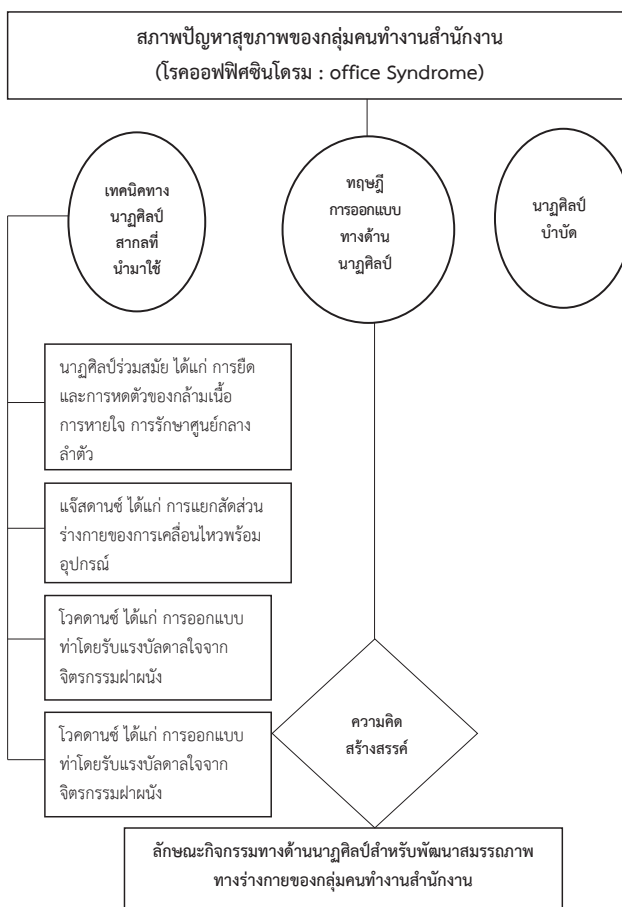
1. เพื่อการพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน
2. เพื่อประเมินผลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

การวิจัยได้ใช้แนวคิดทักษะทางนาฏศิลป์สากลของ Bangkok Dance (2018) และ Artbangkok (2019) เกี่ยวกับเทคนิคในการเต้นของรูปแบบแจ๊สดานซ์ บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย และโศดแดนซ์ แนวคิดการออกแบบทางด้านนาฏศิลป์ของ Chamnanmor (2002) และ Kamphaengkaeo (2001) และแนวคิดนาฏศิลป์บำบัดของ Goodill (2005) เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เพื่อนำมาพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน สรุปกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน ที่มุ่งเน้นเรื่องการนำเทคนิคหรือรูปแบบของนาฏศิลป์สากล ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องกระบวนการออกแบบท่าทางหรือลีลาการเคลื่อนไหว
2. ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการออกแบบองค์ประกอบทางนาฏศิลป์อื่นๆ เช่น นักแสดง เพลงประกอบ เครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพราะมุ่งเน้นการพัฒนาเรื่องเทคนิคหรือรูปแบบของนาฏศิลป์ที่นำมาใช้เป็นสำคัญ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงานนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด 30 คน เป็นกลุ่มคนทำงานสำนักงานอายุระหว่าง 22-40 ปี ซึ่งเป็นพนักงานบริษัทสังกัด จีเอ็มเอ็ม มีเดีย จำกัด (มหาชน) แผนกดิจิทัล มีเดีย (Digital Media) การนั่งทำงานหน้าคอมพิวเตอร์มากกว่า 1-2 ชั่วโมง โดยไม่มีการพักหยุด

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 17 คน ได้มาจากการทำแบบสอบถามสภาพร่างกายที่พบในการทำงานสำนักงาน พบว่าเป็นกลุ่มคนทำงานเข้าข่ายต่อโรคออฟฟิศซินโดรมที่นั่งทำงานหน้าคอมพิวเตอร์มากกว่า 1-2 ชั่วโมง โดยไม่มีการพักหยุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมทางนาฏศิลป์สากล สำหรับพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกายของกลุ่มคนทำงานสำนักงาน การออกแบบชุดกิจกรรมนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีแบบสอบถามสภาพร่างกายของกลุ่มคนทำงานสำนักงานแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์

3. แบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดจะมีทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมทำชุดกิจกรรม และอาการที่พบในการทำงานสำนักงาน ผู้วิจัยได้นำมาจากการข้อมูลทางการแพทย์เกี่ยวกับโรคออฟฟิศซินโดรมมีดังนี้ 1) อาการปวดตึงที่คอ บ่าและไหล่ 2) อาการปวดหลัง 3) อาการปวดและตึงที่ขา 4) อาการปวดศีรษะ 5) อาการชาและผิ่ดในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว โดยที่แบบวัดระดับความเจ็บปวด ของอาการดังกล่าวพัฒนามาจากแนวคิดทางการแพทย์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินความปวดของผู้ป่วย มีทั้งการบอกความรู้สึกเป็นตัวเลข (Numerical Rating Scales: NRS) เป็นการประเมินความเจ็บปวดด้วยตัวเลข และเฟเชียลสเกล (Facial Scales) คือการใช้รูปภาพแสดงสีหน้าบอกความรู้สึกปวด โดยเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยได้กำหนดระดับความปวดไว้ 6 ระดับ ดังนี้

5 = ระดับอาการที่พบเป็นประจำทุกวัน และเจ็บปวดจนไม่สามารถทำงานได้

4 = ระดับอาการที่พบบ่อยครั้ง และเจ็บปวดทั้งขณะทำงานและพัก

3 = ระดับอาการที่พบปานกลาง และเจ็บปวดแบบสามารถทนทำงานต่อได้

2 = ระดับอาการที่พบนานๆครั้ง และเจ็บปวดเมื่อทำงาน

1 = ระดับอาการที่พบน้อยมาก และเจ็บปวดเล็กน้อยเมื่อทำงาน

0 = ไม่พบอาการเจ็บปวดเลย

4. การจำแนกเครื่องมือแต่ละอาการของโรคออฟฟิศซินโดรม ในแต่ละอาการมีความแตกต่างกันของแนวคิดที่นำมาใช้ในการออกแบบชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดที่คอ บ่า ไหล่ ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์สากลที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดที่คอ บ่า ไหล่ ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เช่น การยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ (Contraction and Release) บัลเลต์ เช่น การทรงตัว (Balance) แจ๊สดานซ์ เช่น การแยกสัดส่วนร่างกาย (Isolation)

2) แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดหลัง ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์สากลที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดหลัง ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เช่น การยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ (Contraction and Release) การเคลื่อนไหวไปตามแรงโน้มถ่วง บัลเลต์ เช่น การทรงตัว (Balance) แจ๊สดานซ์ เช่น การแยกสัดส่วนร่างกาย (Isolation)

3) แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดและตึงที่ขา ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์สากลที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดและตึงที่ขา ได้แก่ บัลเลต์ เช่น การทรงตัว (Balance) การวางตำแหน่งเท้า (Feet Position) แจ๊สดานซ์ เช่น การเตะขา การเต้นกับอุปกรณ์

4) แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดศีรษะ ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์สากลที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการปวดศีรษะ ได้แก่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย เช่น การยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ (Contraction and Release) การควบคุมลมหายใจ

5) แนวคิดในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการชาและผิ่ดในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะทางนาฏศิลป์สากลที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับอาการชาและผิ่ดในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว ได้แก่ แจ๊สดานซ์ เช่น การแยกสัดส่วนร่างกาย (Isolation) โวคแดนซ์ เช่น การใช้มือ ข้อมือ และการออกแบบท่า โดยได้รับแรงบันดาลใจจากนิยายสารต่างๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อเข้าพบและชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย และกำหนดวันเวลาในการทำแบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดของกลุ่มคนทำงานสำนักงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการกรอกข้อมูลของแบบสอบถามนั้นไม่เกิน 15 นาที/คน รวมทั้งจัดทำหนังสือขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์ และหนังสือทางราชการขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการวิจัยลงพื้นที่เป็นระยะเวลา 2 วัน เพื่อเก็บข้อมูลโดยการทำแบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความ

เจ็บปวดที่พบของกลุ่มคนทำงานสำนักงาน (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่มาวิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถาม เพื่อจัดทำชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน เป็นระยะเวลา 1 เดือนและผู้วิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลและจัดทำกิจกรรมซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมไว้ 4 สัปดาห์หรือเป็นระยะเวลา 1 เดือน สัปดาห์ละ 3 วัน โดยในแต่ละวันจะทำกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 5-10 นาที โดยที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง และผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครั้งสุดท้าย โดยกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดที่พบของกลุ่มคนทำงานสำนักงาน (หลังเข้าร่วมกิจกรรม) แล้วนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอผลงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะอาการป่วยของโรคออฟฟิศซินโดรมและระดับความเจ็บปวดของร่างกายที่พบในการทำงานสำนักงานก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดที่พบจากการทำงานสำนักงาน เพื่อสร้างเครื่องมือชุดกิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน จากนั้นผู้วิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน ในด้านการเลือกรูปแบบของนาฏศิลป์ที่จะนำมาใช้พัฒนาชุดกิจกรรมและระดับความเจ็บปวดของร่างกายที่พบในการทำงานสำนักงานทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพร่างกายและแบบวัดระดับความเจ็บปวดที่พบจากการทำงานสำนักงาน

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน สามารถจำแนกกิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลในแต่ละอาการได้ดังนี้

1) กิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับอาการปวดตึงที่คอ บ่า ไหล่ ผู้วิจัยได้นำการยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ (Contraction and Release) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนารูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย อีกทั้งยังมีในเรื่องของการควบคุมลมหายใจ การแยกสัดส่วนของร่างกาย (Isolation) ที่อยู่ในการเต้นแจ๊สดานซ์ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้จักและโฟกัส (Focus) ร่างกายได้มากขึ้น สามารถทำท่าในชุดกิจกรรมได้มากขึ้น เพื่อให้กิจกรรมไม่เกิดความน่าเบื่อสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละท่ายานผู้วิจัยได้ใส่จังหวะที่แตกต่างกันออกไป ดังภาพที่ 1

ลำดับท่า	ด้านข้าง	ด้านหน้า	ด้านหลัง
1			
2			

ภาพที่ 1 อาการปวดตึงที่คอ บ่า ไหล่ (ท่าที่ 4) ที่มา : Visalthorakul (2019)

เริ่มจากการวางมือไว้บนโต๊ะทั้งสองข้าง โดยเหยียดแขนทั้งสองให้ตรง ออกไปด้านหน้ามึนเฉียง จากนั้นบิดไหล่ด้านใดด้านหนึ่งมาด้านหน้า แล้วค่อยๆ นำตัวกลับมาในท่าเริ่มและทำสลับข้าง

การวิเคราะห์กลุ่มกล้ามเนื้อ พบว่า กลุ่มกล้ามเนื้อที่บาดเจ็บได้แก่ กล้ามเนื้อบริเวณบ่าและ หลังส่วนบน (Trapezius)

2) กิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับอาการปวดหลัง ผู้วิจัยได้นำการยืดและการหดตัวของกล้ามเนื้อ (Contraction and

Release) การควบคุมความสมดุลของร่างกาย ผู้วิจัยได้เพิ่มการผสมผสานการเต้นแจ๊สดานซ์ เทคนิคการแยกสัดส่วนของร่างกาย (Isolation) ซึ่งกล่าวไปในกิจกรรมทางนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดตึงที่คอ บ่า ไหล่ นอกเหนือจากนั้นยังทำให้การวางตำแหน่งร่างกายให้ดูสวยงาม น่าสนใจ เมื่อนำการเต้นมาผสมผสานกัน จึงเกิดท่าที่มีความลื่นไหลมากขึ้น แต่ยังคงความแข็งแรงไว้

3) กิจกรรมทางนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดและตึงที่ขา ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการใช้เท้า การวางตำแหน่งขาของบัลเลต์ รวมถึง การวางน้ำหนักในแต่ละการเคลื่อนไหวจะมีความแตกต่างกัน แจ๊สดานซ์ เช่น การเตะขาและการเต้นกับอุปกรณ์ สำคัญสุดในการ เคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ การเคลื่อนไหวของร่างกายนั้นจะต้อง รวมเป็นหนึ่งเดียวกับอุปกรณ์ ได้แก่ แก้ว ซึ่งในกิจกรรมแรก แก้ว จะเป็นที่รองรับน้ำหนักของผู้เต้น แต่ในกิจกรรมที่ผ่านมาผู้วิจัย ได้ใส่เทคนิคเพิ่มเติม และการเคลื่อนไหวของแก้วให้มากขึ้นกว่า 2 กิจกรรมที่ผ่านมา ทำให้แก้วจะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทางได้ และในบางท่าสามารถทำให้ยึดได้มากขึ้นกว่าเดิม

4) กิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับอาการปวดศีรษะ ผู้วิจัยได้นำการเต้นในรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยมาใช้ในกิจกรรม บอกเล่าท่าทาง อาการผ่านการเคลื่อนไหวของร่างกาย ในกิจกรรมนี้ จะเน้นที่การผ่อนคลายทางด้านอารมณ์ จิตใจ และร่างกาย ปล่อยให้ ร่างกายขยับไปตามแรง เน้นหลักตามธรรมชาติของร่างกาย ไม่มี ข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวหรือมีกฎเกณฑ์เหมือนการเต้นในรูปแบบ บัลเลต์ สามารถทำการเคลื่อนไหวได้ทุกรูปแบบตามความต้องการ ของร่างกาย จุดที่ทำให้การเต้นในรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย แตกต่าง จากรูปแบบอื่น และเหมาะกับกิจกรรมทางนาฏศิลป์สำหรับอาการ

ปวดศีรษะและเทคนิคที่สำคัญคือ การควบคุมลมหายใจในการ เคลื่อนไหว ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเต้นในรูปแบบนาฏศิลป์ ร่วมสมัย

5) กิจกรรมทางนาฏศิลป์สากลสำหรับอาการขา และปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว ผู้วิจัยได้นำการเต้นในรูปแบบ แจ๊สดานซ์และการเต้นโวก ซึ่งเป็นการเต้นรูปแบบใหม่ที่เน้น การใช้มือและข้อมือในการเคลื่อนไหวมากกว่าส่วนอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัย เล็งเห็นว่ามีความเหมาะสมกับกิจกรรมทางนาฏศิลป์สำหรับอาการขา และปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้วในกิจกรรมนี้ยังมีเทคนิคการเต้น ที่เรียกว่า เทคนิคการแยกสัดส่วนของร่างกาย (Isolation) เพื่อช่วย ให้การเคลื่อนไหวน่าสนใจมากขึ้น จังหวะที่ใช้ในการเคลื่อนไหว ของนิ้วจะมีความเร็วกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เพื่อลดอาการขาและปวด ในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว

2. การประเมินระดับความเจ็บปวดก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรม สามารถจำแนกระดับความเจ็บปวดในแต่ละอาการได้ดังนี้

1) สรุปผลระดับความเจ็บปวดของอาการปวดตึงคอ บ่า ไหล่ ในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม) ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดตึงคอ บ่า ไหล่ในแต่ละระดับ

เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดตึงคอ บ่า ไหล่ในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)											
ระดับอาการที่พบ											
5		4		3		2		1		0	
ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	0	5	0	8	2	1	10	2	3	0	2

ดังตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวด ที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 3 จำนวน 8 คน และหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 2 จำนวน 10 คน ผลเฉลี่ย ระดับความเจ็บปวดที่ลดลงอยู่ที่ 1 ระดับ

2) สรุปผลระดับความเจ็บปวดของอาการปวดหลัง ในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดหลังในแต่ละระดับ

เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดหลังในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)											
ระดับอาการที่พบ											
5		4		3		2		1		0	
ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
0	0	6	1	8	0	1	8	2	3	0	5

ดังตารางที่ 2 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 3 จำนวน 8 คน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 2 จำนวน 8 คน ผลเฉลี่ยระดับความเจ็บปวดที่ลดลงพบว่า อยู่ที่ 1 ระดับ

3) สรุปผลระดับความเจ็บปวดของอาการปวดและตึงที่ขาในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดและตึงที่ขาในแต่ละระดับ

เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดและตึงที่ขาในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)											
ระดับอาการที่พบ											
5		4		3		2		1		0	
ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
0	0	5	0	4	2	6	5	2	5	0	5

ดังตารางที่ 3 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 2 จำนวน 6 คน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 0, 1 และ 2 จำนวน 5 คน ผลเฉลี่ยระดับความเจ็บปวดที่ลดลงพบว่า อยู่ที่ 1 ระดับ

4) สรุปผลระดับความเจ็บปวดของอาการปวดศีรษะในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดศีรษะในแต่ละระดับ

เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการปวดศีรษะในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)											
ระดับอาการที่พบ											
5		4		3		2		1		0	
ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	0	4	0	3	5	4	0	5	5	0	7

ดังตารางที่ 4 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 1 จำนวน 5 คน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 0 จำนวน 7 คน ผลเฉลี่ยระดับความเจ็บปวดที่ลดลงพบว่า อยู่ที่ 1 ระดับ

5) สรุปผลระดับความเจ็บปวดของอาการชาและปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้วในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการชาและปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้วในแต่ละระดับ

เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดของอาการชาและปวดในการเคลื่อนไหวที่นิ้วในแต่ละระดับ (ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม)											
ระดับอาการที่พบ											
5		4		3		2		1		0	
ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
0	0	3	0	2	2	5	0	7	5	0	10

ดังตารางที่ 5 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 1 จำนวน 7 คน และหลังเข้าร่วม

กิจกรรมมีระดับความปวดที่มากที่สุดอยู่ที่ ระดับ 0 จำนวน 10 คน ผลเฉลี่ยระดับความเจ็บปวดที่ลดลงพบว่า อยู่ที่ 1 ระดับ

ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบของนาฏศิลป์และทักษะทางนาฏศิลป์สากลได้แก่ แจ๊สดานซ์ บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย นำมาประยุกต์ให้เข้ากับอาการและกลุ่มคนทำงานสำนักงาน งานวิจัยนี้ทำกิจกรรมเป็นระยะเวลาที่ 4 สัปดาห์ ในแต่ละวันจะทำกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งละ 5-10 นาที เพื่อให้ตรงตามหลักการแพทย์ นอกจากผลสรุปข้างต้นแล้ว ในแต่ละอาการระดับความเจ็บอื่น ๆ ก็ได้มีระดับความเจ็บปวดที่ลดลงเช่นกัน จากการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้จัดทำชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงานตามอาการที่พบ 5 อาการ ได้แก่ อาการปวดตึงที่คอ บ่า ไหล่ อาการปวดหลัง อาการปวดและตึงที่ขา อาการปวดศีรษะ อาการชาและมือในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว อาการทั้งหมดนี้เมื่อทดลองใช้นาฏศิลป์ในรูปแบบต่าง เช่น แจ๊สดานซ์ บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย ฯลฯ ผู้วิจัยได้พบว่า การจัดทำกิจกรรมนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดศีรษะนั้น เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับโรคออฟฟิศซินโดรม มีข้อมูลของอาการปวดศีรษะว่า สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการก้มตัวทำงานมากเกินไป ซึ่งส่วนนี้นั้นเป็นเกี่ยวกับทางกายภาพ และยังมีอีกหลายสาเหตุที่การทำกิจกรรมนาฏศิลป์นี้ไม่สามารถส่งผลโดยตรงได้เท่าที่ควร ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการแพทย์ของ Wongwaiwanit (2017) ที่ว่า อาการปวดศีรษะและคอ นั้น เกิดจากสาเหตุที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการก้มมากเกินไป หรือความไวที่มากกว่าปกติของระบบประสาทเองอาจ ซึ่งทำให้เกิดโรคปวดศีรษะไมเกรน หรือจากความผิดปกติอื่นๆ เช่น เนื่องอกในสมอง เส้นเลือดในสมองแตก ความดันในสมองผิดปกติ เป็นต้น และผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดศีรษะอาจจะต้องมีการใช้ศาสตร์อื่นเข้ามาประยุกต์ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมเห็นผลที่ชัดเจนมากขึ้น

2. ประเมินผลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลสำหรับกลุ่มคนทำงานสำนักงาน ผู้วิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดตึงคอ บ่า ไหล่ มีระดับความเจ็บปวดที่ลดลงอยู่ที่ ระดับ 2 จำนวน 10 คน และสำหรับอาการชาและมือในการเคลื่อนไหวที่นิ้ว มีระดับความเจ็บปวดที่ลดลงอยู่ที่ ระดับ 0 จำนวน 10 คนนั้น เห็นได้ว่าระดับความเจ็บปวดที่ลดลงมากกว่าชุดกิจกรรมอื่นๆ ในขณะที่ชุดกิจกรรมอื่นมีความเจ็บปวดที่ลดลงแบบกระจายระดับความเจ็บปวด ผู้วิจัยจึงถือว่า

ชุดกิจกรรมสำหรับ 2 อาการข้างต้นนี้ เป็นชุดกิจกรรมที่เห็นผลได้ดีที่สุดจากชุดกิจกรรมทั้งหมด และชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สำหรับอาการปวดและตึงที่ขา มีระดับความเจ็บปวดที่ลดลงอยู่ที่ระดับ 2 ระดับ 1 และระดับ 0 ในจำนวนที่เท่ากันคือ 5 คนในแต่ละระดับ แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมนี้ไม่สามารถลดอาการปวดและตึงที่ขาได้เท่าที่ควร สาเหตุจากการเจ็บป่วยสะสมของแต่ละอาการ อาการไหนที่มีการสะสมและความเจ็บปวดที่มาก จะส่งผลให้ในการทำชุดกิจกรรมเวลาที่เท่ากัน ผลลัพธ์ที่ได้จะแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยสะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sethpitak (2015) ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคออฟฟิศซินโดรม การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานและเกิดโรคคอมพิวเตอร์ซินโดรมในกลุ่มพนักงานออฟฟิศ ซึ่งมีอาการโรคคอมพิวเตอร์ซินโดรมส่วนใหญ่จะเกิดความรู้สึกไม่สะดวกสบาย ยากต่อการเคลื่อนไหว ระยะยาวส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ยิ่งเจ็บป่วยสะสมมากขึ้น ประสิทธิภาพในการทำงานจะลดลง อาการเจ็บป่วยจะหายขาดได้ยากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุดกิจกรรมนาฏศิลป์สากลนี้ แต่ละอาการสามารถสลับทำในแต่ละกิจกรรมหรือสลับชุดกิจกรรมได้
2. ท่าที่ใช้ในชุดกิจกรรมทั้งหมดสามารถปรับเปลี่ยนจำนวนครั้งในการทำกิจกรรม แต่ควรมีขั้นต่ำสุดอย่างน้อย 5 นาที ในการปฏิบัติกิจกรรมชุดนี้
3. สำหรับผู้ที่มีอาการความเจ็บปวดใกล้เคียงกับโรคออฟฟิศซินโดรม สามารถนำชุดกิจกรรมนี้มาชุดกิจกรรมไปใช้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามสภาพร่างกายที่พบในการทำงาน สำนักงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยควรศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านนาฏศิลป์บำบัด และการพัฒนารูปแบบนาฏศิลป์เพิ่มเติม รวมถึงการศึกษาข้อมูลในศาสตร์อื่น ศิลปะในแขนงต่างๆ หรือนาฏศิลป์สากลในรูปแบบอื่น เทคนิคที่แตกต่างจากเดิมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะยิ่งขึ้น

References

- Artbangkok. (2018). *Wokda* [Vogue Dance]. Retrieved September 2019, from <https://www.artbangkok.com/?p=46316>
- Bangkok Dance. (2018). *Banle* [Ballet]. Retrieved September 2019, from <https://bit.ly/2XdUDAp>
- _____. (2018). *Chæt daēn* [Jazz Dance]. Retrieved September 2019, from <https://bit.ly/2NMBUZI>
- _____. (2018). *Khōn thēm phōrārī daēn* [Contemporary Dance]. Retrieved September 2019, from <https://bit.ly/34ZDvRB>
- Bangkokhealth. (2019). *Puāt lang rūārang ‘antarāi thī mai khuān mōng khām* [Chronic back pain Dangers that should not be overlooked]. Retrieved September 2018, from <http://www.bangkokhealth.com/index.php/health/health-system/bone/1195-2013-08-01-03-21-24.html>
- Chamnanmor, D. (2002). *Rabam ram tēn* [Dance]. Bangkok : Idea Square.
- Goodill, S. W. (2005). *An Introduction to Medical Dance/Movement Therapy*. Great Britain : Athenaeum Press, Gateshead, Tyne and Wear.
- Kamphaengkao, A. (2001). *Ngān ‘ōk bæp tha tēn* [Choreography]. *Fine Arts Journal*, 9(1),21-28.
- National Statistical Office. (2017). *Wai tham ngān kap kāndulāe sukkhaphāp* [Working age and health care]. Retrieved November 2017, from http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_work.jsp
- Promrat, T. Nirat, S. Punclum, P. and Treeyawarangpunt, K. (2016). *Kānphatthana rūpbæp kitchakam sinlapa phūa bambat khwāmkhriat phū tit sān sēp tit* [Development of Application for The Stress Treatment in Drug Abuser and Addict]. *AJNU Art and Architecture Journal Naresuan University*. 7(1),69-83.
- Sethpitak, T. (2015). *Patchai thī song phon hai phanak ngōngā nō ‘opfit tham ngān tittō kan pen raya welā nān læ pen rōk khōmphotoēsindoōm* [The Study of Work Conditions that Contribute to The Severity of Computer Syndrome. Master of Business Administration Faculty of Commerce and Accountancy]. Bangkok : Thammasat University.
- Visalthorakul, N. (2019). *Kānphatthana chut kitchakam nāttasin sākon samrap klum khon tham ngān samnakngān* [The Development of Western dance Activities for Group Office Worker (Unpublished master's thesis)]. Bangkok : Srinakharinwirot University.
- Wongwaiwanit, K. (2560). *Puāt sīsā chāk sangkhom komnā* [Headache from the head bent society]. Retrieved November 2017, from <https://bit.ly/2qQLEJA>

การศึกษาการกำกับอภิปัญญาของของนักศึกษาวิทยาศาสตร์การกีฬา
ในรายวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน
A Study of Metacognitive Regulation of Sport Science Students
in the Basic Chemistry Laboratory

วิทวัส หาญดี¹ อีรพัฒน์ ชันใจ², วณิดา ลำพล² และ ศศิประภา วิลาวลัย²
Witawas Handee,¹ Teerapat Khanjai², Vanida Lumpol² and Sasiprapa Wilawan²

Article History

Received : April 14, 2020

Revised : July 17, 2020

Accepted : July 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) สำรวจระดับการกำกับอภิปัญญา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการกำกับ อภิปัญญา กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) ศึกษาผลของพื้นที่หลังการศึกษา ที่มีต่อการกำกับอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขา วิทยาศาสตร์การกีฬา ในรายวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คน ในวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน หัวข้อสมดุลเคมี เครื่องมือใช้คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เพื่อวัดการกำกับ อภิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับ การวางแผน การควบคุม และการประเมินตนเอง มีดัชนีความสอดคล้อง 0.80-0.88 ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรม ในห้องปฏิบัติการ ผลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับผลสอบและพื้นที่หลังทางการศึกษา โดยใช้ One-way ANOVA และ Factorial ANOVA analysis

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะอภิปัญญาด้านการวางแผนที่ดี แต่ไม่สามารถนำแผนมาใช้ จนบรรลุผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเกตพฤติกรรมด้านอภิปัญญาด้านการควบคุมตนเองและการประเมินตนเองที่บกพร่อง 2) นักศึกษาส่วนใหญ่ ประเมินและมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสูงเกินจริง แต่ความเชื่อมั่นนี้ไม่ส่งผลต่อคะแนนสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) พื้นที่หลังการศึกษา ได้แก่ แผนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและวิธีการรับเข้าสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนว่าในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการทางเคมีให้นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ควรมีการกระตุ้นการกำกับ อภิปัญญาด้านการควบคุมและการประเมินตนเองควบคู่ไปกับการปรับพื้นฐานทางวิชาการ

คำสำคัญ : การกำกับอภิปัญญา ; ปฏิบัติการเคมี ; วิทยาศาสตร์การกีฬา

¹ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, Lecturer, Faculty of Science, Silpakorn University

² นักศึกษาปริญญาโท สาขาเคมีศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, Master's Student in Department of Chemistry, Faculty of Science, Silpakorn University

ABSTRACT

This study aimed to investigate 1) the metacognitive regulation, 2) the relationship of metacognitive levels and test scores, and 3) students' background that might interfere with the regulation of metacognition in sports science students. The target group was 63 freshmen enrolled in the basic chemistry laboratory during the topic of chemical equilibrium. The research instrument was a 4-scale metacognitive survey including 3 areas of metacognitive regulation: planning, monitoring, and evaluating with the item-objective congruence index score of 0.80-0.88. The survey data were evaluated with students' behaviors via classroom observation and test scores using one-way ANOVA and factorial ANOVA analysis. The statistical results show that 1) most students have the ability in decent metacognitive planning. However, they largely failed to apply their plans successfully, which was agreed with their impaired metacognitive monitoring and evaluating. 2) The majority of the students are overconfidence in their ability. Nonetheless, the one-way ANOVA test showed that the level of self-evaluation and the exam scores were not statistically correlated. 3) The test scores were significantly different with the students' high school backgrounds including educational plans and admission. The research finding suggested that metacognitive prompt about self-monitoring and self-evaluating along with a preparatory course should improve the learning outcome of sport science students in a chemistry laboratory class.

Keywords : Metacognitive Regulation ; Chemistry Laboratory ; Sport Science

บทนำ

วิทยาศาสตร์การกีฬานับเป็นหนึ่งในสาขาอาชีพที่สำคัญ เนื่องจากมีส่วนช่วยให้ประชากรในสังคมมีสุขภาพแข็งแรงขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาในระดับอุดมศึกษามักจะมีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ โดยปัญหานี้ส่วนหนึ่งเกิดเนื่องมาจาก นักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาขาดความรู้และแนวคิด พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และอาจไม่สามารถเชื่อมโยงความสำคัญของเนื้อหาวิชาการทางวิทยาศาสตร์เข้ากับการเล่นกีฬา ซึ่งส่งผลทำให้บุคคลากรทางวิทยาศาสตร์การกีฬาขาดความรู้ความเข้าใจ ทางวิทยาศาสตร์พื้นฐาน รวมถึงขาดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ได้ (Alemdag, 2018)

สมดุลเคมี เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในวิชาเคมีพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและการนำไปใช้ในอนาคต เช่น ระบบสมดุล เกลือแร่ หรือระบบสมดุลของ pH ในเลือดระหว่างการออกกำลังกาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดทางสมดุลเคมีนั้นมีโอกาสเกิดมโนคติ ที่คลาดเคลื่อนได้ง่ายเนื่องจากผู้เรียนนำไปเชื่อมโยงกับแนวคิดอื่น ที่ไม่ถูกต้อง (Handee et al, 2019) ซึ่งจากการสำรวจในชั้นเรียน พบว่า ผู้เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหัวข้อสมดุลเคมีน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจ สำนวจระดับอภิปัญญาของผู้เรียนในบทปฏิบัติการหัวข้อนี้

อภิปัญญา (Metacognition) อาจแปลสั้นๆ ได้ว่า “การคิดเกี่ยวกับความคิด” (Mathabathe and Potgieter, 2017) เป็น กระบวนการรู้คิดที่ครอบคลุมความคิดทั้งหมดของบุคคล และสามารถชี้นำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้สามารถเดินทางไปยัง เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยอภิปัญญานับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้เรียน งานวิจัยหลายฉบับแสดงว่าอภิปัญญามีส่วนช่วยในการ เพิ่มความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน รวมถึงทักษะ การอ่าน การคำนวณ และการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง (Rhodes, 2019) รวมถึง ผลการศึกษาที่ยาวนานกว่าสามทศวรรษของ Bransford et al (2000) ที่ระบุว่าอภิปัญญาเป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ควรผนวกเข้าไปในห้องเรียนทุกระดับชั้น

อภิปัญญาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ความรู้ ทางอภิปัญญา (Metacognitive Knowledge) 2. การกำกับ อภิปัญญา (Metacognitive Regulation) และ 3. ประสบการณ์ ทางอภิปัญญา (Metacognitive Experience) (Flavell et al., 2002) โดยความรู้ทางอภิปัญญาหมายถึง ความรู้ ความเชื่อ ความคิด หรือ ทฤษฎี ของบุคคลที่มีต่อการรู้คิดต่อการปฏิบัติภารกิจ ในขณะที่การ กำกับอภิปัญญาหมายถึงการชี้แนะ สังเกต และควบคุมการรู้คิดหรือ กระบวนการการเรียนรู้ (Veenman, 2011) ส่วนประสบการณ์ ทางอภิปัญญาหมายถึง การรู้สึก การตัดสินใจ และการคาดคะเน ความคิดในช่วงขณะปฏิบัติภารกิจ (Flavell et al., 2002) จะเห็น ได้ว่า ผู้เรียนที่ขาดอภิปัญญาจะส่งผลให้ขาดทักษะในการควบคุม ตนเองที่มีต่อการเตรียมตัวเรียน การเรียน และการทำงานที่ได้รับ

มอบหมาย รวมถึงขาดทักษะในการประเมินศักยภาพที่แท้จริง และการพัฒนาตนเองจนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ (Bransford et al., 2000)

ในงานศึกษานี้ มุ่งความสนใจไปยังการกำกับอภิปัญญาของผู้เรียน (Metacognitive regulation) ซึ่งจะแบ่งออกเป็นอีก 3 ส่วนย่อย ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) ซึ่งหมายถึงการเลือกยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่เหมาะสมเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย 2) การควบคุม (Monitoring) เป็นการรู้ตัวหรือรับรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และ 3) การประเมิน (Evaluating) คือการประเมินประสิทธิภาพของผลงาน และการเลือกวิธีปรับปรุงตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานนั้น ซึ่งการกำกับอภิปัญญาสามารถเกิดขึ้นได้หลายช่วงเวลา ไม่ว่าจะเป็นก่อนหรือระหว่าง เรียน ทำการบ้าน หรือข้อสอบ ฯลฯ

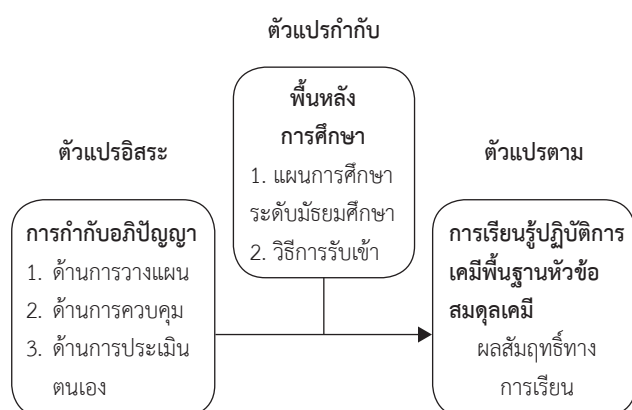
วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะสำรวจระดับอภิปัญญาของนักศึกษาวิทยาศาสตร์การกีฬาในวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐานในหัวข้อสมดุลเคมี เฉพาะส่วนของการกำกับอภิปัญญาของผู้เรียน ดังนี้

1. เพื่อสำรวจระดับการกำกับอภิปัญญาของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอภิปัญญาการกำกับอภิปัญญาของผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลของพื้นที่หลังการศึกษา ที่มีต่อการกำกับอภิปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากทฤษฎีอภิปัญญาโดย Flavell et al. (2002) นั้น Graham et al (2019) พบว่าระดับอภิปัญญาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สอดคล้องโดยตรงกับผลการเรียนรู้วิชาเคมี แต่อาจมีตัวแปรพื้นที่หลังของผู้เรียนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถดัดแปลงเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 63 คน ที่เรียนรายวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน (513107) ของภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาการกำกับอภิปัญญาด้านการวางแผน แบ่งเป็นส่วนแรกคือ ด้านการเตรียมตัวและพฤติกรรมในการเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และส่วนที่สองเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้สำรวจตนเองเกี่ยวกับ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขต่อการเรียน มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความเชื่อมั่นต่อการเรียนในหัวข้อสมดุลเคมี รวมถึงการประเมินศักยภาพของตนเองที่มีต่อการเรียนและการสอบ ข้อมูลในส่วนนี้ใช้ในการวิเคราะห์การกำกับอภิปัญญาด้านการควบคุมและการประเมินตนเองโดยแบบสอบถามในส่วนนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทำแบบสอบถาม นักศึกษาที่ลงเรียนวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จะได้รับแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์การควบคุมอภิปัญญาหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติการ โดยแบบสอบถามนี้จะผนวกเป็นส่วนหนึ่งของรายงานปฏิบัติการ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม 63 คน

2. การสังเกตพฤติกรรมและผลสอบ ในระหว่างการทำปฏิบัติการ ผู้วิจัยทำการสังเกตและบันทึกข้อมูล เชิงพฤติกรรมว่ามีการแสดงออกทางอภิปัญญาอย่างไร และหลังจากการทำปฏิบัติการสองสัปดาห์ นักศึกษาจะทำการสอบกลางภาค โดยคะแนนสอบกลางภาค คะแนนสอบรวม และเกรดที่ได้ จะถูกนำมาวิเคราะห์ ANOVA ร่วมกับระดับความเชื่อมั่นและการประเมินตนเองจากแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาตีความระดับการกำกับอภิปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์อภิปัญญาด้านการวางแผน การควบคุม และการประเมินส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ใช้วิธีการจับกลุ่มและจำแนกข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นผล

การตอบแบบสอบถามถูกรวบรวมในลักษณะของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างระดับการควบคุมและการประเมินกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ One-way ANOVA และ Tukey's post hoc test และทำการแจกแจงข้อมูลตามผลการรู้คิดของนักศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ความสมานพันธ์ของผู้ให้คะแนน 3 คนโดย Fleiss' Kappa inter-rater Reliability

3. ความเชื่อมโยงปัจจัยจากผลของพื้นที่หลังการศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์โดยใช้ Factorial ANOVA analysis ผ่านการเปรียบเทียบ Least Square Means

ข้อมูลทางสถิติทั้งหมดวิเคราะห์ผ่านโปรแกรม SAS, University Edition

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการกำกับอภิปัญญา ด้านการวางแผน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการเตรียมตัวและพฤติกรรมในการเรียนในรายวิชาปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน

ด้าน / ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. การเตรียมตัวก่อนเข้าทำปฏิบัติการ	3.0 ± 0.7	มาก
2. ความตั้งใจและให้ความร่วมมือ	3.2 ± 0.6	มาก
3. การซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย	2.9 ± 0.8	มาก
4. การแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง	2.7 ± 1.3	มาก
5. การเขียนรายงานด้วยตนเอง	3.1 ± 1.1	มาก

ผลการศึกษาด้านการเตรียมตัวและพฤติกรรมในการเรียน (ตารางที่ 1) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ (มากกว่า 3 ใน 4) มีการเตรียมตัวทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการในเชิงบวก (มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ) แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีอภิปัญญาด้านการวางแผนที่ดี แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ยังมีนักศึกษาประมาณ 1 ใน 4 ที่ยังขาดทักษะอภิปัญญา ด้านการวางแผนการเรียนที่ดี

ต่อมาได้ทำการวิเคราะห์อภิปัญญาด้านการวางแผน ส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่การรู้ตัวและการแก้ปัญหา โดยการสอบถามหัวข้อที่ตนเองไม่เข้าใจ และให้ระบุแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่านักศึกษาสามารถประเมินค่าการรู้ตัวและแนวทางการแก้ปัญหาได้ดี โดยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ คือเรื่อง ค่าคงที่สมดุล คิดเป็นร้อยละ 39.68 รองลงมา คือ เรื่องทิศทางการเกิดปฏิกิริยาเมื่อมีการรบกวนที่สภาวะสมดุล คิดเป็นร้อยละ 26.98 เรื่องหลักเลอชาเตอลีเยร์ คิดเป็นร้อยละ 19.05 ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหานั้นส่วนที่ไม่เข้าใจคือ การทบทวน

กลับไปอ่านหนังสือปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน ตามอาจารย์ อ่านหนังสือเพิ่มเติม ทำความเข้าใจและทบทวนการทดลอง ให้เพื่อนสอนเพิ่มเติมเพิ่มความตั้งใจและสนใจเรียนมากขึ้น รวมถึงฝึกทำโจทย์เพิ่มเติม

นอกจากนี้จากการสอบถามนักศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนคือ ไม่เคยมีพื้นฐานในวิชานี้มาก่อน เรียนไม่เข้าใจ มีสมาธิสั้น รู้สึกเบื่อและง่วงนอนในห้องเรียน ขาดทักษะการคำนวณ และไม่เข้าใจการบันทึกรายงานผลการทดลอง และการสอบถามด้านทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนวิชาปฏิบัติการเคมี พบว่า นักศึกษาบางคนมีทัศนคติเชิงบวก เช่น รู้สึกสนุกกับการทดลองและได้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงทัศนคติเชิงลบ เช่น รู้สึกกดดัน เพราะเรียนไม่เข้าใจ ไม่ชอบการคำนวณทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และบางคนกลัวการทดลองทางเคมี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการกำกับ อภิปัญญา ด้านการควบคุมและการประเมินตนเอง ประกอบด้วย 5 ประเด็นสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อการเรียนในหัวข้อสมดุลเคมี

ด้าน / ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. อธิบายปฏิกิริยาในสภาวะสมดุล	3.2 ± 0.7	มาก
2. สามารถเขียนค่าคงที่สมดุลได้	3.0 ± 0.7	มาก
3. สามารถทำนายปฏิกิริยาที่สภาวะสมดุลได้ เมื่อมีการเพิ่ม/ลดอุณหภูมิ	3.0 ± 0.6	มาก

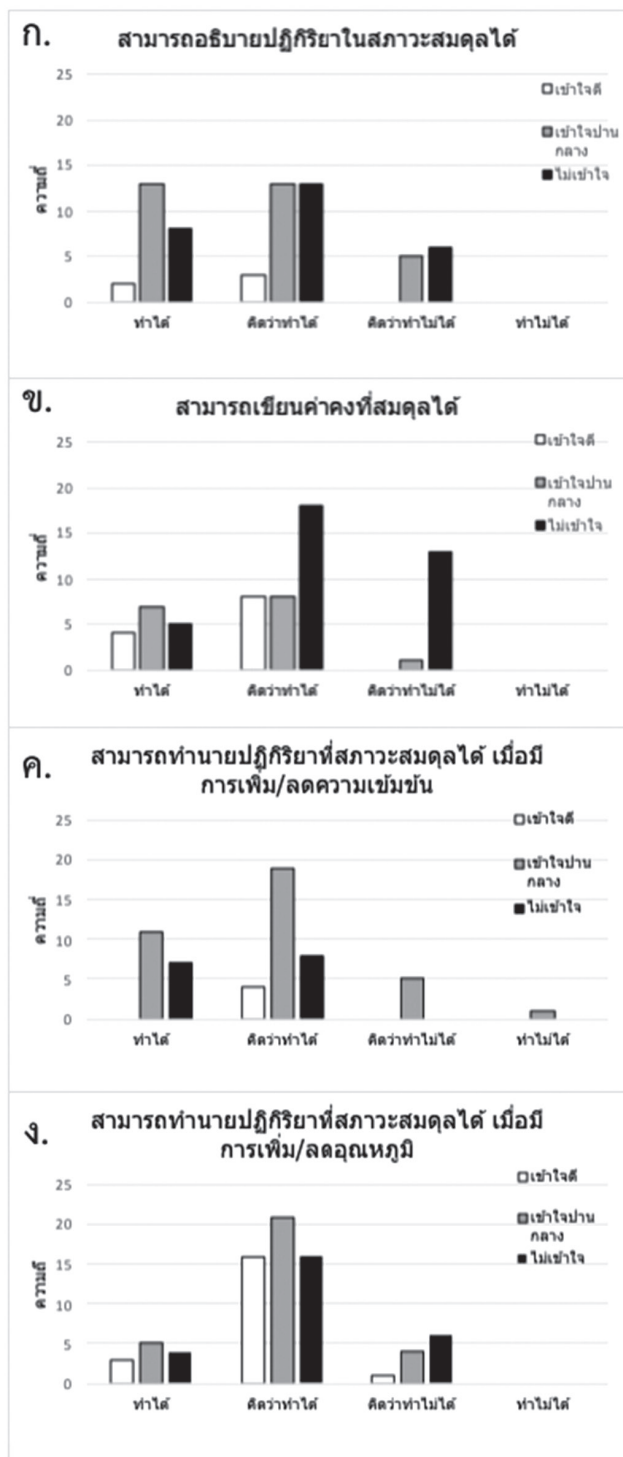
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ด้าน / ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4. สามารถทำนายปฏิกิริยาที่สภาวะสมดุลได้ เมื่อมีการเพิ่ม/ลดความเข้มข้น	3.1 ± 0.7	มาก
5. นักศึกษาคิดว่าตัวเองจะสามารถนำความรู้จากการทดลองไปใช้ทำข้อสอบได้	3.0 ± 0.6	มาก

จากแบบสอบถามความเชื่อมั่นพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการเรียนหัวข้อสมดุลเคมีในรายวิชาปฏิบัติการค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษามากกว่าร้อยละ 70 คิดว่าตนเองมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเชิงบวก (ระดับ 3 และ 4 รวมกัน) ในทุกหัวข้อ

2. หลังจากทีนักศึกษาผ่านการสอบจริง ผู้วิจัยได้แจกแจงระดับความเข้าใจของนักศึกษา ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 4 หัวข้อ แล้วโดยแบ่งความรู้คิดของนักศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) มีความเข้าใจดี 2) มีความเข้าใจปานกลาง และ 3) ไม่มีความเข้าใจ ซึ่งระดับความเข้าใจของนักศึกษาจะถูกประเมินจากผลการสอบกลางภาคที่วัดความรู้ทั้ง 4 จุดประสงค์การเรียนรู้ และทำการประเมิน

อย่างอิสระโดยผู้วิจัย 3 คน โดยผลการประเมินมีค่า Fleiss' Kappa = 0.723 ซึ่งถือว่ามีความสมานฉันท์อยู่ในระดับดีมาก (Substantial agreement) (Landis and Koch, 1977) และได้ผลดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 จำนวนนักศึกษาที่ประเมินระดับอภิปัญญาของตนเองต่อความสามารถจริง

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินอภิปัญญาและผลสอบจริง พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีระดับความเชื่อมั่นสูง คือคิดว่าตนเองทำได้ หรือคิดว่าทำได้ ส่วนใหญ่กลับมีความเข้าใจปานกลางหรือไม่มีความเข้าใจในจุดประสงค์การเรียนรู้เลย ดังแสดงในรูปที่ 1 และพบว่านักศึกษาที่ขาดความรู้ความเข้าใจในหัวข้อนี้ กลับเลือกที่จะประเมินตนเองสูงกว่าความเป็นจริง ในขณะที่นักศึกษาที่มีความรู้จริงจะสามารถประเมินค่าตนเองได้แม่นยำมากกว่า

ในการวิเคราะห์อภิปัญญาด้านการสังเกตและวิเคราะห์ตนเอง ได้ทำการแจกแจงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา โดยใช้ผลการตอบแบบสอบถามในหัวข้อสุดท้าย นั่นคือ “นักศึกษาคิดว่าตัวเองจะสามารถนำความรู้จากการทดลองไปใช้ทำข้อสอบได้” ซึ่งจะสามารถแจกแจงกลุ่มของประชากรได้ 3 กลุ่ม (เนื่องจากไม่มีนักศึกษาประเมินว่าตนเองทำไม่ได้) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่นำมาใช้ได้แก่ คะแนนสอบในหัวข้อสมดุลเคมี คะแนนรวมปลายภาค และเกรดที่ได้ จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่ประเมินว่าตนเองสามารถทำข้อสอบได้ จะมีทั้งคะแนนสอบ คะแนนรวม และเกรด สูงมากกว่ากลุ่มนักศึกษาที่ประเมินว่า คิดว่าทำได้ และ คิดว่าทำไม่ได้ ตามลำดับ แต่เมื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นทางสถิติ พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกกลุ่มนักศึกษาและในทุกผลสัมฤทธิ์ แสดงให้เห็นว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเชื่อมั่นและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า ผลระดับความเชื่อมั่นของนักศึกษาในประเด็นอื่นๆ นั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเช่นกัน

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาแจกแจงตามกลุ่มที่ประเมินตนเองจากการทำข้อสอบ

นักศึกษาคิดว่าตัวเองจะสามารถนำความรู้จากการทดลองไปใช้ทำข้อสอบได้		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย		
คำตอบ	จำนวน (n)	คะแนนส่วนสมดุลเคมี (max=25)	คะแนนรวม (max=100)	เกรด (max=4.0)
ทำได้	12	9.5±6.2 ^a	52.2±13.3 ^a	2.1±1.2 ^a
คิดว่าทำได้	39	8.6±6.0 ^a	47.2±9.3 ^a	1.7±0.8 ^a
คิดว่าทำไม่ได้	12	5.9±1.0 ^a	44.0±6.4 ^a	1.4±0.4 ^a
ทำไม่ได้	0	-	-	-

หมายเหตุ ด้วย (a, b, c) ที่ต่างกันในกลุ่มเดียวกัน แสดงค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value=0.05

3. เพื่อที่จะศึกษาหาปัจจัยทางอภิปรายอื่นที่อาจมีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้มุ่งความสนใจไปยังพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา เนื่องจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งระบุว่ากระบวนการรู้คิดถูกสร้างขึ้นด้วยตนเองโดยผู้เรียนผ่านการสร้างองค์ความรู้ใหม่บนรากฐานของความเข้าใจเดิม ดังนั้นจึงได้ทำการสำรวจแผนการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของนักศึกษาก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และวิธีการสอบเข้ามายังสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งผลการสำรวจแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คำถาม	คำตอบและร้อยละ
1. แผนการศึกษาในระดับมัธยม	วิทย์-คณิต = 54.0 ศิลป์ = 46.0
2. วิธีการเข้าศึกษา	โควตานักกีฬา = 52.4 สอบเข้า = 46.0
3. แผนการศึกษาต่อในปีหน้า	เรียนต่อในสาขาเดิม = 92.1 ไม่ระบุ = 7.9
4. ทราบมาก่อนหรือไม่ว่าการเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาต้องเรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์	ทราบมาก่อน = 90.5 ไม่ระบุ = 1.6 ไม่ทราบมาก่อน = 7.9

ผลการสอบถามพื้นฐานหลังนักศึกษา พบว่านักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.97) มีแผนการเรียนอยู่สาขาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ซึ่งเคยผ่านการเรียนหัวข้อสมมูลเคมีมาก่อน และประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.38) เข้าเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาโดยวิธีโควตานักกีฬา นอกจากนี้ เมื่อถามเพิ่มเติมว่านักศึกษได้ทราบล่วงหน้ามาก่อนหรือไม่ว่าการเรียนในสาขาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาจำเป็นต้องเรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.48) ทราบมาก่อน และนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.06) มีความต้องการศึกษาต่อในสาขาเดิมในปีต่อไป (ตารางที่ 4)

เมื่อทำการแจกแจงกลุ่มของนักศึกษาตามแผนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และวิธีการรับเข้า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย (ตารางที่ 5) โดยพบว่ากลุ่มนักศึกษามีแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นแผนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาด้วยการสอบแอดมิชชัน (Admission) กับสอบรับตรง (ในงานวิจัยนี้ย่อว่า “สอบเข้า”) มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในวิชาปฏิบัติการเคมี และในหัวข้อสมมูลเคมี มากกว่านักศึกษากลุ่มอื่น ทั้งโดยวิธีการรับเข้าผ่านโควตานักกีฬา และกลุ่มที่มาจากแผนศิลปศาสตร์ (ศิลป์) ในระดับมัธยมศึกษา โดยกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยที่สุดคือ นักศึกษาที่เข้าเรียนผ่านทางโควตานักกีฬาและมาจากแผนศิลปศาสตร์ ซึ่งไม่เคยเรียนวิชาเคมีมาก่อนในระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาแจกแจงตามแผนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและวิธีการรับเข้า

กลุ่มนักศึกษา			ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย		
แผนการศึกษาในระดับมัธยม	วิธีรับเข้า	จำนวน (n)	คะแนนส่วนสมมูลเคมี (max=25)	คะแนนรวม (max=100)	เกรด (max=4.0)
วิทย์-คณิต	สอบเข้า	14	14.5±4.5a	57.0±8.9a	2.5±0.8a
วิทย์-คณิต	โควตานักกีฬา	20	6.7±5.5b	46.5±9.4b	1.7±0.7b
ศิลป์	สอบเข้า	14	8.1±3.7b	46.9±6.4bc	1.6±0.5bc
ศิลป์	โควตานักกีฬา	15	4.7±4.3b	40.8±8.0c	1.1±0.7c

หมายเหตุ ด้วย (a, b, c) ที่ต่างกันในกลุ่มเดียวกัน แสดงค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value=0.05

อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์ผลอภิปรายด้านการประเมินตนเองของนักศึกษาทั้ง 4 กลุ่มในตารางที่ 5 เพิ่มเติมพบว่าแผนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและวิธีการรับเข้า ไม่ส่งผลต่อระดับความเชื่อมั่นของนักศึกษา นั่นคือ ไม่ว่านักศึกษามาจากแผนการเรียนใด หรือรับเข้ามาแบบใด ต่างประเมินว่าตนเองมีความเชื่อมั่นในการเรียนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p=0.86 และ p=0.63 ตามลำดับ)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสำรวจการกำกับอภิปรายด้านการวางแผน การควบคุมและการประเมินตนเอง พบว่านักศึกษามีการกำกับอภิปรายของตนเองอยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งตรงบางส่วนกับผลการสังเกตจริงจากผู้วิจัยในห้องปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ เช่น ขณะที่เรียนนักศึกษาตั้งใจฟัง และให้ความร่วมมือกับผู้สอน

เป็นอย่างดี และเมื่อเกิดสงสัยนักศึกษาก็จะสอบถามผู้สอนทันที ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ Callan and Cleary (2019) ที่พบว่าผู้เรียนที่มีการวางแผนดีจะส่งผลทำให้แสดงพฤติกรรมและกระบวนการคิดที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น เช่น การเขียนรายงานด้วยตนเอง การอ่านคู่มือปฏิบัติมาก่อน และการกลับไปหาคำตอบที่ถูกต้อง หากทราบว่าตนเองตอบคำถามในข้อสอบผิด เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาวางแผนและพยายามเฉพาะในส่วนที่ทำได้ง่าย แต่ละเลยที่จะปฏิบัติในส่วนที่ยากกว่า

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า แม้นักศึกษาจะรู้และเข้าใจอภิปรายด้านการวางแผน แต่ไม่ได้หมายความว่านักศึกษาจะนำแผนนั้นมาใช้จริงจนบรรลุเป้าหมาย หลักฐานที่สนับสนุนแนวคิดนี้ที่เห็นได้ชัดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่โดยเฉลี่ยทั้งห้องปฏิบัติการนั้น ยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (ตารางที่ 3 และ 5) นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาส่วนหนึ่งมีแนวโน้มที่จะระบุงการวางแผนที่ดีเกินความเป็นจริง เช่น ระบุว่าตนเองเขียนรายงานด้วยตนเอง แต่ในทางปฏิบัติกลับทำในทางตรงกันข้าม ซึ่งสะท้อนถึงการขาดอภิปรายด้านการสังเกต ควบคุม และประเมินตนเอง

2. เมื่อนำผลประเมินทางอภิปรายมาวิเคราะห์ร่วมกับผลสอบ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง โดยเฉพาะนักศึกษาที่แท้จริงแล้วไม่เข้าใจเนื้อหาเลย แต่กลับประเมินว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำได้ (รูปที่ 1 แท่งสีดำ) การที่ผู้เรียนสังเกตตนเองสูงเกินไป (Overconfidence) ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาลดความพยายามในการเรียนของตนเองลง อีกสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากนักศึกษายังมองไม่เห็นถึงความแตกต่างของการวัดผลที่เปลี่ยนไป ทำให้มีการกำกับอภิปรายในลักษณะเดิม เช่น ในระดับมัธยมศึกษาที่มีระบบคะแนนเก็บมากกว่า ทำให้มีโอกาสได้เกรดสูงกว่า แม้จะพยายามเตรียมตัวสอบไม่มาก ทำให้ผู้เรียนมองความสามารถของตนเองสูงเกินจริง โดย Rhodes (2019) ได้เสนอว่าควรให้มีการวัดผลแบบพัฒนาการ (Formative Assessment) ให้เร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อให้ นักศึกษาปรับรูปแบบทักษะทางอภิปรายให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

การศึกษานี้ยังพบว่านักศึกษาที่มีความเข้าใจดีในหัวข้อสมดุลเคมี มีแนวโน้มที่จะสามารถประเมินตนเองได้ค่อนข้างแม่นยำ (รูปที่ 1 แท่งสีขาว) แต่ถึงอย่างนั้นก็มีแนวโน้มที่จะประเมินความสามารถตนเองต่ำกว่าที่ควรจะเป็นเล็กน้อย ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้สอดคล้องกับทฤษฎี Dunning-Kruger effect ซึ่งอธิบายความลำเอียงทางพุทธิปัญญาเนื่องจากขาดการกำกับควบคุมตนเอง และขาดอภิปราย (Kruger & Dunning, 1999) ซึ่งมักจะเกิดขึ้น

ในผู้เรียนรู้ใหม่ หรือในบางครั้งเรียกว่า “Beginner’s bubble of overconfidence” (Sánchez and Dunning, 2018) หรือพองสบู่แห่งความมั่นใจมากเกินไปในผู้เรียนรู้ใหม่ ซึ่งสามารถลดทอนลงได้เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์มากขึ้น และผ่านการกระตุ้นทางอภิปรายมากขึ้น (Rhodes, 2019) จากผลการวิจัยนี้ยังระบุได้ว่า Dunning-Kruger effect นั้นเกิดขึ้นกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีการศึกษาระดับปีที่ 1 ไม่ขึ้นว่าผู้เรียนคนดังกล่าวมาจากแผนการศึกษาใด หรือถูกรับเข้ามาด้วยวิธีการใด

3. ผลการวิเคราะห์พื้นหลังเดิมของนักศึกษาที่อาจส่งผลต่อระดับอภิปรายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า แม้แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาและวิธีการรับเข้าจะไม่ส่งผลถึงระดับการกำกับอภิปรายของผู้เรียน แต่ผู้วิจัยได้สังเกตถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพบว่านักศึกษาที่มาจากแผนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และสอบเข้ามาจะสามารถทำคะแนนได้ดีกว่ากลุ่มอื่น (ตารางที่ 5) ซึ่งอาจอธิบายได้ว่ากลุ่มนักศึกษาที่มาจากแผนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มีประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์มากกว่า และมีการทบทวนบทเรียนซ้ำผ่านการเตรียมตัวสอบแอดมิชชันซึ่งจะไม่พบในกลุ่มนักศึกษาที่มาจากแผนศิลปศาสตร์ หรือการรับเข้าโดยโควตานักกีฬา ซึ่งจะสรุปได้ว่าการเพิ่มประสบการณ์หรือการปรับพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาการศึกษาคืออาจเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งผลคล้ายคลึงกับที่พบโดย Graham et al. (2019) ว่าการติวปรับพื้นฐานและการสอนอภิปรายมีส่วนช่วยนักศึกษาปี 1 เรียนเคมีได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หากต้องการเพิ่มทักษะทางอภิปรายให้กับสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ควรมุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นอภิปราย (Metacognitive Prompt) ด้านการควบคุมและการประเมินตนเองเป็นหลัก โดยอาจไม่ต้องเพิ่มทักษะอภิปรายด้านการวางแผนมาก อย่างไรก็ตาม ควรมีการปรับพื้นฐานทางวิชาการให้กับกลุ่มนักศึกษาที่มาจากแผนศิลปศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการกระตุ้นการกำกับทางอภิปรายของนักศึกษา
2. ควรศึกษาอภิปรายด้านความรู้และประสบการณ์อภิปรายเพิ่มเติม

References

- Alemdag, S. (2018). The Role of Social Self-Efficacy on Physical Activity: A Cross-Cultural Comparison. *Journal of Education and Training Studies*. 6(5), 40-46
- Bransford, J. D., Brown, A. L., and Cocking, R. R. (2000). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. Washington DC: National Academy Press.
- Callan, G. L. and Cleary, T. J. (2019). *Metacognition Learning*. 14: 43. <https://doi.org/10.1007/s11409-019-09191-x>
- Flavell, J. H., Miller, P. H. and Miller, S. A. (2002). *Cognitive development*. (4th ed.). Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.
- Graham, K. J., Bohn-Gettler, C. M. and Raigoza, A. F. (2019) Metacognitive Training in Chemistry Tutor Sessions Increases First Year Students' Self-Efficacy. *Journal of Chemical Education*. 96 (8),1539-1547
- Handee, W., Khanjai, T., Lumpol, V. and Wilawan, S. (2019). *Kāṇsuksā mānō mati thī khlatkhluān rūāng somdunkhēmī khōṅg naksuksā witthayāsāt kāṅkilā nai raīwicha patibatkān khēmī phunthān [Sports Science Students' Misconceptions of Chemical Equilibrium in Basic Chemistry Laboratory]*. The 15th Conference Materials National Conference on Education (ICE2019) 15, 455-456.
- Kruger, J. and Dunning, D. (1999). Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments. *Journal of Personality and Social Psychology*. 77(6), 1121-1134.
- Landis, J. R. and Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*. 33, 159-174
- Mathabathe, C. K. and Potgieter, M. (2017). Manifestations of metacognitive activity during the collaborative planning of chemistry practical investigations. *International Journal of Science Education*. DOI: 10.1080/09500693.2017.1336808
- Rhodes, M. G. (2019). Metacognition. *Teaching of Psychology*. 46(2), 168-175.
- Sánchez, C. C. and Dunning, D.B. (2018). Overconfidence among beginners: Is a little learning a dangerous thing?. *Journal of personality and social psychology*. 114(1),10-28.
- Veenman, M. V. J. (2011). *Learning to self-monitor and self-regulate*. In R. E. Mayer & P. A. Alexander (Eds.), *Handbook of research on learning and instruction* (pp. 197-218). New York : Routledge.

การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง พอลิเมอร์
โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE
และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

Comparisons of Analytical Thinking Skills of Mathayomsuksa 6 Students on the
Topic of Polymer Using the Learning Management based on
STAD Cooperative Learning with POE Technique
and Conventional Instruction Approach

วัชรียา พรหมพันธ์¹ อรุณรัตน์ คำแหงพล² และ ถาดทอง ปานสุภวัชร³

Watchareeya Prompan,¹ Arunrat Khamhaengpol² and Thardthong Pansuppawat³

Article History

Received : August 5, 2020

Revised : April 8, 2020

Accepted : April 9, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 5) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ชานุราษฎร์วิทยวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 41 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเพื่อให้ได้ห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อกำหนดห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) และสถิติทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Master's Student, Program in Science Teaching, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับ เทคนิค POE สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ; เทคนิค POE ; ทักษะการคิดวิเคราะห์ ; พอลิเมอร์

ABSTRACT

The objectives of this research are the followings: 1) to compare the student analytical thinking skills before and after learning through the developed learning management, 2) to compare the analytical thinking skills of the students after being taught by the developed learning management and the conventional instruction approach, 3) to compare the student learning achievement before and after learning through the developed learning management, 4) compare the student learning achievement after learning through the developed learning management and the conventional instruction approach, and 5) to compare student satisfaction after learning through the developed learning management and the conventional instruction approach. The samples are consisted of two classes of Mattayomsuksa6 students, with each class containing 41 students studying in the second semester of academic year 2018 at Thatnaraiwittaya School, Mueang district, Sakon Nakhon Province. The samples were chosen by random cluster sampling for getting the two classrooms. A random sampling was then done to divide these students into an experimental group and control group. The students in the experimental group were instructed through the developed learning management based on STAD cooperative learning integrating with POE technique, those in the control group were instructed on the same topic through conventional instruction approach. The research instruments included lesson plans based on STAD cooperative learning integrating with POE technique, lesson plans based on conventional instruction approach, an analytical thinking test, a learning achievement test, and a satisfaction questionnaire. The collected data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent samples and independent samples.

The results of this research were as follows: 1) analytical thinking skills of students in the experimental group were higher than those of before the intervention at .01 level of statistical significance. 2) analytical thinking skills of students in the experimental group were higher than those of control group members at .01 level of statistical significance. 3) learning achievement of students in the experimental group was higher than that of before the intervention at .01 level of statistical significance. 4) learning achievement of students in the experimental group after the intervention was higher than that of the control group members at .01 level of statistical significance. 5) the satisfaction of the students in the experimental group toward learning was higher than that of the control group members at .01 level of statistical significance.

Keywords : STAD Cooperative Learning Technique ; POE Technique ; Analytical Thinking Skills ; Polymer

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การที่มนุษย์จะสามารถอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด และปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก (Khamhaengpol, Pansuppawat, Pansuppawat, Wongchalee and Choosup, 2019)

การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้ในวิชาแกน คุณธรรม และคุณลักษณะ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะการใช้เทคโนโลยี โดยผู้สอนและผู้เรียนคุ้นเคยกับความรู้ในวิชาแกนและคุณธรรม แต่อาจมีบางประเด็นที่ต้องส่งเสริมหรือปรับจากหลักสูตรเดิม ส่วนทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะการใช้เทคโนโลยี พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะทางปัญญา และผู้สอนก็ขาดทักษะในการสอนโดยเฉพาะทักษะการคิด (Khammani, 2014) การคิดวิเคราะห์เป็นรูปแบบหนึ่งในทักษะการคิดขั้นสูง เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น การคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ในการช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญ อื่น ๆ ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต ช่วยให้สามารถหาเหตุผลที่สมเหตุสมผล และช่วยประมาณการความน่าจะเป็น (Thatthong, 2011) ผลลัพธ์ที่ได้จากการคิดวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่จะใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการทางความคิดระดับสูงที่ซับซ้อนในลักษณะต่างๆ (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2011)

จากการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไทย ปี พ.ศ. 2559 โดยการสร้างตัวชี้วัดระดับการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนผ่านแบบทดสอบ โดยอ้างอิงโครงสร้างมาจากข้อสอบระดับนานาชาติ เช่น PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งได้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน 6,235 คน ผลการศึกษาชี้ว่า หากใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 เป็นเกณฑ์ผ่าน มีนักเรียนเพียงร้อยละ 1.07 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 4.16 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ

ร้อยละ 0.29 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 เท่านั้นที่สอบผ่าน สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ต่ำ (Warakamin, Rukumnuaykit and Saifah, 2016)

จากประสบการณ์การสอนวิชาเคมีของผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พอลิเมอร์ นั้น ครูผู้สอนมักจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอนบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีสื่อการสอนประกอบที่น่าสนใจ ไม่มีวิธีการสอนที่ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และส่งผลต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

การสอนแบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Student Team Achievement Division : STAD) เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น แต่ยังต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนในกลุ่ม เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการสอนที่ถูกนำมาใช้อย่างหลากหลายในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Ataman, 2016) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียน (Sendee, Pansuppawat and Prabhong, 2018)

เทคนิคทำนาย-สังเกต-อธิบาย (Predict-Observe-Explain : POE) เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้จากการทำนาย (Predict) การสังเกต (Observe) และการอธิบาย (Explain) โดยให้นักเรียนทำนายผลที่เกิดขึ้นล่วงหน้าก่อนทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสังเกตอย่างชัดเจน ละเอียด รอบคอบ นำผลที่ได้จากการสังเกตมาอธิบาย และเปรียบเทียบกับสิ่งที่ทำนายไว้ (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2011) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค POE ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น (Akkayamat, Udom and Kantacha, 2016)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE มาใช้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE
2. เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
5. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
5. ความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ขอบเขตการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาวิชาเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พอลิเมอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ พอลิเมอร์ และปฏิกิริยาการเกิดพอลิเมอร์ โครงสร้างและสมบัติของพอลิเมอร์ พลาสติก ยาง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของผลิตภัณฑ์พอลิเมอร์

สังเคราะห์ ผลกระทบจากการใช้และการกำจัดผลิตภัณฑ์พอลิเมอร์ และแนวทางแก้ไขรวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูนำเสนอเนื้อหาบทก่อน หลังจากนั้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการทำงานเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยความสามารถประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน เน้นให้มีการแบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกัน ร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล จากนั้นนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมาคิดคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของกลุ่ม มีการประกาศคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดมีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะได้รับรางวัล เป็นการเสริมแรง กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอข้อมูล (Class Presentation) โดยครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลก่อน

ขั้นที่ 2 การทำงานร่วมกัน (Teams) นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 การทดสอบ (Quizzes) นักเรียนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 4 คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละคน (Individual Improvement Scores) เป็นการคิดคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่ม โดยเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับคะแนนฐานคือคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาคิดค่าคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นที่ 5 กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง (Team Recognition) พิจารณาคะแนนพัฒนาการของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จ กลุ่มที่ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะได้รับรางวัล

2. เทคนิค POE หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้ขึ้นมาให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผลในการคิด แล้วลงมือปฏิบัติ ค้นหาคำตอบด้วยวิธีการต่าง ๆ จนเกิดความรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับความรู้เก่าหรือสร้างเป็นความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมาได้ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทำนาย (Predict) ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ขึ้นมา ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้เดิมของแต่ละคนคิด ร่วมกับการใช้เหตุผลประกอบเพื่อทำนายสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในกิจกรรม พร้อมทั้งบอกเหตุผลประกอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสังเกต (Observe) นักเรียนลงมือ

ปฏิบัติค้นหาคำตอบด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการสังเกต ปฏิบัติการทดลอง หรือค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นในกิจกรรมแล้วบันทึกผลอย่างละเอียดจนสามารถตอบปัญหาและข้อสงสัยได้

ขั้นที่ 3 ขั้นการอธิบายผล (Explain) นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายเปรียบเทียบ เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับสิ่งที่คิดทำนายไว้ในขั้นตอนแรกอย่างมีเหตุผล

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยครูเป็นผู้นำเสนอเนื้อหา หลังจากนั้นแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยแต่ละความสามารถประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ในขั้นตอนของการทำงานกลุ่มจะใช้เทคนิค POE เพื่อฝึกให้นักเรียนมีการทำนาย สังเกต และอธิบาย เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล จากนั้นนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะได้รับรางวัลหรือการยกย่องเป็นการเสริมแรง มีขั้นตอนการจัดการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอบทเรียน
- ขั้นที่ 2 ขั้นการทำงานร่วมกัน ใช้เทคนิค POE
- ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบ
- ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียนและยกย่องกลุ่ม

4. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือทางสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเนื้อหา โดยครูศึกษาข้อเสนอแนะจากคู่มือครูแล้วนำมาปรับใช้กับนักเรียนตามศักยภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สถานศึกษากำหนดไว้ การจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

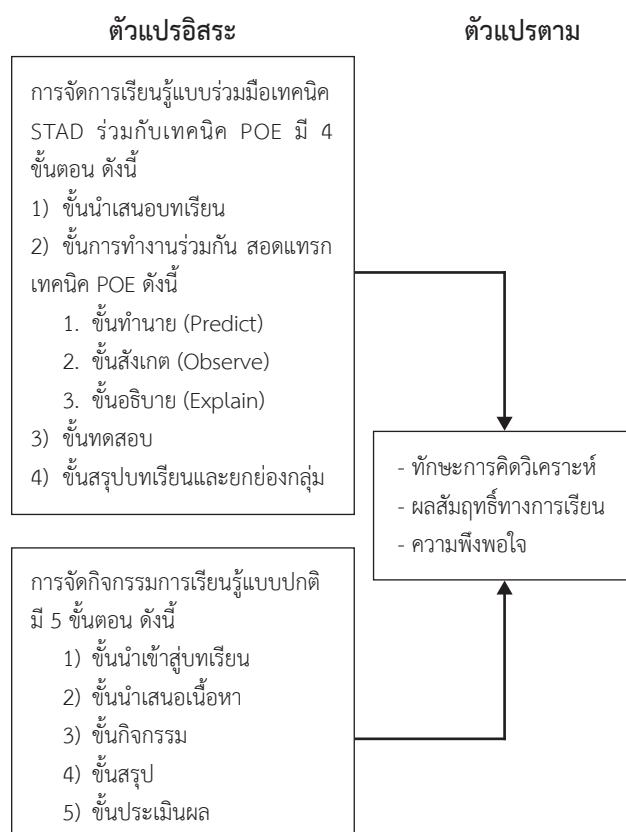
- ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูตั้งประเด็นคำถามที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด และนำเข้าสู่บทเรียน
- ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอเนื้อหา ครูอธิบายเนื้อหา และมีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด
- ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรม ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแบบสุ่ม โดยมีการละเพศ และให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายจนได้ข้อสรุปของบทเรียน
- ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หรือประเมินจากการตอบคำถามของนักเรียน ใบงาน โดยประเมินเป็นรายบุคคล

5. ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการใช้สติปัญญาเพื่อจำแนกสิ่งต่าง ๆ เช่น ข้อความ เรื่องราวหรือเนื้อหา

ออกเป็นส่วน ๆ ตามแต่ละองค์ประกอบว่ามีความสำคัญอย่างไร และสามารถหาความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบได้ ซึ่งนำไปสู่การใช้เทคนิคและแสดงหลักการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละองค์ประกอบ ผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะต้องมีคุณสมบัติในการวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญ 2) การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) การคิดวิเคราะห์หลักการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งเป็นการสอนแบบร่วมมือที่ Slavin (1990) ได้พัฒนาขึ้น และเทคนิคการสอนแบบทำนาย สังเกต อธิบาย (POE) ซึ่ง White and Gunstone (1992) ได้กล่าวว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และอภิปรายอย่างเป็นขั้นตอน โดยเน้นให้นักเรียนได้คิดทำนาย สังเกต และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้นักเรียนคิดเป็น ผู้วิจัยได้เขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนธาตุนาวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 264 คน โดยมีการวัดความสามารถของนักเรียนในแต่ละห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนธาตุนาวิทยาคม จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 41 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เพื่อให้ได้ห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อกำหนดห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 6 แผน รวม 18 ชั่วโมง ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 แสดงว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 6 แผน รวม 18 ชั่วโมง ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 แสดงว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.70 ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยเท่ากับ 0.41 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) เท่ากับ 0.81

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.66 ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยเท่ากับ 0.40 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) เท่ากับ 0.81

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน มีรายการประเมินจำนวน 20 รายการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่ามีความสอดคล้องทุกรายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พอลิเมอร์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 18 ชั่วโมง

3. นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4. นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

2. วิเคราะห์ทักษะการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE

ทักษะการคิดวิเคราะห์	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	41	20	4.80	1.23	41.15**
หลังเรียน	41	20	15.44	1.10	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01}$; df 40) = 2.42

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ทักษะการคิดวิเคราะห์	n	คะแนนเต็ม	หลังเรียน		t
			$\bar{X}$	S.D.	
กลุ่มควบคุม	41	20	14.80	1.72	2.67**
กลุ่มทดลอง	41	20	15.44	1.10	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01}$; df 80) = 2.37

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	41	30	8.70	1.55	55.00**
หลังเรียน	41	30	23.71	1.52	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01}$; df 40) = 2.42

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	หลังเรียน		t
			$\bar{X}$	S.D.	
กลุ่มควบคุม	41	30	22.71	1.50	2.99**
กลุ่มทดลอง	41	30	23.71	1.52	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01}$; df 80) = 2.37

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ความพึงพอใจต่อการเรียน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มควบคุม	41	5	4.55	0.50	3.82*
กลุ่มทดลอง	41	5	4.68	0.45	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t_{.05}$; df 80) = 1.66

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ มีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม

โดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนดให้ผ่านการทำนาย สังเกต และอธิบาย นอกจากนี้ยังมีการให้รางวัลกลุ่มที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ นักเรียนจึงมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akkayamat, Udom and Kantacha (2016) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ทำนาย-สังเกต-อธิบาย ร่วมกับการใช้แผนภาพ (Predict-Observe-Explain-Mapping : POEM) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค POEM จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเรียนสูงกว่าร้อยละ 75

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ มีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการเพื่ออธิบายสิ่งที่สังเกตเห็นในแต่ละกิจกรรม ส่งผลให้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sendee et al (2018) ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รายวิชาชีววิทยา เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ STAD ร่วมกับการใช้ผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ STAD ร่วมกับการใช้ผังมโนทัศน์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มเป็นหลัก ทำให้ทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน นักเรียนที่เก่งจะให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนกว่า นักเรียนที่อ่อนกว่าจะพยายามตั้งใจทำกิจกรรม

เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirithep and Potcharapanpong (2015) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ ปริมาณสารและความเข้มข้นของสารละลาย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มเป็นหลัก ทำให้ทุกคนในกลุ่มร่วมมือกันทำกิจกรรมในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มผ่านเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้การให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ ตามวิธีการของเทคนิค STAD ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Warakamin et al (2016) ได้ศึกษาการเพิ่มความเข้าใจแนวคิดรวบยอด เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน ของนักศึกษาโดยวิธีการเรียนการสอนแบบทำนาย-สังเกต-อธิบาย (POE) พบว่า คะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิค POE ร่วมกับการบรรยายสูงกว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีบรรยายที่มีการตีความใจความอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE เรื่อง พอลิเมอร์ มีความพึงพอใจต่อการเรียนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE สามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มโดยเทคนิค POE ซึ่งแตกต่างจากการทำกิจกรรมโดยทั่วไปที่นักเรียนทำตามขั้นตอนในใบกิจกรรมเท่านั้น นอกจากนี้การเสริมแรงตามรูปแบบของ STAD ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เรียนอย่างมีความสุข ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตาม

สมมติฐานข้อที่ 5 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Promseurb (2016) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) รายวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สารละลายกรดและเบส พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สารละลายกรดและเบส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรมีการแนะนำวิธีการ ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ และแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่มให้ชัดเจนในการ

ทำกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
2. ครูควรเตรียมความพร้อม จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และเพียงพอแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค POE กับเนื้อหาหรือนักเรียนระดับชั้นอื่น
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิคอื่น หรือ ใช้เทคนิค POE ร่วมกับเทคนิคอื่น เพื่อพัฒนานักเรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับการเรียนในศตวรรษที่ 21

References

- Akkayamat, N., Udom, P., and Kantacha, A. (2016). Phonkān chat kitchakam kānriānrū dōi chai theknik thamnāi - sangket - 'athibāi rūām kap kānchai phāēnpāp (Predict - Observe - Explain - Mapping : POEM) thī mī tō phon samrit thāngkān rīan wicha khēmī lāe thaksa kān khit wikhro khōng nakriān chan matthayommasuksā pī thī hā [The Results of Predict-Observe-Explain Teaching Technique with Mapping (POEM) to Learning Achievement and Analytical Thinking Skills of 11th Grade Students]. *Journal of Education Price of Songkla Universit, Pattani campus*. 27(1), 90-99.
- Ataman, K. (2016). Effects of Student Teams-Achievement Divisions Cooperative Learning with Models on Students' Understanding of Electrochemical Cells. *International Education Studies*, 9(11); 104-120.
- Kammani, T. (2014). Pluk lōk kānsōn hai mī chīwit suhā 'ong rīan hāēng satawat mai [Arousing teaching for classroom in 21st century]. Academic conference "Learning of Revolution toward Quality of Education in 21st Century" (8-9). Bangkok : Sahamit printing and publishing Ltd.
- Khamhaengpol, A., Pansuppawat, T., Pansuppawat, A., Wongchalee, P., and Choosup, N. (2019). Kānphatthana kān khit wikhro rūāng thritsadi kānriānrū dōi kānchatkān rīanrū bāep phang krafik samrap naksuksā radap bandit suksā sakhā wicha kān sōn witthayasāt [Development of Analytical Thinking of Learning Theory by Using Learning Management-based Graphic Organizer for Graduate Students in Science Teaching Program] *Journal of Education Khon Kaen University*. 42(4).
- Promseurb, J. (2016). Kānsuksā phon samrit thāngkān rīan lāe khwāmphungphōchāi khōng nakriān chan matthayommasuksā pī thī nung duāi kānchat kitchakam kānriānrū bāep rūāmmū dōi theknik bāēng klum khla phon samrit (STAD) rāiwichā witthayasāt nūai kānriānrū rūāng sānlalāi krot lāe bēt [A Study of Learning Achievement and Satisfaction of M.1 Students by the Cooperative Learning : Student Teams – Achievement Division (STAD) in Science Subject : Acid-Base Solution] (Unpublished master's thesis). Burapha University, Chonburi, Thailand.

- Sirithep, C., and Potcharapanpong, S. (2015). Kānsuksā phon samrit thāngkān rian nūai kānrīanrū parimān sāl lāe khwām khemkhon khōng sālālāi lāe phruttkam kānthamngān klum khōng nakrīan chan matthayommasuksā pī thī sī chāk kānchatkān rianrū bāep rūammū theknik STAD rūam kap theknik KWDL [A Study of Learning Achievement in the Learning Unit of Stoichiometry and Concentrations of Solution and Group Working Behaviors of Mattayomsuksa 4 Students Using Cooperative Learning STAD Technique with KWDL Technique]. The 2nd National and International Research Conference 2015 (139-148). Nakhon Ratchasima : Graduate School Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Sendee, N., Pansuppawat, A., and Prabhong U. (2018). Kānphatthana kān khit wikhro lāe thaksa krabūānkān thāng witthayāsāt rāiwichā chīwawitthaya rūang kān sangkhro duai sāeng khōng phūt dōi chai kānchatkān rianrū bāep rūammū rūpbāep STAD rūam kap kānchai phang manō that khōng nakrīan chan matthayommasuksā pī thī hā [Development of Critical Thinking Ability and Science Process Skills in Biology Entitled “Photosynthesis in Plants” Using Cooperative Learning Strategy of STAD and Concept Mapping of Mathayom Suksa 5 Students]. *Journal of Curriculum and Instruction*, 10(28), 1-13.
- Slavin, R. E. (1990). Co-operative learning: Theory, research and practice. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Thattthong, K. (2011). Sōn khit kānchatkān rianrū phūa phatthana kān khit [Teaching and learning management for developing thinking]. Nakhon Pathom : Phetkasem Pringting Group.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2011). Krabūānkān thī mōsom kap nūahā tām māttrathān laksūt (Pedagogical Content Knowledge : PCK) khōngkān phatthana khruākhaī kānrīanrū phū sōn witthayāsāt khanittasāt chuāng chan thī nung - sām [Pedagogical Content Knowledge : PCK, Project for the development of the learning network for science mathematics instructors during Grade 1-9]. Bangkok : IPST. Ministry of Education.
- Warakamin, D., Rukumnuaykit, P., and Saifah, Y. (2016). Kānsuksā khwāmsāmāt dān kān khit wikhro lāe kānmī chit sathāana phūa phatthana sakkayaphāp kān pen khondī khon keng khōng nakrīan Thai [The study of analytical thinking ability and public mind for enhancing goodness and intellect of Thai students]. Bangkok : The Thailand Research Fund.
- White, R. T and Gunstone, R.F (1992) Probing Understanding. London : Falmer Press.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD
ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Learning Activities Using STAD Cooperative Learning
Model Focusing on Problem Solving and Mathematical Connections Skills
on Linear Equation with One Variable for Mathayomsuksa 1

ปรียา เปจยัง¹ นงลักษณ์ วิริยะพงษ์² และ มนชยา เจียงประดิษฐ์³
Preeya Pejayoung,¹ Nongluck Viriyapong² and Monchaya Chiangpradit³

Article History

Received : August 28, 2019

Revised : July 13, 2020

Accepted : July 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ STAD กับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ 4) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD กับแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 80 คน มีทั้งสิ้น 2 ห้องเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และห้องเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับแบบปกติ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.70/81.87 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/76.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ STAD มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6284 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5237 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนที่ได้

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Master's Student in Mathematics Education, Faculty of Science, Mahasarakham University

^{2,3} อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ STAD มีความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้STAD ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ; ความสามารถในการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ; ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed 1) to develop lesson plan using STAD cooperative learning model focusing on mathematics problem solving skill and mathematical connection skill and lesson plan using the traditional teaching methods on a linear equation in one variable of mathayomsuksa 1 students to have the efficiency criteria of 75/75 2) to fine the effectiveness index value of lesson plan 3) to compare the learning achievement between the group using STAD cooperative learning model and the group using the traditional teaching methods 4) to compare ability on problem solving and ability on mathematical connection between the group using STAD cooperative learning model and the group using the traditional teaching methods. The sample groups used in this research were 80 students Mathayomsuksa 1 students of Lamplaimat School, Buriram Province which were divided into two groups by cluster random sampling. The first group was used STAD cooperative learning model focusing on Mathematics problem solving skill and mathematical connection skill. The second group used the traditional teaching methods. The tools used were lesson plan using STAD and lesson plan using the traditional teaching methods 2) Learning achievement test had 0.99 of the confidence value 3) The abilities of problem solving and mathematical connection test showed 0.80 of the confidence value.

The results of the study were as follows 1) Lesson plan using STAD cooperative learning model focusing on mathematics problem solving skill and mathematical connection skill. on a linear equation in one variable had the efficiency 82.70/81.87, and lesson plan using the traditional teaching methods on a linear equation in one vVariable had the efficiency 80.60/76.60, which was higher than the required criteria. 2) Lesson plan using STAD cooperative learning had the effectiveness index value of learning was 0.6284 at lesson plan using the traditional teaching methods had the effectiveness index value of learning at 0.5237 3) A group of students using STAD cooperative learning model has reached the higher level of learning achievement than the group using the traditional teaching methods. They were statistically different significant at .05 level. 4) A group of students using STAD cooperative learning model has shown the ability ofn problem solving and the mathematical connection, which is higher than the group using the traditional teaching methods with statistically different significant at .05 level.

Keywords : STAD Cooperative Learning Model ; Mathematics Learning Achievement ; Mathematics Problem Solving Skill ; Mathematical Connection Skill

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถือว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อ

การพัฒนาผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของสมองในการคิดของมนุษย์ คิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ มีแบบแผน สามารถ วิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ สามารถ คาดเดา วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม

ด้านวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษา ต่อและประกอบอาชีพ มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต นามธรรม การจัดกิจกรรมมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ฝึกฝนให้เกิดทักษะ พัฒนาการคิดอย่าง มีเหตุผล คาดหวังให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำงานอย่างมีระบบเน้นกระบวนการเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ ดังนั้น แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วุฒิภาวะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเต็มศักยภาพครูควรมีความรู้ความเข้าใจเลือกใช้รูปแบบของการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและนักเรียน

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของโรงเรียนลำปลายมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องของการแก้โจทย์ปัญหา ไม่สามารถวิเคราะห์ และแก้โจทย์ปัญหาได้ อีกทั้งเนื้อหา มีขั้นตอนในการแก้โจทย์ที่ซับซ้อนหลายขั้นตอนปัญหา นักเรียนไม่สามารถทำแบบฝึกหัดที่แตกต่างจากตัวอย่างได้ นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ โดยเฉพาะในเรื่องของโจทย์ปัญหาเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ซึ่งโจทย์ปัญหาจะเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน แต่นักเรียนไม่สามารถ คิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงให้เข้ากับโจทย์ปัญหาได้ และสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายมีน้อย มุ่งเน้นคำตอบที่ถูกต้องมากกว่ากระบวนการได้มาของคำตอบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันจะถูกกลืนเลย มุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับบทเรียน เพราะมีข้อจำกัดเรื่อง เวลา เนื้อหา และครูยังขาดการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ทำให้บรรยากาศน่าเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Phodong (2014) กล่าวว่า จากสภาพปัญหานักเรียน ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ไม่สนใจเรียน ไม่สามารถคิดเป็น ทำเป็น เนื่องมาจากการสอนของครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะสอนเนื้อหาและทักษะการคิดคำนวณ โดยบอกวิธีทำ มุ่งเน้นให้นักเรียนทำได้ตามตัวอย่าง ไม่ให้โอกาสนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ดังนั้น ครูควรสอนให้นักเรียนรู้จักคิด สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงต้องจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

การนำเอากิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหา เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว และเกิดทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และส่งเสริมให้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งผู้เรียนระดับเก่ง ผู้เรียนระดับปานกลาง และผู้เรียนระดับอ่อน โดยผู้เรียนระดับเก่งจะช่วยเหลือผู้เรียนระดับอ่อน Ministry of Education (2008) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เทคนิคการสอนและเอกสารงานวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาไปตามขั้นตอน การที่เด็กจะเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพเขาควรได้ร่วมกระบวนการ การแก้ปัญหา ด้วยตนเองได้สำรวจจับต้องสิ่งของในสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการ สร้างโมเดลตามลำดับ ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลาย เข้ามาช่วย ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผล แก้ปัญหาด้วยความเข้าใจ กระตุ้นชี้แนะให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยง จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ยังไม่รู้ การสอนให้นักเรียนเกิดทักษะ กระบวนการ ครูผู้สอนต้องให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาเมื่อเจอ สถานการณ์ใหม่ๆ วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการแก้ปัญหา และ ตรวจสอบผล การจัดการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงทาง คณิตศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของ เนื้อหาต่างๆ ในคณิตศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ทางคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ ลึกซึ้งและยาวนานขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ยังช่วยพัฒนาความเชื่อมั่น ความคิด เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมบรรยากาศในการ เรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิกทักษะในการ ทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น STAD เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบหนึ่งที่ Slavin (1995) และคณะได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการเรียน และทักษะทางสังคม เป้าหมายคือ รางวัล ความหมายของแต่ละ บุคคลในกลุ่ม โอกาสช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกัน บทบาทของครูจะปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดเพียงคนเดียว ในชั้นมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ชี้แนะเมื่อนักเรียนพบปัญหา จากการศึกษางานวิจัยของ Songkhunthot (2016) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามเทคนิค STAD มีผลฤทธิ์สูงกว่า วิธีแบบปกติและแบบ LT นักเรียนสามารถทำความเข้าใจปัญหา เลือกใช้ยุทธวิธีในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาค้นหาคำตอบ ที่ถูกต้องพร้อมคำอธิบายที่ชัดเจน มีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถนำความรู้ ความคิดและทักษะ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะเห็นได้ว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ STAD มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และทักษะ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ได้

จากเหตุการณ์ข้างต้น ผู้วิจัยสนใจ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และแก้ปัญหการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในเรื่องดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ STAD กับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ STAD กับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ STAD มีความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์งานของ Phodong (2014) Krittika (2016) และ

Loetson (2015 : อ้างอิงมาจาก Slavin, 1995) ดังนี้ 1) ชื่อนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น 2) ชั้นศึกษากลุ่มย่อย จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มแบ่งแบบความสามารถ แทรกกิจกรรมที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ 3) ชั้นทดสอบย่อย 4) ชั้นคิดคะแนนความก้าวหน้า 5) ชั้นกลุ่มได้รับการยกย่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลำปลายมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 432 คน จาก 11 ห้องเรียน ซึ่งจัดนักเรียนละความสามารถ
2. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลำปลายมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 80 คน มีทั้งสิ้น 2 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้น ม.1/1 และ ชั้น ม.1/2 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และห้องเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 แผน ซึ่งจัดการเรียนรู้ 2 แบบคือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้แบบ STAD และแบบปกติ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ใบความรู้ และแบบฝึกหัด ได้ค่าคะแนนการประเมินความเหมาะสมของแผนจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำคะแนนประเมินแผนที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มีคุณภาพและความเหมาะสม

โดยแผนแบบ STAD มีค่าเฉลี่ย 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด และแผนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ย 4.45 อยู่ในระดับมาก ก่อนนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มาปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์แผนเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองจริงต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลการทดลอง มี 2 ตอน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีลักษณะเป็นปรนัยแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.8-1.00 ในการวิเคราะห์แบบทดสอบได้ค่าความยากระหว่าง 0.27-0.76 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.82 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยให้คะแนนตามเกณฑ์รูปรีค กำหนดเกณฑ์ โดยแยกส่วน โดยทักษะการแก้ปัญหา ข้อละ 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง 0 ไม่มีความพยายาม และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ข้อละ 3 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 3 ดีมาก 2 ดี 1 พอใช้ 0 ปรับปรุง จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.8-1.00 ในการวิเคราะห์แบบทดสอบได้ค่าความยากระหว่าง 0.30-0.65 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.40-0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 2 ห้องเรียน ซึ่งสุ่มมาจากห้องเรียนที่เมื่อนำคะแนนสอบกลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มาทำการวิเคราะห์หาความแปรปรวน ผลปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนไม่แตกต่างกัน จากนั้นทำการสุ่มวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับทั้ง 2 กลุ่ม

2. ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ STAD และแบบปกติให้นักเรียนเข้าใจ

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นข้อสอบตอนที่ 1 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการ

แก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบตอนที่ 2 ใช้เวลาทั้งหมด 1 ชั่วโมง 30 นาที

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ทั้งสองห้องเรียน ตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-18 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาแผนละ 1 ชั่วโมง จนครบ 18 แผน

5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ชุดเดิม เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคำนวณหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ

2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ โดยใช้สูตรคำนวณหาดัชนีประสิทธิผล (E.I)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการคำนวณแบบต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป spss สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบด้วยสถิติ Independent t-test

4. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการคำนวณแบบต่างๆ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป spss โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการทดสอบด้วยสถิติ Hotelling's T2

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.70/81.87 และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/76.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ (E_1)	80.60	80.60
ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2)	22.98	76.60

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ STAD
ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยง
ทางคณิตศาสตร์

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ (E_1)	82.70	82.70
ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2)	24.56	81.87

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ
ร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6284
หรือคิดเป็นร้อยละ 62.84 และการจัดการจัดการการเรียนรู้แบบปกติ
มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5237 หรือ คิดเป็นร้อยละ 52.37
ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 การหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD

จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	ผลรวมของคะแนน		ดัชนี ประสิทธิผล
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
40	30	616	983	0.6284

ตารางที่ 4 การหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้
แบบปกติ

จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ดัชนี ประสิทธิผล
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
40	30	610	948	0.5237

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้
รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้
แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง
กลุ่มที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้แบบ STAD
กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้แบบปกติ
(คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

การจัดการจัดการ การเรียนรู้	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
แบบ STAD	40	24.58	2.38	232**	.04
แบบ ปกติ	40	22.98	3.65		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้โดยใช้
รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD มีความสามารถ
ในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา
และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการจัดการการเรียนรู้แบบ
STAD กับกลุ่มแบบปกติ โดยใช้วิธีการทางสถิติ
Hotelling's

Multivariate Test						
ตัวแปร	เกณฑ์	Value	Hypothesis df	Error df	F	Sig
กิจกรรม การเรียนรู้	Hotelling's trace	1.93	2.00	77.00	74.13	.00

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของความสามารถ
ในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยง
ทางคณิตศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการจัดการ
การเรียนรู้แบบ STAD กับกลุ่มแบบปกติ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD		กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ	
การแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์	การเชื่อมโยง ทางคณิตศาสตร์	การแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์	การเชื่อมโยง ทางคณิตศาสตร์
17	12.83	14.28	11.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.70/81.87 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/76.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการประเมินการจัดกิจกรรมทั้งสองรูปแบบ พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีค่าสูงกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวอาจเนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญห การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ และได้เรียนรู้อย่างมีความสุขพร้อมกับการพัฒนาทางวิชาการและสังคม และแผนการจัดการเรียนรู้ก็ได้เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างรอบครอบ และสามารถเชื่อมโยงทักษะทางคณิตศาสตร์ และบูรณาการความรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Udomrit (2015) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้ชุดการเรียนการสอนเรื่อง สมการกำลังสอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนการสอนเรื่อง สมการกำลังสอง ของนักเรียนชั้นเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/80.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6284 และดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5729 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

2.1 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6284 หมายความว่า หลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ แล้วนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 62.84 ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD เป็นรูปแบบที่ใช้วิธีแบ่งกลุ่ม คณะความสามารถกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน และได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยมีผลคะแนน จากการทดสอบหลังการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของสมาชิกแต่ละคน มาเป็นคะแนนของกลุ่มโดยเปรียบเทียบกับคะแนนฐาน แล้วเกิดคะแนนพัฒนาการเพื่อตัดสิน การแข่งขันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานที่เป็นทีมสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ และแผนการจัดการเรียนรู้นี้ยังเน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krittika (2016) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสมการและการแก้สมการชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบชุดฝึกเสริมทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้นี้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบชุดฝึกเสริมทักษะของนักเรียนที่เรียนด้วยเรื่อง สมการและการแก้สมการมีค่าเท่ากับ 0.6425 แสดงว่านักเรียนความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.25

2.2 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5729 หมายความว่า หลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ แล้วนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 57.29 ทั้งนี้เป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ความเชี่ยวชาญด้านประสบการณ์ และด้านเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน Hansombat (2015) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลจากการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6943 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6943 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.43

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม สาเหตุที่ทำให้นักเรียนที่เรียนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ มีผลการเรียนแตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ได้มีขั้นตอนที่ให้นักเรียนภายในกลุ่มได้ดูแล ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กัน ผู้เรียนเกิดการแข่งขัน และมีคะแนน เกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเห็นความแตกต่าง และพัฒนาการของตนเอง และการตระหนักถึงส่วนรวม และการกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Loetson (2015) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือ

พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Muangphrom (2016) การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เรื่องจำนวนจริง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อแก้ปัญหา (SSCS) ร่วมกับเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เรื่องจำนวนจริง นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 75.84 ของคะแนนเต็ม 140 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยทั้งห้อง คิดเป็นร้อยละ 79.4

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ผู้สอนควรมีเวลาในการเตรียมความพร้อม ทั้งการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียน และการเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ควรมีองค์ประกอบ ครบถ้วน หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่าย และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD กับทักษะทางคณิตศาสตร์อื่น และสาระการเรียนรู้อื่น
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD กับรูปแบบการสอนอื่น

References

- Hansombat, K. (2015). *Phonkān chai bāp fuk thaksa rūāng samakān choēng sēn tuāprāe dīeo doī chai kān rīānrū bāp rūāmmū samrap nakriān chan matthayommasuksa pī thī nung* [Effect of Mathematical Exercises Entitled Decimal by Using Cooperative Learning Techniques "STAD" for Matthayomsuksa 1 Students (Unpublished master's thesis)]. Rajabhatburirum University, Burirum, Thailand.
- Krittika, J. (2016). *Kānphatthana phonkān rīānrū khanittasāt rūāng samakān lāe kān kae som kān chan prathom suksa pī thī hok doī chai kānchatkān rīānrū bāp rūāmmū theknik STAD prakōp chut fuk sēm thaksa* [The Development of Prathom 6 Students' Mathematics Learning Outcome on Equation and Equation Solving through STAD Technique and Practice Kits (Unpublished master's thesis)]. Rajabhatmahasarakham University, Mahasarakham, Thailand.
- Loetson, K. (2015). *Kānchatkān rīānrū khanittasāt rūāng samakān choēng sēn tuāprāe dīeo duāi rūpbāp kānchatkān rīānrū bāp bāng klum phon samrit (STAD) samrap nakriān chan matthayommasuksa pī thī nung chāngwat cha choēng the rā* [Mathematical Learning Management Linear equations in On Variable by Cooperative Learning model: STAD for Mathayomsuksa one Student in Chachongsao Province]. *Burapha Educational Research Journal*. 26(1),147-158.
- Ministry of Education. (2008) . *Laksūt kēn klāng kānsuksa naphūn thān Phutthasakkarāt sōngphanhārōjhāsip'et* [Basic Education Core Curriculum 2008]. Bangkok : Ministry of Education.
- Muangphrom, P. (2016). *Kānphatthana thaksa kān kae panhā rūāng chāmnūānchīng khōng nakriān chan matthayommasuksa pī thī sām doī chai rūpbāp kānsōn phūa kae panhā (SSCS) rūām kap theknik STAD* [Developing the real problem solving skills of mathayomsuksa three students by using the problem solving teaching model (SSCS) together with the STAD technique (Unpublished master's thesis)]. Rajabhat Uttaradit University, Uttaradit, Thailand.
- Phodong, S. (2014). *Phonkān chat kitchakam kān rīānrū bāp rūāmmū theknik STAD rūāng kān prayuk khōng samakān choēng sēn tuāprāe dīeo khōng nakriān chan matthayommasuksa pī thī sōng* [The effect of cooperative learning STAD technique on one variable linear equation application for Mathayomsuksa 2 students (Unpublished master's thesis)] Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.
- Songkhunthot, C. (2016). *Kānpriāpthiāp phonkān rīānrū rūāng samakān choēng sēn tuāprāe dīeo khōng nakriān chan matthayommasuksa pī thī nung thī rīān doī chai rūpbāp kān rīānrū bāp rūāmmū tām theknik STAD kap kān rīānrū bāp rūāmmū tām theknik LT* [A Comparison of Matthayomsuksa 1 Students' Learning Achievement on the Topic Entitled, "Linear Equations with One Variable," Using Student-Teams Achievement Divisions (STAD) and Learning Together (LT) Models of Cooperative Learning (Unpublished master's thesis)]. Rajabhathepsatri University, Lopburi, Thailand.

- Udomrit, P. (2015). *Kānsuksā phon samrit thāngkān rīan khanittasā doī chaichut kānrīankān sōṅ rūāng samakān sōṅ khōṅ nakrīan chan matthayommasuksā pī thī sām tām nāōkhīt khōṅ satrakti wisotom kān rīan bāp rūāmmū theknik STAD [A Study Of Academic Achievement In Mathematics On Quadratic Equations By Matthayom Sueksa Three Students Instructed By Constructivist And Through STAD Methods (Unpublished master's thesis)]*. Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.
- Slavin, Robert E. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. 2nd ed. Massachusetts : Needham Heights.

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับ

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่จะได้รับผลงานเกี่ยวกับบทความวิจัย บทความวิชาการ หรือ บทความปริทัศน์ในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้องจากทุกท่านทุกหน่วยงาน เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยบทความต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยบทความละ 2 ท่าน เพื่อความสะดวกในการพิจารณา จึงขอแนะนำแนวทางการเตรียมต้นฉบับและการส่งต้นฉบับดังนี้

ประเภทของบทความ

1. บทความวิชาการ (Academic Article) หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ๆ จากพื้นฐานวิชาการที่ได้เรียบเรียงมาจากผลงานทางวิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล สรุป เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางการแก้ไข

2. บทความวิจัย (Research Article) หมายถึง เป็นการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยประกอบด้วย หน้าที่เป็นชื่อเรื่อง บทคัดย่อ และเนื้อหาของบทความ ในส่วนหน้าที่เป็นชื่อเรื่องควรมีข้อมูลตามลำดับดังนี้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์สังกัด (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) หรือในกรณีที่ผู้เขียนเป็นนักศึกษา ควรมีรายละเอียด เช่น หลักสูตร สาขา มหาวิทยาลัย คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ วุฒิการศึกษาของคณะกรรมการ

บทคัดย่อต้องระบุถึงสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย (ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่ม เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย) ผลการวิจัย และบทสรุป ความยาวไม่เกิน 250 คำ

ในกรณีที่ต้นฉบับเป็นภาษาไทย ให้ผู้นิพนธ์เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

เนื้อหาของบทความ ให้เริ่มต้นจากบทนำโดยมีความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และสมมติฐานของงานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัยเทคนิคและวิธีการทั่วไปให้อธิบายไว้ในส่วนวัสดุอุปกรณ์และวิธีการวิจัย ผลการทดลองต่างๆ ให้อธิบายไว้ในส่วนผลการศึกษการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการทดลองกับงานของผู้อื่นให้เขียนไว้ในส่วนอภิปรายผลการวิจัย และการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ให้เขียนไว้ในส่วนสรุปผลการวิจัย

3. บทความปริทัศน์ (Review Article) หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอภาพรวมของเรื่องที่น่าสนใจโดยในหน้าแรกของบทความปริทัศน์จะต้องประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ ที่อยู่ผู้นิพนธ์ และบทสรุป เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อให้เข้าใจว่าเรื่องที่ได้นำเสนอน่าสนใจและความเป็นมาอย่างไร พร้อมระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

เนื้อหาของบทความ ต้องมีบทนำ เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละประเด็น และต้องมีบทสรุป เพื่อขมวดปมเรื่องที่นำเสนอ พร้อมขอเสนอแนะจากผู้นิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวสำหรับให้อ่านได้พิจารณาประเด็นที่น่าสนใจต่อไป

ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่นๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย องค์ประกอบต่างๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นต้องเขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ การปรากฏอยู่หลายที่ในบทความของศัพท์คำเดียวกันที่เป็นภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word ระยะเวลาบรรทัดเดียว โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A 4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.5 เซนติเมตร) จัดหนึ่งคอลัมน์ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้แบบ TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดตัวอักษรอย่างเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องขนาด 18 pt. ชื่อผู้เขียนบทความและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนาเนื้อความทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อตำแหน่งทางวิชาการของผู้เขียนบทความและที่อยู่ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า (รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง)

5. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ (Tables, Pictures, Figures, Diagrams and Graphs) ให้แทรกไว้ในเนื้อเรื่องอาจจัดทำเป็นขวดยาวหรือสไลด์ก็ได้ โดยให้ผู้เขียนบทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพ แผนภูมิ และกราฟให้อยู่ด้านล่างพร้อมทั้งคำอธิบายสั้นๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน ส่วนไฟล์รูปภาพให้แยกไฟล์ต่างหากจากต้นฉบับโดยให้แนบเป็นไฟล์สกุล .jpg หรือ .gif เป็นต้น

6. เอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบ APA (American Psychological Association) มีรายละเอียดตามที่กำหนด ดังนี้

ให้นำปีที่พิมพ์ลงไว้หลังชื่อผู้แต่งและใส่ไว้ในวงเล็บ ดังตัวอย่าง

6.1 ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// พิมพ์ครั้งที่.// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

6.2 ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, เดือน).// “ชื่อบทความ,”// ชื่อวารสาร.// ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่).// เลขหน้า.

6.3 ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// ระดับวิทยานิพนธ์.// ชื่อเมือง : ชื่อมหาวิทยาลัย.

6.4 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ 2 ภาษาคู่กัน คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถ้ากรณีเป็นภาษาไทยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษ

6.5 ชื่อเรื่องภาษาไทยจะต้องทำให้เป็น Thai Romanization โดยใช้โปรแกรมแปลงสารสนเทศ <http://164.115.23.167/plangsan/>

7. ผลงานวิชาการที่ส่งมาต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์วารสารฉบับอื่น

8. ในการส่งต้นฉบับ ให้ผู้เขียนบทความส่งมาได้ที่ www.npu.ac.th/npujournal และ www.tci-thaijo.org/index.php/npuj หรือที่ npujournal@npu.ac.th โดยสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม อาคารสารสนเทศเพื่อการบริหารชั้น 4 สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม 103 หมู่ 3 ถนนขยางกูร ตำบลขามเฒ่า อำเภอมือเมือง จังหวัดนครพนม 48000 โทร. 089-9448161, 042-532477 ต่อ 1126 โทรสาร. 042-532479

Guidelines for Manuscript Preparation and Submission

The editorial team of Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University is pleased and greatly honored to receive the work of any prescribed research, academic or review article in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communications, agricultural extension, art, culture and related fields from everyone and every agency for getting published in Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University provided that it passes an evaluation by 2 qualified persons outside at least per article. For the convenience of the editors in manuscript consideration, manuscripts should be prepared and submitted using the following guidelines:

Types of Articles

1. Academic Articles

An academic article is characterized by a scholarly analysis of the topic, a proposal of a new concept gained by an academic background collected from one's own or others' academic work, an article written to give knowledge to interested persons. An academic article addresses the statement of problems, purposes and recommendations. It provides an analysis based on the ground of a theoretical framework, research work and conclusions from sources, such as books, academic journals, the Internet, etc. An academic article also suggests guidelines for problem solving.

2. Research Articles

A research article is a systematic report of the results of a research study. It addresses the statement and significance of the problems, the purpose of the research and the research methodology.

A research article contains the title page, abstract and the contents of the article. The title page should include the following data consecutively: title, author, department, faculty and university. In case the author is a student, the following details should be included: degree program, major, university, advisory committee and the educational qualifications of the advisory committee.

The abstract includes the significance of the study, research methodology (population, sample and sampling, tools and statistics used in the research), research results and conclusion. The abstract must not exceed 250 words in length. In case of a Thai manuscript, the author has to write the abstract both in Thai and English. The author also has to specify not more than 5 keywords.

For the contents of the article, start with the introduction chapter, which includes the statement and significance of the problems, the purpose and the hypothesis of the research followed by the research methodology including population and sample, tools, data collection and data analysis. The contents also include the results of the study and discussion, conclusion. Techniques and general methods should be explained in the materials and methodology sections. Results of experiments should be explained in the research results section. A comparative analysis of the results of an experiment and other researchers' work should be written in the discussion section. The conclusion of the research study according to the purpose (s) should be written in the conclusion section.

3. Review Articles

A review article is the academic work that critically evaluates the most current state of a specialized academic field and is characterized by an in-depth study with modern and thorough analysis and synthesis of knowledge management. It provides implications for further study and development in the field.

A review article provides a coherent view of an interesting topic. The first page of a review article contains the title, the name of the author, the address of the author and conclusion. The conclusion is given in order that the audience will be briefed on the interesting issue of the article and its background. The author has to specify not more than 5 keywords.

The contents of a review article contain the introduction to address the interesting issue of the article before leading to each sub-issue of the contents and the conclusion to make a point. A review article also contains the recommendations for the audience to further consider other interesting issues.

The author should check the contents that are relevant to the article thoroughly, especially the newest contents. A review article has to present the interesting development of a topic. The information presented must not be specifically directed to the audience in the field, but it has to be directed to a wider audience in other fields or understandable to advanced students.

Manuscript Preparation

1. For the Thai manuscript, the components of the research article or the review article have to follow these manuscript preparation guidelines. For Thai usage, follow the rules of The Royal Institute of Thailand for vocabulary and terminology usage. Avoid writing mixed Thai and English if not necessary. If necessary, write the Thai word followed by the English word in brackets by capitalizing the first letter of the first word and typing the rest using lower case letters. Capitalize the first letter of proper names. In case the same Thai words followed by the English words in brackets appear at several places in an article, write both Thai and English words the first time only; further use of the word should be the Thai word.
2. Type the article using Microsoft Office Word. Text is required to be single spaced on A 4 (8.5" x 11") paper with 1 inch margins on all sides. The text must be in One-columns format and single-sided. Number pages consecutively.
3. For both Thai and English fonts, use the following formatting guidelines:
 - 3.1 Use 18 point TH SarabunPSK for the title.
 - 3.2 Use 16 point TH SarabunPSK for the name of the author and main topics.
 - 3.3 Use 14 point TH SarabunPSK for the sub-topics.
 - 3.4 Use 14 point TH SarabunPSK for all boldface.
 - 3.5 Use 12 point TH SarabunPSK for the academic title and the address of the author that are typed at the footnote of the first page.
4. The length of the article should not be more than 15 pages long (including tables, illustrations and references).
5. Tables, pictures, figures, diagrams and graphs can be inserted in the contents of the article in black and white or in color. Insert only the necessary ones and number them consecutively according to the contents. The names of the tables have to be typed above the tables. The names of the pictures, diagrams and graphs have to be typed below them with a brief and complete caption. The image files have to be separated from the manuscript and attached as .jpg or .gif files.
6. For the reference, use the APA (American Psychological Association) formatting and style according to the following guidelines: Type the publishing year in bracket after the name of the author as the example shown below:
 - 6.1 Name of the Author.//(Publishing Year).//Title.//Publishing Volume.//Publishing Place.//Publishing Company.
 - 6.2 Name of the Author.//(Publishing Year, Month).//“Title of article,”//Title of periodical or journal.//Volume(issue);/Page.
 - 6.3 Name of the Author.//(Publishing Year).//Title.//Thesis//City.//University.
 - 6.4 In writing a reference document, the author is required to use a pair of languages—both Thai and English. In case the reference is in Thai, it is required to translate into English.
 - 6.5 The title in Thai language has to be made into Thai Romanization by using the program ‘plangsarn/http://164.115.23.167/plangsarn/’
7. The academic work sent to be considered for publication has not been previously published elsewhere and has not been under the consideration by any other journal.

8. In sending the manuscript, the author of article can send at www.npu.ac.th/npujournal or at npujournal@npu.ac.th For more information, an inquiry can be made at Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University. The Information for-Administration Building, Fourth Floor, Office of the President, Nakhon Phanom University, 103, Houses Group 4, Chayangkoon Road, Kham Thao sub-district, Mueang district, Nakhon Phanom province, 48000. Tel.089-9448161 and 042-532477 Ext. 1126. Fax.042 532479.

แบบฟอร์มนำส่งบทความเพื่อพิจารณาผลงานวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

1. ชื่อ – สกุลเจ้าของบทความ (ภาษาไทย).....

ชื่อ – สกุลเจ้าของบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่ง () อาจารย์มหาวิทยาลัยนครพนม () อาจารย์/บุคคลทั่วไป
() นักศึกษาระดับปริญญาโท/เอก () มหาวิทยาลัย.....

2. ประเภทบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () บทความปริทัศน์

3. ชื่อเรื่อง

ภาษาไทย.....

ภาษาอังกฤษ.....

4. สถานที่ติดต่อเจ้าของบทความ

ที่อยู่ติดต่อสะดวกที่สุด.....

.....โทรศัพท์.....Email.....

5. การรับรองบทความ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาการตีพิมพ์วารสารฉบับอื่น โดยยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร มหาวิทยาลัยนครพนม ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยนครพนมโดยชอบธรรม

6. ☐ ความถูกต้องของบทความในส่วนภาษาอังกฤษได้ผ่านการรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาหรือเจ้าของภาษาแล้ว

ทั้งนี้ได้ลงนามไว้เป็นหลักฐานแล้ว

(ชื่อ-สกุล) เขียนด้วยบรรจง (ลงชื่อ)..... ผู้รับรอง

(ตำแหน่ง/หน่วยงาน).....โทร.....วันที่.....

7. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ดุชนินพนธ์/วิทยานิพนธ์) ได้ตรวจสอบบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็นเนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระที่นักศึกษาจัดทำ และเห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ดุชนินพนธ์/ วิทยานิพนธ์) ลงชื่อ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

8. ในกรณีที่มีการประเมินมากกว่า 1 ครั้ง ผู้ส่งบทความจะต้องชำระเงินเพิ่ม 800 บาท/ครั้ง (ตามจำนวนที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน)

9. กรณีไม่แก้ไขการประเมินและยกเลิกการลงบทความวารสารมหาวิทยาลัยนครพนมจะไม่คืนเงิน

10. ข้าพเจ้าขอปฏิบัติตามกระบวนการและวิธีการดำเนินการจัดทำวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม

☐ ยอมรับ ☐ ไม่ยอมรับ

ขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

เจ้าของบทความหรือผู้แทนส่งบทความ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ - กรุณาส่งแบบฟอร์มมาที่ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

103 หมู่ 3 ถนนขางกูร ตำบลขามเฒ่า อำเภอมือเมือง จังหวัดนครพนม 48000

หากมีข้อสงสัยสอบถามได้ที่ งานวารสาร หมายเลขโทรศัพท์ 042-532477 ต่อ 1126, 089-9448161

www.npu.ac.th/npujournal or E-mail. : npujournal@npu.ac.th

เฉพาะเจ้าหน้าที่

เลขที่สมาชิก.....

ใบสมัครสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ชื่อ - นามสกุล (นาย / นาง / นางสาว).....

เลขที่สมาชิก.....(กรณีต่ออายุสมาชิก)

สถานที่จัดส่ง

☐ บ้าน ที่อยู่.....

โทรศัพท์ :โทรศัพท์มือถือ :

☐ ที่ทำงาน ที่อยู่.....

โทรศัพท์ :โทรศัพท์มือถือ :

โทรสาร :E - mail :

☐ ทางไปรษณีย์ ที่อยู่.....

☐ นักศึกษาระดับ

☐ ปริญญาเอก มหาวิทยาลัย.....

☐ ปริญญาโท มหาวิทยาลัย.....

☐ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัย.....

☐ อาจารย์

☐ บุคคลทั่วไป

ค่าสมัครสมาชิกรายปี ปีละ 900 บาท ข้าพเจ้าขอสมัครสมาชิก

☐ 1 ปี 3 เล่ม เป็นจำนวนเงิน 900 บาท

(ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม)

ชำระเงินโดย

☐ เงินสด จำนวน.....บาท

☐ โอนเงินผ่านธนาคารทหารไทย สาขานครพนม เลขที่บัญชี 321-2382372 ชื่อบัญชี เงินรับฝากอื่น มหาวิทยาลัยนครพนม

หมายเหตุ : โดยสมัครผ่านทางเว็บไซต์ www.npu.ac.th/npujournal

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่...../...../.....

ที่อยู่ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม อาคารสารสนเทศเพื่อการบริหาร ชั้น 4 สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม
เลขที่ 103 หมู่ 3 ถนนขยางกูร ตำบลขามเต่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม 48000 www.npu.ac.th/npujournal
or E-mail : npujournal@npu.ac.th โทรศัพท์. 042-532477-8 ต่อ 1126, 089-9448161 โทรสาร. 042-532479

